

revealing
the city through
memory

li bajêr binihêre,
ji bo ku tu di
bîr bînî û bibêjî

hatırlamak
ve anlatmak
için şehre

BAK

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK, 2013 yılında Türkiye'nin birbirine uzak dört şehirden gençlerin katılımıyla gerçekleştirilen bir kültürel işbirliği ve ortak sanatsal üretim projesi. Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'den gelen gençler, yaşadıkları farklı coğrafyaları ve birbirlerini tanımanın ötesinde, birlikte çalışarak bu şehirlerden farklı hikâyeleri film ve fotoğraf projeleri aracılığıyla kayda geçirdiler. BAK, gençlerle şehre hatırlamak ve anlatmak için bakarken, geçmişle bugüne ilişkisi üzerinden tarif edebilmenin ve görüp kayda geçirilenleri geleceğe aktarabilmenin umidini taşıyor.

BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî projeyeke hevkarîya çandî û berhemhênana hunerî ya hevbeş e, ya ku di sala 2013'an de bi beşdariya ciwanên ji çar bajarên Tirkiyeyê yên ji hev dûr hat pêkanîn. Ciwanên ku ji Batman, Çanakkale, Diyarbakir û İzmirê hatin, pêştirî ku erdnîgarên cihêreng ên ku ew li ser dijîn û hev û din naş bikin, li gel hev xebitîn û çîrokên cihêreng ên ji van bajaran bi rêya projeyên filman û wênekêşiyê tomar kirin. Ku BAK bi ciwanan re li bajêr dinihêre ji bo ku di bîra xwe bîne û bibêje, hêviyê di dilê xwe de xwedî dîke wekî bikaribe bi rêya peywendîya wê ya bi îroyê re pênasêkê bide rabirdûyê û tiştên dîtî û tomar kirî veguhêze dahatûyê.

BAK: Revealing the City through Memory is a cultural collaboration and artistic production project realized in 2013 with the participation of young people from four cities in Turkey that are geographically distant from each other. Young people from Batman, Çanakkale, Diyarbakır and İzmir not only met but also worked together to record the different regions they lived in, and different stories from these cities in film and photography projects. Revealing the city through memory with young people, BAK hopes to describe the past via its relationship with the present, and to transmit into the future all which has been seen and recorded during the project.

hatırlamak
ve anlatmak
için şehre
BAK

revealing
the city through
memory

li bajêr binihêre,
ji bo ku tu di
bîr bînî û bibêjî

hatırlamak
ve anlatmak
için şehre

BAK

çanakkale

izmir

diyarbakır

batman

ANADOLU KÜLTÜR

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK
BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî
BAK: Revealing the City through Memory

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK
BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî
BAK: Revealing the City through Memory
Anadolu Kültür 2013

Yayınlayan / Weşanger / Published by

Anadolu Kültür
Cumhuriyet Cad. No:40 Ka-Han Kat:8
Elmadağ 34367 İstanbul
www.anadolukultur.org

ISBN 978-605-5276-02-7

Bu katalog, Anadolu Kültür ve Diyarbakır Sanat Merkezi tarafından, docİstanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi ve Geniş Açık Proje Ofisi (GAPO) ortaklığıyla yürütülen Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK projesi kapsamında hazırlanmıştır. BAK projesi Charles Stewart Mott Vakfı, Açık Toplum Vakfı, İsveç Başkonsolosluğu ve A.B.D. İstanbul Başkonsolosluğu tarafından desteklenmiştir. Katalogda yer alan metinler yayına hazırlayanlar ve katılımcılara aittir, destekçi ve işbirliği yapılan kurumların görüşlerini yansıtmaz.

Ev katalog di çarçoveya projeya BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî de, ya ku bi hevkarîya docİstanbul – Navenda Lêkolînên Bo Belgefilîman û Ofîsa Projeyan a Geniş Açık (GAPO) tê birêvebirin, ji aliyê Anadolu Kültürê û Navenda Çandê ya Diyarbekirê ve hatiye amadekirin. Weqfa Charles Stewart Mott, Weqfa Civaka Vekirî, Serkonsolosxaneyê Swêdê û Serkonsolosxaneyê D.Y.E'yê ya Stembolê piştgirî daye Projeya BAK'ê. Deqên di katalogê de cî girtî yê nivîskar û amadekarên bo çapê ye, ev deq boçûna kesên piştgir û saziyên hevkar vebeyan nakin.

This catalogue has been prepared within the scope of the BAK: Revealing the City through Memory project, carried out by Anadolu Kültür and Diyarbakır Arts Center in partnership with docİstanbul – Center for Documentary Studies and Geniş Açık Project Office (GAPO). The BAK project was funded in part with the support of the Charles Stewart Mott Foundation, the Open Society Foundation, the Consulate General of Sweden and the U.S. Mission to Turkey. The opinions, findings and conclusions stated herein are those of the project participants and authors, and do not necessarily reflect those of the partner organisations and project sponsors.

Yayına Hazırlayanlar / Amadekarên Bo Çapê / Editors

Eylem Ertürk, Övgü Gökçe

Metinler / Deq / Texts

BAK Proje Ekibi

Tasarım / Sêwirandin / Design

Vahit Tuna Tasarım ve Danışmanlık

Tasarımcı / Sêwirandinvan / Designer

Ece Eldek

Çeviriler / Werger / Translations

Kawa Nemir

Türkçe–Kürtçe ve Kürtçe–Türkçe / Tirkî–Kurdî û Kurdî–Tirkî / Turkish–Kurdish and Kurdish–Turkish

Nazım Dikbaş

Türkçe–İngilizce / Tirkî–İngilîzî / Turkish–English

Baskı / Çap / Printed by :

.....

.....

.....

BAK Proje Ekibi / Koma Projeyê ya BAK'ê / BAK Project Team

BAK Koordinasyon / Koordînasyona BAK'ê / BAK Coordination:

Eylem Ertürk, Latife Uluçınar, Ece Bulut **Anadolu Kültür**
Övgü Gökçe, Derya Bozarslan **DSM**

BAK Danışmanlar / Rawêjkarên a BAK'ê / BAK Advisors:

Berke Baş, Can Candan **docİstanbul**
Refik Akyüz, Serdar Darendeliler **GAPO**
İrem İnceoğlu, Zeynep Gönen

BAK Katılımcıları / Beşdarên BAK'ê / BAK Participants

Ali Mert Hoş (İzmir)
Ali Özkan (İzmir)
Arif Temel (Diyarbakır)
Binnur Ege Gürün (İzmir)
Cihangir Duyar (Çanakkale)
Deniz Tüzün (Batman)
Ekim Ruşen Kapçak (Diyarbakır)
Esra Ekinci (Batman)
Fatma Çelik (Diyarbakır)
Ferda Yılmazoğlu (Diyarbakır)
Gökhan Özdemir (Batman)
Halil Konar (İzmir)
Kenan Onur (Diyarbakır)
Murat Eşiyok (İzmir)
Musa İrşi (İzmir)
Pınar Pamuk (Çanakkale)
Sanaz Atasaygın (İzmir)
Serdar Bayram (Diyarbakır)
Serhat Güngördü (Batman)
Sinan Tanrıkulu (Batman)
Şerife Gazme Kulaç (Çanakkale)
Şilan Okut (Diyarbakır)
Umut Özcan (Çanakkale)
Yusuf Berk Akpınar (Çanakkale)

BAK Gönüllüleri / Şandilxwazên BAK'ê / BAK Volunteers

Çiya Poyraz (Diyarbakır)
Dilara Öztürk (İzmir)
Hülya Adıyaman (Diyarbakır)
Yavuz Karaburun (İstanbul)

Teşekkürler / Malavayî / Thanks

BAK projesindeki işbirliği ve katkıları için Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sümerpark Sosyal Yaşam Merkezi ve Amed Sanat Galerisi, Diyarbakırevi, Diyarbakır Mona Kahve Evi, Batman Kültür ve Sanat Derneği, Batman Belediyesi Yılmaz Güney Sinema Salonu, Batman Valiliği Gençlik ve Kültür Evi, Çanakkale Mavitay Çocukların Kültür Evi, Çanakkale Mahal, Çanakkale Yalı Hanı, Çanakkale Kent Müzesi ve Arşivi, İzmir Fransız Kültür Merkezi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir Tepekule Kitaplığı, Ermenistan Türkiye Sinema Platformu, Nar Photos, Bir Zamanlar Yayıncılık, İstanbul DEPO, Nikon – Karfo Karacasulu, Sigma – Foto Pro Fotoğraf Malzemeleri ve Erkayalar Fotoğrafçılık'a teşekkür ederiz.

Ji ber hevkarî û tevkariya wan a di projeya BAK'ê de em malavayiyê didin Rêxistina Bazirganî û Pîşesaziyê ya Diyarbekirê, Navenda Jiyana Civakî ya Sümerparkê ya Şarevaniya Diyarbekirê û Galeriya Hunerê ya Amedê, Diyarbakırevi, Mona Kahve Evi Diyarbekir, Komeleya Çand û Hunerê ya Batmanê, Hola Sinemayê ya Yılmaz Güney a Şarevaniya Batmanê, Mala Ciwanan û Çandê ya Parêzgariya Batmanê, Mala Çandê ya Zarokan a Mavitay a Çanakkaleyê, Mahal Çanakkale, Yalı Hanı Çanakkale, Mûzexane û Arşîva Bajêr a Çanakkaleyê, Navenda Çandê ya Fransiz a İzmirê, Zankoya Aboriyê ya İzmirê, Pirtûkxaneyeya Tepekuleyê ya İzmirê, Platforma Sînemayê ya Hayastan û Tirkiyeyê, Nar Photos, Weşanên Bir Zamanlar, DEPO İstanbul, Nikon – Karfo Karacasulu, Kereseyên Wêneyan ên Sigma – Foto Proyê û Wênekêşiya Erkayalarê.

For their collaboration and contributions to the BAK project, we would like to thank Diyarbakır Chamber of Commerce and Industry, Diyarbakır Metropolitan Municipality Sümerpark Social Center and Amed Art Gallery, Diyarbakırevi, Mona Coffee House in Diyarbakır, Batman Culture and Art Association, Batman Municipality Yılmaz Güney Cinema Hall, Governorship of Batman Youth and Culture House, Çanakkale Mavitay Children's Culture House, Çanakkale Mahal, Çanakkale Yalı Hanı, Çanakkale City Museum and Archive, İzmir French Cultural Institute, İzmir Ekonomi University, İzmir Tepekule Bookstore, Armenia-Turkey Cinema Platform, Nar Photos, Bir Zamanlar Publishing House, İstanbul DEPO, Nikon – Karfo Karacasulu, Sigma – Foto Pro Photographic Materials and Erkayalar Photography.

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK 2013 kataloğundaki görseller; BAK katılımcılarının projeleri ve Anadolu Kültür / BAK arşivinden derlenmiştir.

Kereseyên dîtbarî yên di kataloga BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî ya 2013'an de ji projeyên beşdarên BAK'ê û ji arşîva Anadolu Kültür / BAK'ê hatine berhevkin.

Visuals in the BAK: Revealing the City through Memory 2013 catalogue have been compiled from the projects of BAK participants and the Anadolu Kültür / BAK archive.

BAK Sergiler

DEPO, İstanbul	24 Ocak – 16 Şubat 2014
Sümerpark Amed Sanat Galerisi , Diyarbakır	8 – 26 Şubat 2014
Fransız Kültür Merkezi, İzmir	22 Şubat – 16 Mart 2014
Yılmaz Güney Sinema Salonu ve Batman Gençlik ve Kültür Evi, Batman	28 Şubat – 16 Mart 2014
Mahal, Çanakkale	22 Mart – 13 Nisan 2014

Pêşangehên BAK'ê

DEPO, İstanbul	24'ê Rêbendanê – 16'ê Reşemîya 2014'an
Galeriya Hunerê ya Amedê ya Sümerparkê, Diyarbekir	8 – 26'ê Reşemîya 2014'an
Navenda Çandê ya Fransiz, İzmir	22'yê Reşemiyê – 16'ê Adara 2014'an
Hola Sinemayê ya Yılmaz Güney û Mala Ciwanan û Çandê ya Batmanê, Batman	28'ê Reşemiyê – 16'ê Adara 2014'an
Mahal, Çanakkale	22'yê Adarê – 13 Nîsana 2014'an

BAK Exhibitions

DEPO, İstanbul	24 January – 16 February 2014
Sümerpark Amed Art Gallery, Diyarbakır	8 – 26 February 2014
French Cultural Institute, İzmir	22 February – 16 March 2014
Yılmaz Güney Cinema Hall and Batman Youth and Culture Center, Batman	28 February – 16 March 2014
Mahal, Çanakkale	22 March – 13 April 2014

İÇİNDEKİLER

Giriş	10
BAK Projeleri	18
Hatırla	20
Şehrin Sesleri	40
Dicle	52
Bir Rüyaya Yolculuk	72
Babamların Çobanı	98
Bir Dağın Başı...	116
Grafiti Gençler	136
Güvenli Bir Film	160
BAKarken	180
BAK Günlükleri	186
Proje Grupları ve Danışmanlar	192
BAK 2013	214

FÊRHÎST

Pêşgotin	12
Projeyên BAK'ê	18
Di Bîra Xwe Bîne	20
Dengên Bajêr	40
Dîjle	52
Rêwîtiyeke Ber Bi Xewnekê Ve	72
Şivanê Mala Bavê Min	98
Serê Çiyayekî...	116
Ciwanên Grafitî	136
Filîmeke Ewle	160
Li NIHÊRÎNê	180
Rojnivîskên BAK'ê	186
Timên Projeyên û Rawêjkar	192
BAK 2013	214

CONTENTS

Introduction	14
BAK Projects	18
Remember	20
Sounds of the City	40
Tigris	52
A Journey to A Dream	72
The Shepherd of Our Home	98
Somewhere in the Mountains...	116
Graffiti Youth	136
A Secure Film	160
During BAK	180
BAK Diaries	186
Project Groups and Advisors	192
BAK 2013	214

Şehirler, sonsuz sayıda hikâyeye dolu yaşam alanlarımız; geçmiş ve gelecek arasında her gün bir şeylere baktığımız, gördüklerimiz ve kaydettiklerimiz kadar kaçırdığımız ve hatırlamadığımız sesler ve görüntülerle de dolu hafıza mekânları. Yalnızca şehri mesken tutan insanların hikâyelerini bıraktığı görsel katmanlarda değil, bugünden geleceğe devredilen gündelik hayat alışkanlıklarında da şehrin toplumsal hafızasının izlerini sürebilmek mümkün. Hafızanın kesintiye uğradığı yerler de var elbette: Kaybedilen çok kültürlü geçmiş, yok olmuş mekânlar, insanlar, görülmeyenler, duyulmayanlar, sesi kısılanlar...

Türkiye'nin doğusunda ve batısında, yakın ve uzak geçmişle kurdukları ilişki birbirinden farklı ve çok katmanlı dört şehirden; Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'den gençlerle birlikte, bu şehirlerden hikâyelere baktığımız bir yıl geçirdik. BAK Projesi'nin yola çıkış noktası, gençlerle şehre hatırlamak ve anlatmak için bakarken, geçmişle bugünle ilişkisi üzerinden tarif edebilmek ve görüp kayda geçirilenleri ümitli bir bakışla geleceğe bırakabilmektir. Açık çağrı yöntemiyle bu dört şehirden belirlenen 18-26 yaşları arasındaki 24 gençle yola çıktık. BAK kapsamında gençler, 2013 yılı boyunca üç atölye çalışması için bu şehirlerde buluştular, fotoğraf ve video ile belgeleme yöntemlerinin yanı sıra, şehir ve hafıza ilişkisi üzerine danışmanlarla çalıştılar, şehri ve insanları tanıyabilecekleri görüşmeler yapıp, gruplar halinde kendi ortak projelerini ürettikleri bir süreç yaşadılar. Çoğu birbirlerinin şehirlerini ilk kez gören gençler, oluşturdukları fotoğraf ve video ekipleriyle bir kısmını çok iyi bildikleri, bir kısmından ilk defa haberdar oldukları, bazılarını merak ettikleri ve başka bir gözle yeniden keşfettikleri hikâyelerin peşinden gittiler. Gördükleri bu hikâyeleri başkalarına da anlatmak için fotoğraf ve filmler üreten gençlerin, her aşamasını birbirleriyle ve danışmanlarıyla paylaşarak geçirdikleri bu sürecin ürünü olan BAK'ın sergisi ve bu katalog, 11 çalışmadan oluşuyor. Şehir ve hikâyelere odaklanan 3 fotoğraf çalışması ve 5 kısa metraj belgesel film bunların ana eksenini oluşturuyor. Ayrıca BAK projesine içeriden bakan 1 belgesel film ve çalışmaları sonuçlanmayan grup üyelerinin çekim deneyimlerini aktardığı 2 blog da, gençlerin BAK süresince yaşadıklarına kendi gözlemlerinden ışık tutuyor.

Sergide ve katalogta yer alan çalışmalar, BAK Projesi'nin hem şehre hem hafızaya dair çok yönlü yaklaşımını yansıtıyor. Bu çalışmalar içinde, şehrin hafızasına mekânlar ve sesler üzerinden tekrar bakmamızı öneren üç çalışma göze çarpıyor. Bunların ilki, şehrin hafızasını taşıyan mekânların, insanların hatıralarında nasıl bir yeri olduğuna bakan bir fotoğraf çalışması olan **Hatırla**. Hatırla'nın dört şehirde arşivlerden çıkan hatıra fotoğraflarıyla bugünkü karşılıkları arasındaki ilişkiyi ele aldığı seri, hem kişisel hem toplumsal hafızanın biriktiği şehir mekânlarını, tıpkı serideki bazı fotoğrafların sergileniş biçiminde olduğu gibi, üst üste ve katmanlı bir şekilde ele alıyor. **Dengên Bajêr (Şehrin Sesleri)** filmi ise, bir şehrin geçirdiği süreçleri anlatmak için farklı bir yöntem seçerek Diyarbakır'ın seslerine kulak kabartıyor. Dengên Bajêr'de şehir, yalnızca çok kültürlü bir geçmişin, onun seslerini bastıran resmî ideolojinin ve buna karşı yükselen direnişin hikâyesini aktarmakla kalmıyor. Şehir, aynı zamanda, tüm şehirlerdeki ortak duyguyu yaratan ayrıntıların, çarşının, boş sokakları bir anda dolduran çocukların, şehrin duvar diplerinde kendi zamanlarında yaşayan kadınların, kendi başına bir hayatı olan duvar yazılarının da mekânı. Diyarbakır'ın sokaklarından biraz uzaklaştığımızda bu tarihin farklı bir boyutuyla karşılaşıyoruz. Kadim Dicle,

şehrin büyümesiyle birlikte hafızasında artık yok olmaya yüz tutmuş başka hikâyeler barındırıyor. **Dijle (Dicle)** filmi, Diyarbakır'dan yola çıkarak Dicle'nin kaynağı olan Hazar Gölü'ne yapılan bir yolculuk boyunca nehrin sakinlerini ziyaret ediyor ve onların yaşamlarını kazandığı, geçmişlerinde yer tutan ve hayatlarının ayrılmaz parçası olan nehrin, baraj ve endüstrileşmeyle birlikte yaşadığı tahribatı, onların dilinden şiirsel bir üslupla aktarıyor. Böylelikle şehir, insan ve doğanın ilişkisine hafızada bir katman daha açılıyor.

Katmanlı bir hatırlama ve anlatma çabasının ürünü olan bir diğer grup çalışma, toplumsal hafızada yer eden meselelere kişisel hikâyeler üzerinden yaklaşıyor. **Bir Rüyaya Yolculuk** fotoğraf serisi, kişisel ve toplumsal hafıza arasındaki ilişkiyi çok daha özel ve mahrem bir yerden kuruyor. Çalışma, 3 yaşında kaybettiği babasını 22 yıl sonra cezaevinden yazdığı mektuplar ve eski fotoğraflardan yola çıkarak arayan bir gencin kendi hikâyesi aynı zamanda. Bir Rüyaya Yolculuk'ta yakın tarihin zor ve sancılı bir döneminde verdiği mücadele sırasında faili meçhul bir cinayetle hayatını kaybetmiş bir gazeteciyi, oğlunun gözünden ve onunla birlikte yeniden tanıma fırsatı buluyoruz. **Şivanê Mala Bavê Min (Babamların Çobanı)**, Batmanlı bir dengbêjin, genç yaşında dağa çıkarak kaybolan oğlunun ve yanan ocağının acısını söyleye söyleye ozan olduğu ağdın videosu. Dengbêjin bizi çağırdığı 90'lı yıllarda Diyarbakır'a bağlı köylerde yaşananlar, toplumsal hafızanın duyulmayan seslerinin, bugün dile gelmeye başladığı başka benzer hikâyeler de çıkarıyor karşımıza. Tüm Kürt coğrafyasını etkisi altına alan zorla kaybedilenlerin yalnızca ikisine odaklanan **Bir Dağın Başı...**, kayıp ailelerinin yürüttüğü kemik mücadelesi ve mezarlıklar üzerine insan kadar mekânın da söylediklerine yer açan bir belgesel. Film, biri babasını bir diğeri ise oğlunu kaybetmiş iki ana karakter üzerinden kaybı, zorunlu göçü, yoksullaşmayı ve bitmeyen kolektif bir mücadeleyi kayda geçiriyor.

Mekânlar ve kişisel hikâyeler üzerinden toplumsal hafızaya odaklanan bu çalışmaların yanı sıra, kamusal alan ve şehirlerin bugününe odaklanan iki çalışma da var. **Grafiti Gençler** bizi kamusal mekânlara, şimdi ve burada olanla karşılaştığımız sokağa çağırıyor. Çalışmada, kendi yüzleri yerine boyadıkları maskelerle yer alan grafiticilerle, onların üretim süreçlerini kayda almaya çalışan genç fotoğrafçıların başlarına gelenler paralel olarak ele alınıyor. **Güvenli Bir Film** ise, sokakta ve birçok kamusal mekânda izleniyor olduğumuz gerçeğinden yola çıkarak, İzmir ve Diyarbakır'da sokaktaki insanın güvenlik algısını birçok röportajla kayda alıyor. Film, gözetlenen insanın ruh halini farklı biçimlerde ortaya koymasının yanı sıra, büyük şehirlerin büyüyen sorunları ve güvenlik yaklaşımını, sokaktan bize doğrudan yansıtıyor.

Gençlerin ürettiği ortak fotoğraf ve film projeleri kadar, BAK sürecinde yaşanan karşılaşma, tanışma ve etkileşimler de önemli. Türkiye'nin birbirinden uzak şehirlerinde yaşayan gençlerin bir araya gelip beraber çalıştıklarında neler olabileceğini, bir BAK katılımcısı içeriden bakarak kayda geçirdi. **BAKarken**, böyle bir süreçten geriye kalan çok anlamlı bir tanıklık ve çabanın sonucu. BAK 2013 yılı başında 24 gençle yola çıktı, 18 genç projelerini tamamladı. Süreçte çeşitli sebeplerle çalışmaları planlandığı gibi sonuçlanamayan iki proje grubu üyeleri, kendi ön çalışma ve yarım kalan çekim süreçlerini, **BAK Günlükleri** olarak birer blogda paylaştılar. Bunlar, varılan yer kadar katedilen yolun kendisinin de önemini bize hatırlatan, kurgulanmamış da olsa tanıklıklarına izleyiciyi de dahil eden iki çalışma oldu.

2013 yılında ilk defa gerçekleştirilen BAK projesi ve sergisi, birçok kişi ve kurumun katılımı ve desteği ile mümkün oldu. Öncelikle BAK'a ve birbirlerine bağlanan katılımcı 24 gence; Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'de atölye ve sergilere yer açan mekânlar ve yerel ortaklara; gençlere inanan ve güvenen destekçilere içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Büyük bir ekibin katkı ve özverisiyle gerçekleştirilen **BAK 2013** kapsamında üretilen projeler ve paylaşılan hikâyelerin, şehirlerimize tekrar bakarak hatırlamamıza olanak sağlamasını ve şehirlerinden hikâyeler anlatmak isteyen gençlere yeni alanlar açılması için bir başlangıç ve esin kaynağı olmasını umuyoruz.

Bajar jînewarên me ne, ku li ser jimareke bêdawî tijî ne bi çîrokên; cîgehên bîrê ne, li kû em di navbera rabirdû û dahatûyê de her roj li tiştinan dinihêrin, ku tijî ne bi deng û dîmenên bi qasî ku em dibînin û tomar dikin zeft nakin û nayên bîra me jî. Ne bi tenê di tewekên dîtbarî de, li kê derê mirovên ku bajar ji xwe re kirine şûnwar çîrokên xwe lê dihêlin, lê di xûy û xisletên wan ên di jiyana rojane de jî, yên ku ji îro tene veguhistin bo dahatûyê, pêkan e ku mirov rêçên bîra civakî ya bajêr bigerîne. Bê guman cî hene, li kû bîr tûşî dabirranê dibe: Rabirdûya pirrçandî ya ku ji dest tê dayîn, cîgehên ji nav çûyî, mirov, ên ku nayêne dîtin, kes dengê wan nake, dengê wan tê birrîn...

Ji çar bajarên li rojhilat û rojavayê Tirkiyeyê yên pirrtewek û peywendiyên xwe yên li gel rabirdûya nêzîk û dûr ji yek û din ciyawaz; li gel ciwanên ji Batman, Çanakkale, Diyarbekir û İzmirê me salek bi hev re derbas kir, ku me ji van bajaran berê xwe da çîrokên. Xala ku me jê de da ser rêya Projeya BAK'ê ew bû ku ji aliyekî ve me tevî ciwanan li bajêr binihêriya da ku me di bîra xwe bianiya û bigota, ji aliyê din ve jî me bikaribûya li ser hîmê peywendiya wê ya li gel îro pênasê bo rabirdûyê bianiya û tiştên vedîtî û tomar kirî bi awirtêdanê hevbexş bihiştana ji dahatûyê re. Em li gel 24 ciwanên di navbera temenên 18-26'an de bi rê ketin, ên ku bi azîneya banga eşkere ji van çar bajaran hatin diyarkirin. Ciwanên beşdarî li BAK'ê kirî ji bo sê xebatên kargehî sala 2013'an pê ve li van bajaran ghiştin hev, li gel azîneyên belgekirina bi wêne û vîdyoyan, li ser peywendiya bajêr û bîrê bi rawêjkarên re xebitîn, çavpêketinên kubikaribûna pê ew bajar û mirov nas bikirana kirin û qonaxek derbas kirin, ku wekî kom projeyên xwe yên hevbeş tê de berhemhênan. Ciwanên ku cara pêşîn bû bajarên hev û din dîtin, li gel tîmên wêne û vîdyoyan ên ku bi xwe pêk anîn, li pey çîrokên çûn, ên ku wan bi beşek ji wan pirr baş nas dikir, cara pêşîn bû ji beşek ji wan agahdar dibûn, tatêla wan çêbû ji hinek ji wan re û bi awirekî din ji nû ve vedîtin. Pêşangeha BAK'ê û ev kataloga ku berhema wê qonaxê ye, ku ciwanên wêne û filîm berhem hênanê ji bo ku van çîrokên wan bi xwe dîtî ji hinekên din re jî bibêjin, her pileyê wê bi hev û din û rawêjkarên xwe re bi par ve kirine û derbas kirine, ji 11 xebatan pêk tên. 3 xebatên wêneyî yên ku li bajêr û çîrokên kom dibin û 5 belgefilîmên metrajokurt tewereya wan a serekî pêk tînin. Her wiha belgefilîmeke ku ji hundir ve berê xwe dide projeya BAK'ê û 2 blog jî, yên ku endamên komên ku xebatên wan neçûne sêrî ezmûnên kêşana xwe tê de vediguhêzin, ji awirên ciwanan bi xwe ve ron û eşkere dikin çî ka qonaxa BAK'ê çawa derbas kirine.

Xebatên di pêşangeh û katalogê de cî girtî nêzîktêdayîna pirrêl a Projeya BAK'ê ya hem li ser bajêr hem jî li ser bîrê vebeyan dikin. Di nava van xebatan de em çav bi sê xebatan dikevin, ên ku pêşniyarî me dikin wekî em di cîgeh û dangan re dubare li bîra bajêr binihêrin. Ji van a pêşîn **Hatirla (Di Bîra Xwe Bîne)** ye, ya ku xebateke wêneyî ye, ku berê xwe didiyê bê ka cîgehên bîra bajêr hilgirtî ciyekî xwe yê bi çî awayî heye di bîrhatiyên mirovan de. Zincîreya ku **Hatirla** bi wêneyên ya dîgar î li çar bajaran ji arşîvan derketî peywendiya di navbera bergîdanên wan ên îro de pê heldisengîne, cîgehên bajêr ên ku hem bîra takekesî hem jî ya civakî tê de civiyane, her bi heman awayê ku hin wêneyên di zincîreyê de hatine pê hatine pêşandan, bi şeweyekî li ser hev û tewektewekî heldisengîne. Filîma **Dengên Bajêr** jî, ji bo ku qala qonaxên vî bajarî derbas kirî bike, azîneye ciyawaz hildibijêre û guh bi ser dengên Diyarbekirê de kerr dike. Di Dengên Bajêr de bajar pê nayê ser û bi tenê çîroka rabirdûyê pirrçandî, bîrdoza fermî ya ku dengên wê tepeser dike û berxwedana ku li hemberî wê yekê berz dibe venaguhêze. Bajar, di heman katê de, cîgehê wan hûrgiliyan e, ên ku li hemû bajaran hesta hevbeş diafirînin, ê çarsiyê, ê zarokên ku ji nişkê ve kuçeyên vala tijî dikin, ê jinên bajêr ên ku li ber dîwaran di dema xwe de dijîn, ê nivîsên li ser dîwaran bi jiyaneke xweserî xwe berdewam in jî. Dema ku em piçekî ji kuçeyên Diyarbekirê bi dûr dikevin, em

pêrgî rewşeke ciyawaz a vê dîrokê dibin. Dîjleya kevna, piştî ku bajar mezin bûye, çîrokên din bi xwe ve girtine, yên ku êdî dikin tune bibin. Filîma **Dijle** ji Diyarbekirê dide rê, rêwîyêkê pê ve, ya ku ber bi Deryaçeya Hezarê ya çavkaniya Dîjleyê ve tê kirin, serdana şênîyên çem dike û bi zimanê wan, bi şewazeke helbestî vediguhêze bê çawa çemê ku ew pê diaborin, di rabirdûya wan de cî girtiye û beşek e, ku çênabe ji jiyana wan veqete, bi bendavan û pişesaziyêbûnê re tûşî rûxanê dibe. Bi vî awayî bajar di bîra mirov de bi tewekeke din jî gav radine ber bi peywendiya mirov û xwezayê ve.

Xebateke komelî ya ku berhema hewildaneke dibîranîn û gotinê ya tewektewekî ye bi rêya çîrokên takekesî ranêzîkî babetan dibe, yên ku di bîra civakî de cî girtine. Zincîrewêneya **Bir Rüyaya Yolculuk (Rêwîtiya Ber Bi Xewnekê Ve)** peywendiya di navbera bîra takekesî û civakî de li dereke hê taybettir û veşarîtir durist dike. Ev xebat çîroka ciwanekî bi xwe ye, yê ku bi alîkariya nameyên ji bendixaneyê hatî nivîsîn û wêneyên kevin, piştî 22 salan li bavê xwe digere, ku di 3 saliya xwe de ji dest daye. Di **Bir Rüyaya Yolculuk** de me delîveyek çêdibe ku em rojnamevanekî, di çavê kurê wî re û bi wî re ji nû ve nas bikin, ê ku di henga têkoşana xwe ya di serdemê dijwar û jandar a dîroka nêzîk de bi kuştineke kiryar-nediyar jiyana xwe ji dest daye. **Şivanê Mala Bavê Min** vîdyoya wê zêmare ye, ku dengbêjekî Batmanî kilam avêtiye ser kurê xwe yê ku di temenekî xort de çûye çiyê û bê ser û şûn bûye û ser kula mala xwe ya şewitî, pê de pê de jî bûye dengbêj. Tiştên ku di salên 90'î de li gundên bi ser Diyarbekirê ve qewimîne, ku dengbêj me vedixwîne, çîrokine din ên hevdirûv jî derdixine pêşberî me, ku em pê dibînin dengên bîra civakî yên ku nehatine bihîstin îro dest pê kirine tene ser zar û ziman. **Bir Dağın Başı (Serê Çiyayekî...)**, ya ku li du kesên ji bêserûşûnbûyîyan kom dibe, afata ku bandora xwe hemû erdnîgara Kurdistan kiriyê, belgefilîmek e, ya ku li ser têkoşana ku malbatên bêserûşûnbûyîyan bo hestiyar pê berdewam in û bêgorbûnê bi qasî mirov cî vedike bo gotinên cîgeh jî. Filîmê bi rêya du karakteran, ku yekî jê bavê xwe, yê din jî kurê xwe wînda kiriyê, koça bi darê zorê, xizanbûnê û têkoşaneke pîgarî ya bêkutayî tomar kiriyê.

Li gel van xebatên ku bi rêya cîgehan û çîrokên takekesî li bîra civakî dicivin, du xebatên din jî hene, ku li qada gelemperî û îroya bajaran dicivin. **Grafiti Gençler (Ciwânên Grafitî)** gazî me dike ku em biçin cîgehên gelemperî û kuçeyan ku em tê de rastî tiştê niha û li vir heyî tînin. Di xebatê de li gel grafitîkarên ku rûpoşên li şûna rûyê xwe boyax kirî wergirtî cî girtine tiştên ku hatine serê wênekêşên ciwan ên ku hewil dane wekî qonaxên berhemhênanê wan tomar bikin tene hêlsengandin. **Güvenli Bir Film (Filîmeke Ewle)** jî xwe dispêre rastiya ku em li kuçeyê û li gelek cîgehên gelemperî tene raçavkirin û bi rêya gelek hevpeyvînan bîrbiriya ewlekariyê ya mirovan li İzmir û li Diyarbekirê tomar dike. Filîm rewşa derûnî ya mirovên ku tene raçavkirin bi şeweyên ciyawaz datîne holê, li gel wê yekê, kêşeyên bajarên mezin ên ku çî qasî diçe mezin dibin û nêzîktêdayîna li ewlekariyê bi şeweyekî rasterê ji kuçeyê bo me vebeyan dike.

Bi qasî projeyên wêne û filîman ên hevbeş ên ciwanan berhemhênayî pêrgîhevhatin, hevaskirin û hevkarîgeriyên ku di qonaxa BAK'ê de qewimîn jî girîng in. Dema ku ciwanên ku li bajarên Tirkiyeyê yên ji hev dûr bihatana ba hev û bi hev re bixebitiyana, gelo dê çî biqewimiya, beşdarekî BAK'ê ji hundir ve li wê yekê nihêrî û tomar kir. **BAKarken (Li NIHÊRÎNÊ)** encama govanî û hewildaneke pirr watedar e, ku ji ber qonaxê wîha maye. BAK'ê di serê sala 2013'an de li gel 24 ciwanan da ser rê û 18 ciwanan projeyên xwe temam kirin. Endamên du komên projeyan ên ku ji ber egerên curecur nekarîn di wê qonaxê de xebatên xwe bi şeweyê pîlan kirî bi dawî bikin, qonaxên xwe yên pêşxebatî û kêşana xwe ya nivco mayî wekî **BAK Günlükleri (Rojnivîskên BAK'ê)** her yekê jê di blogekê de bi par ve kirin. Ev bûn du xebatên ku anîn bîra me wekî bi qasî ciyê ku mirov bigihîjîyê rêya hatî hilanîn jî girîng e û çendî jî nehatibin vehandin, bîneran jî tevî govaniya xwe dikin.

Proje û pêşangeha BAK'ê ya ku di sala 2013'an de cara pêşîn hate pêkanîn bi beşdarî û piştewaniya gelek kes û saziyan bû pêkan. Serê pêşîn, em spasiyên xwe yên bi dil û can pêşkêşî 24 ciwanên beşdar dikin, ên ku bi BAK'ê û hev û din ve hatin girêdan; her wiha, bo cîgeh û hevbeşên herêmî yên ku li Batman, Çanakkale, Diyarbekir û İzmirê jî bo kargeh û pêşangehan cî terxan kirin; û bo piştewanên ku bawerî û bext bi ciwanan anîn. Em hêvî dikin ku proje û çîrokên di çarçoveya **BAK 2013'an** de hatî berhemhênan û biparvekirin, a ku bi tevkarî û fedakariya tîmeke mezin hate pêkanîn, derfetê dabîn bikin ku em dubare li bajarên xwe binihêrin û bînin bîra xwe û bibin destpêkek û çavkaniya peyxamê da ku qadên nû bînin vekirin bo ciwanên ku dixwazin çîrokên ji bajarên xwe bibêjin.

Cities are our living spaces full of endless stories; they are spaces of memory where, between the past and the future, we look at something every day and they are full of sounds and images, some of which we record, but many of which we miss, or no longer remember. Traces of the social memory of the city can be found not only in the visual layers left behind by the stories of urban dwellers, but also in the habits of everyday life, passed on from the present to the future. There are also many places where memory is interrupted: A lost multicultural past, destroyed spaces, people, the overlooked, and those whose voices are not heard, or suppressed...

We spent a year with young people from Batman, Çanakkale, Diyarbakır and İzmir, four cities from the east and west of Turkey, with different and multilayered relationships with both the recent and distant past, during which we looked at stories from these cities. The departure point of the BAK project was to look at the city, along with young people, in order to remember and narrate, and by doing so, describe the past via its relationship with the present and to hand down the recordings to the future with a vision full of hope. We set off with 24 young people with ages ranging from 18 to 26 and selected by open call from these four cities. Within the scope of BAK, these young people came together in these cities for three workshops throughout 2013, received training from our consultants on photographic and video documentation methods, and also on the relationship between the city and memory; and went on to carry out interviews enabling them to get to know the city and its people, and produced their own photography and video projects in groups. Many of these young people were seeing each other's cities for the first time, and with the photography and video teams they formed, they went after various stories – some of which they knew very well, some of which they had heard about for the first time, some of which they were curious about, and rediscovered from a new perspective. The BAK exhibition and catalogue, comprising 11 works, is the product of this process every stage of which was shared with each other and their advisors, and during which these young people produced photographs and films in order to transmit these stories to others. 3 photography projects and 5 short documentary films focusing on the cities and stories form the main axis of the exhibition. A documentary film that provides an insider's view and 2 blogs on the making-of process of group members whose works has not been completed shed light on the experiences of these young people during the BAK project.

The work in the exhibition and the catalogue reflect the multifaceted approach of the BAK project towards both the city and memory. Among them, three works that propose a new look to the memory of the city via spaces and sounds stand out. The first, *Hatırla (Remember)*, is a photography project that looks at spaces that represent the memory of the city and the place they occupy in the memories of people. The series in which *Hatırla* explores the relationship between souvenir photographs taken from archives in the four cities, and photographs of the same sights today, carries out a multilayered investigation of city spaces where both personal and social memory accumulates, precisely in the same manner some photographs in the exhibition are presented. The film *Dengên Bajêr (Sounds of the City)*, opts for a different method to relate the processes a city goes through, and lends an ear to the sounds of Diyarbakır. In *Dengên Bajêr*, the city does not only transmit the story of a multicultural past, the official ideology that suppresses its sounds and the resistance that grows against it. The city is also the space of details that create the common sensation of all cities, of the marketplace, of children that suddenly fill up empty streets, of women who live in their own time along city walls, and of graffiti, that lead a life of their own. We come across a different dimension

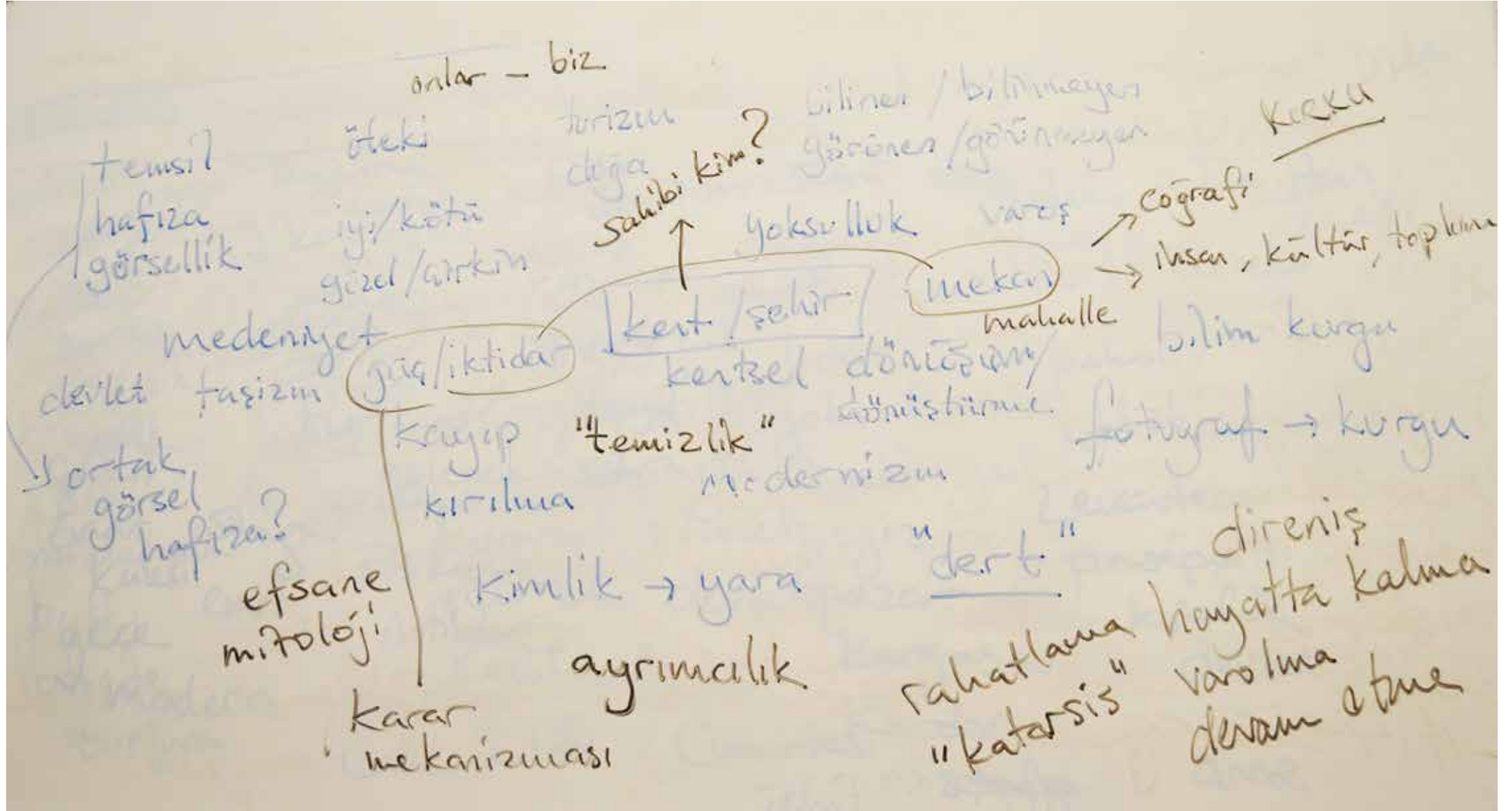
of history when we take a step away from the streets of Diyarbakır. As old as civilization itself, the River Tigris is home to a world of different stories that now face the threat of being forgotten as the city expands. The film *Dijle (Tigris)*, visits the inhabitants of the riverside following a trajectory from the city of Diyarbakır to Lake Hazar, the source of the river Tigris – their source of living, past heritage, and an inseparable part of their life - and conveys the destruction the river has suffered with the building of a dam and the process of industrialization with the poetic expression of their language. This opens a new layer in memory in the relationship between the city, people and nature.

A further group of works, which are the product of a layered effort of remembering and narrating, approaches issues of social memory via personal stories. The photography series *Bir Rüyaya Yolculuk (A Journey to a Dream)* constructs the relationship between personal and social memory from a more private and intimate viewpoint. The series is also the own story of a young man who, 22 years later, begins a search for his father who died when he was 3 years old through letters he sent from prison and old photographs. In *Bir Rüyaya Yolculuk*, we are offered the opportunity to meet a journalist who lost his life in an unsolved murder during his struggle in a difficult and troubled period of recent history from the viewpoint of his son. *Şivanê Mala Bavê Min (The Shepherd of Our Home)*, is a video of an elegy by a *dengbêj* from Batman, who becomes a poet by reciting his suffering about the loss of his son who took to the mountains at a young age, and the pain in his household. The events that took place in the villages of Diyarbakır in the 90s to which the *dengbêj* calls us, present similar stories of the unheard sounds of social memory, that have begun to speak today. *Bir Dağın Başı... (Somewhere in the Mountains...)* focuses on two among many enforced disappearance cases that took place across the entire Kurdish region and is a documentary about the families struggle to find and retrieve the bones of their relatives, and the trauma caused by the absence of a grave, lending a voice not only to people but to the landscape as well. The film records loss, forced migration, impoverishment and an unending collective struggle via two characters, one of which who has lost his father, and the other his son.

In addition to these projects that focus on social memory via spaces and personal stories, there are also two projects that focus on public space and the contemporary condition of cities. *Graffiti Gençler (Graffiti Youth)* invites us out to public spaces and to the street where we meet the here and now. The work develops a parallel narrative of the events faced by both the graffiti artists who wear self-painted masks to conceal their identities, and the photographers who try to record their production processes. *Güvenli Bir Film (A Secure Film)*, on the other hand, departs from the fact that we are being watched both on the street and in many other public spaces, records in many interviews the security perception of people in the street in İzmir and Diyarbakır. The film not only reflects the different states of mind of people under surveillance, but also provides a street-view of the growing problems of big cities and their approach to security.

The encounters, meetings and interactions that took place during the BAK process are as important as the joint photography and film projects the young people produced. A BAK participant recorded an insider's view of what happens when young people from different, distant cities of Turkey gather, and work together. *BAKarken (During BAK)* is the outcome of a very significant testimony and effort that recorded this process. BAK began with 24 young people in early 2013, and 18 young people completed their projects. The members of two project groups, whose work did not conclude in the way that it was planned due to various reasons, shared their preparation and incomplete filming process on a blog titled the *BAK Günlükleri (BAK Diaries)*. These are two works that remind us that the path covered is as important as the destination, and they include the viewer in their unedited witness accounts.

Realized for the first time in 2013, the BAK project and exhibition was made possible thanks to the participation and support of many people and institutions. First and foremost, we would like to offer our most sincere thanks to the 24 participants who formed a strong bond with BAK and with each other; to institutions and local partners that opened their spaces for the workshops and exhibitions in Batman, Çanakkale, Diyarbakır and İzmir; and to the supporters who believed and placed their trust in these young people. Realized with the contribution and devoted commitment of a big team, we hope that the projects produced and stories shared within the scope of **BAK 2013** enable us to take a fresh look at our cities so we can remember, and to provide a beginning and inspiration for the opening of new fields for young people who want to tell stories from the cities.

**BAK PROJELERİ
(PROJEN BAK'E)
(BAK PROJETS)**

HATIRLA

(Di Bîra Xwe Bîne)

(Remember)

Hatırla

37 adet fine art baskı ve 8 adet aydınlatma baskı;
69 adet C-print baskının yer aldığı fotoğraf
albümü (güncel fotoğraflar, anı fotoğraflarının
reprodüksiyonları), çeşitli ebatlarda
Haziran-Aralık 2013
Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir
Fotoğrafçılar:
Esra Ekinci (1990, Batman'da yaşıyor.)
Sanaz Atasaygın (1992, İzmir'de yaşıyor.)
Şerife Gamze Kulaç (1992, 2011-2013
arasında Çanakkale'de öğrenci
olarak bulundu.)

Di Bîra Xwe Bîne

37 heb çapên fine art û 8 heb çapên
aydinger; albûma wêneyên ku di nav de 69
heb çapên C-print heye (wêneyên rojane,
reprodüksiyonên wêneyên yadigar), bi pîvanên
curecure

Pûşper-Berfanbara 2013'an
Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir
Yên Wênekêş:

Esra Ekinci (1990, Li Batmanê dijî.)
Sanaz Atasaygın (1992, Li İzmirê dijî.)
Şerife Gamze Kulaç (Di 1992'yan de
û di navbera 2011-2013'an de li
Çanakkaleyê xwendekarî kiriye.)

Remember

37 fine art prints and 8 transparent
paper prints; a photography
album including 69 C-prints (recent
photographs, reproductions of souvenir
photographs), several sizes

June-December 2013

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir
Photographers:

Esra Ekinci (1990, lives in Batman.)
Sanaz Atasaygın (1992, lives in İzmir.)
Şerife Gamze Kulaç (1992, studied in
Çanakkale from 2011 to 2013.)

Hatırla, dört şehirde 1950'lerden bugüne dek
çeşitli tarihlerde çekilmiş hatıra fotoğraflarını
arşivlerden çıkararak izleyiciye sunuyor.

Geçmişte hatıra fotoğrafları için seçilen
mekânları günümüzdeki fotoğraflarıyla
yan yana koyan çalışma, zamanın insan ve
mekânlar üzerindeki etkilerini belgeliyor.
Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'de
yaşayan insanlar ve araştırmacıların yanı
sıra; fotoğraf stüdyoları, kent müzeleri ve
arşivlerden toplanan eski şehir ve hatıra
fotoğraflarındaki mekânlar, fotoğrafçılar
tarafından 2013 yılında tekrar ziyaret edilerek
fotoğraflandı. Yanyana gelen bu fotoğraflar,
şehirlerin geçmişteki görünümüyle
bugününü karşılaştırma imkânı veriyor.
Çalışma bir yandan ele alınan şehirlerdeki
mekânların nasıl muhafaza edildiğini veya
dönüştüğünü sergilerken, bir yandan da
insanların hatıra fotoğrafı çekmek
için seçtikleri mekânların şehrin
hafızasındaki yerlerine farklı bir
gözle bakmamızı öneriyor.

Hatırla (Di Bîra Xwe Bîne) wêneyên yadigar
ên ku li çar bajaran ji salên 1950'yî heta îro di
mêjûyên curecure de hatine kişandin ji arşivan
derdixe û pêşkêşî bîneran dike. Xebata ku
cîgehên di rabirdûyê de ji bo wêneyên yadigar
hatî hilbijartin datîne nik wêneyên wan ên
îro kartêkên demê yên li ser mirov û cîgehan
bi belge dike. Cîgehên li wêneyên bajarê
kevin û yadigar ên ku ji mirov û vekolînerên
ku li Batman, Çanakkale, Diyarbakır û
İzmirê dijîn hatin berhevkerin, her wisa jî ji
kargehên wêneyan, ji mûzexaneyên bajaran
û ji arşivan, di sala 2013'an de li ser destê
wênekêşan careke din hatin dîtin û wêneyên
wan hatin kişandin. Ev wêneyên ku hatin ba
hev derfetê peyda dikin ku dîmenên bajaran
ên di rabirdûyê de li gel îroya wan bêne
berawirdkirin. Xebata ku ji aliyekî ve pêşkêş
dike bê ka cîgehên li bajarên mijara xebatê
çawa hatine parastin yan jî veguherîne, ji aliyekî
ve jî pêşniyarî me dike ku em bi çavekî din
binihêrin li ciyên cîgehan di bîra bajêr de
yên ku mirovan ji xwe re hilbijartine ji bo
ku wêneyên yadigar lê bikişînin.

Hatırla (Remember) takes souvenir
photographs taken in the four cities from
the 1950s out of the archive, and presents them
to the viewer. The project places photographs
of locations selected in the past for souvenir
photographs side by side with photographs of
the same locations taken today to document the
affect of time on people and places. Locations
in old city and souvenir photographs, collected
from people and researchers living in Batman,
Çanakkale, Diyarbakır and İzmir, and also from
photography studios, city museums and archives,
were revisited by photographers in 2013, and
re-photographed. Places side-by-side, these
photographs offer the possibility to compare
the past and present appearance of cities. The
project exhibits how certain city spaces have
been preserved or transformed on the one
hand, while on the other it proposes a new look
at the role places play in the memory of the city
via locations people choose to have souvenir
photographs taken.

DIYARBAKIR SARAY KAPI SUR ÜSTÜ, 1930 'lu yıllar, Oruç Ejder Çetin Koleksiyonu / 2013
DERİYÉ SERAYÉ YÉ DIYARBEKİRÉ SER BEDENÉ, Salên 1930'yî, Ji Berhevoka Oruç Ejder Çetin / 2013
DIYARBAKIR SARAY KAPI [PALACE GATE], ATOP THE CITY WALLS, 1930s, Oruç Ejder Çetin Collection / 2013

İZMİR CUMHURİYET MEYDANI, 1974. Soldan sağa: Aynur Zingil Başkaya, Aysun Seviğ, Gülşen Şenova, Nurhayat Özel, Asuman Çoban. Özgül Şenova kişisel arşivi /
 2013, Swissotel'in (eski Büyük Efes Otel) yanında görülen Hilton Otelini 1986 yılında inşa edilmiş. 35 katlı beş yıldızlı bu oteli İzmir'in hemen hemen her yerinden görmek mümkündür.
GOREPANA KOMARÉ YA İZMİRÉ, 1974. (Ülmiç çepé ber bi yé rasté ve); Aynur Zingil Başkaya, Aysun Seviğ, Gülşen Şenova, Nurhayat Özel, Asuman Çoban. Arşiva şexst ya Özgül Şenova /
 2013, Otela Hiltoné ya ku li rex-Swissotelé (Otela Büyük Efesé ya kevin) té dftin di sala 1986'an de hatiye avakirin. Çi bigire pêkan e ku mirov vé otela 35 qatî ya pêncstêrkî ji hemû deverên İzmiré de bibîne.

İZMİR CUMHURİYET (REPUBLIC) SQUARE, 1974. From left to right: Aynur Zingil Başkaya, Aysun Seviğ, Gülşen Şenova, Nurhayat Özel, Asuman Çoban. Özgül Şenova personal archive /
 2013, the Hilton Hotel, visible next to Swissotel (formerly the Büyük Efes Hotel) was built in 1986. This 35-storey, five-star hotel is visible from almost anywhere in Izmir.

DICLE NEHRI, HASANKEYF, 1987, Hasan Kusen kişisel arşivi /
2013, Fotoğrafı: Hasan Kusen
ÇEMÉ DÛJLE, HESKÉF, 1987, Arşiva şexsî ya Hasan Kusen /
2013, Yê di wênê de: Hasan Kusen
THE TIGRIS RIVER, HASANKEYF, 1987, Hasan Kusen
personal archive / 1987, person in the photograph:
Hasan Kusen

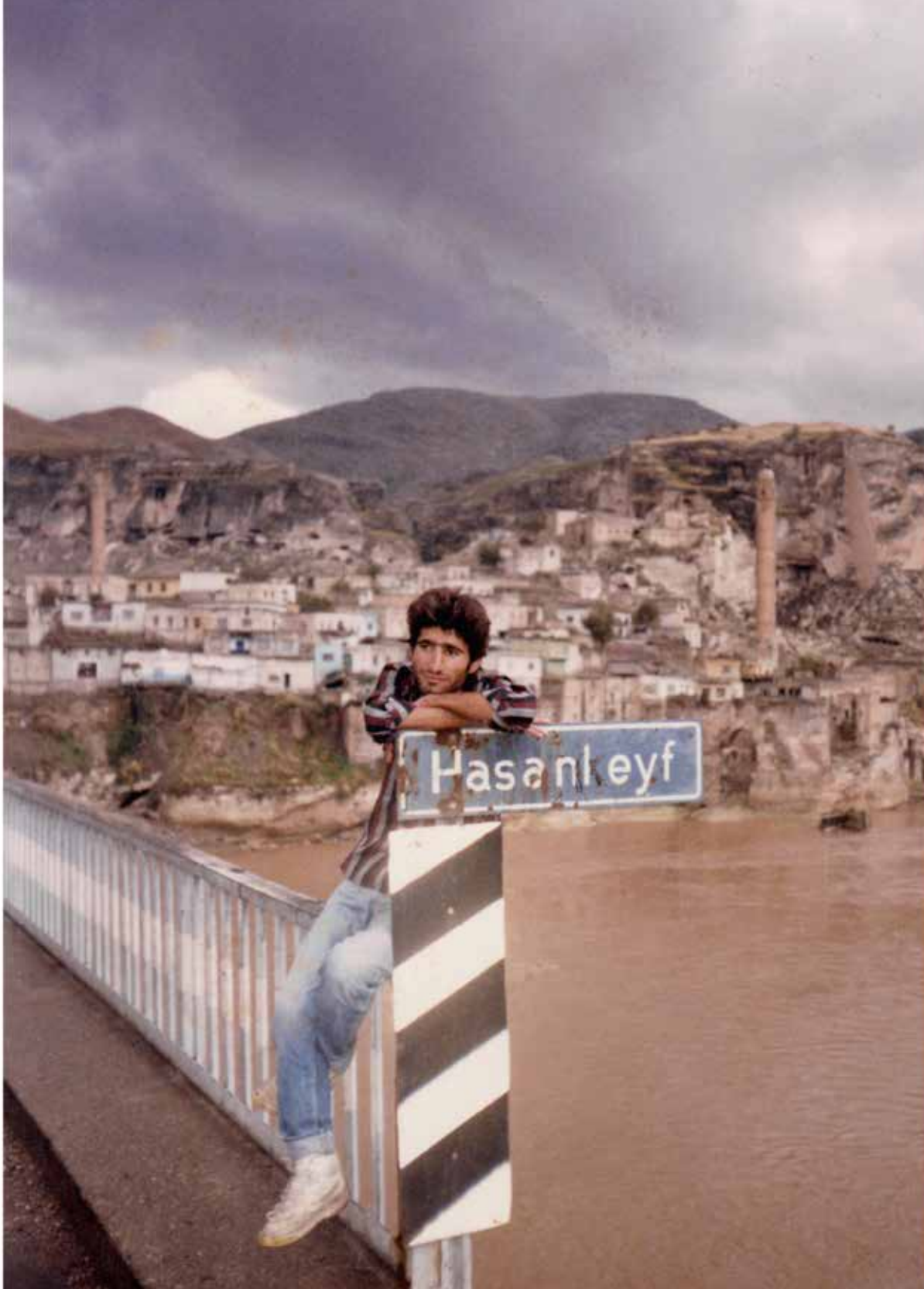
DIYARBAKIR DAĞKAPI MEYDANI, 7 Eylül 1967, Zeki Kızılkaya kişisel arşivi / 2013. Fotoğraftaki: Zeki Kızılkaya. Atatürk anıtı kaldırılmış. 1967'de inşaat halinde olan yapı, şu anda Diyarbakır Orduvehi. **GOREPANA DERİYÉ ÇİYÉ YA DIYARBEKİRÉ, 7'ê Rezbera 1967'an, Arşîva şexsî ya Zeki Kızılkaya / 2013.** Yê di wênê de: Zeki Kızılkaya. Abîdeya Atatürk hatiye rakirin. Avahiya ku di 1967'an de dihate çêkirin miha Xaniyê Artêşê yê Diyarbekirê ye.

DIYARBAKIR DAĞKAPI SQUARE, 7 September 1967, Zeki Kızılkaya personal archive / 2013, person in the photograph: Zeki Kızılkaya. The Atatürk monument has been removed. The building that was in construction in 1967 is now the Diyarbakır Military Officers' Mess

ÇANAKKALE ESKİ ERMENİ KİLİSESİ, 1919-1922 yılları arası,
Çanakkale Kent Müzesi ve Arşivi / 2013
DÉRA ERMENİYAN A KEVIN A ÇANAKKALEYÉ, navbera safên 1919-1922'yan,
Arşiv û Mûzexaneyê Bajêr a Çanakkaleyê / 2013
ÇANAKKALE OLD ARMENIAN CHURCH, taken some time between 1919 and 1922,
Çanakkale City Museum and Archive / 2013

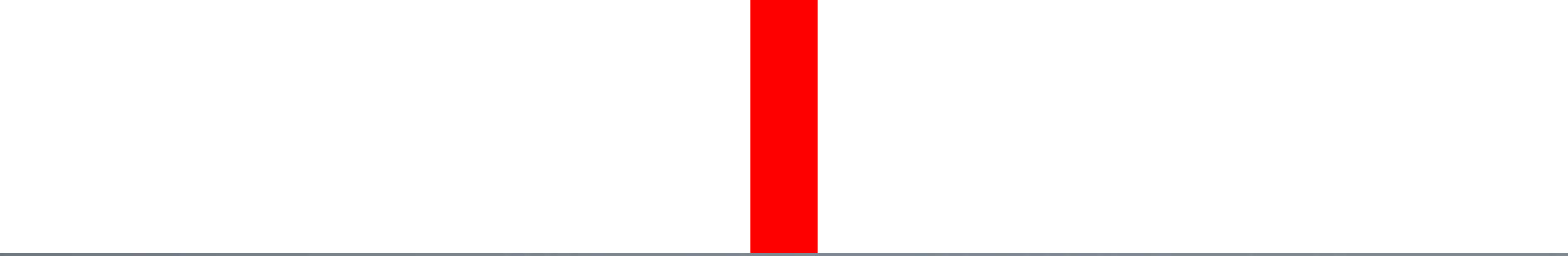

İZMİR FUAR MONTRO KAPISI, 1965, Ahmet Büyükkbaş kişisel arşivi
DERİYE MONTROYE YÉ FÜARA İZMİRÉ, 1965, Arşiva şexst ya Ahmet Büyükkbaş
İZMİR FAIR MONTRO GATE, 1965, Ahmet Büyükkbaş personal archive

DENGÊN BAJÊR
(Şehrin Sesi)
(Sounds of the City)

Şehrin Sesleri*Kısa metraj belgesel film , HD, 11'*

Ocak 2014

Diyarbakır

Yönetmenler:

Murat Eşiyok (1990, İzmir'de yaşıyor.)

Serdar Bayram (1991, Diyarbakır'da yaşıyor.)

Şehirde sessiz bir sabah, yavaş yavaş sokakları dolduran çocuklar, demirciler, sokak satıcıları, çan sesleri, dualar, sloganlar... **Dengên Bajêr (Şehrin Sesleri)**, karmaşık ve çok katmanlı tarihiyle kendine özgü ve çarpıcı bir hikâyesi olan Diyarbakır'ı, şehrin sesleri aracılığıyla mercek altına alıyor.

Geçmişin çok kültürlü yapısında yitirilen seslerden resmî anlayışın tekil sesine, oradan da mücadeleye ve direnişin seslerine uzanan film, geçmişten geleceğe kalan bu seslerle birlikte ait oldukları mekânları da belgeliyor.

Film, gündelik hayatla şehrin politikasını

iç içe ele alırken, sakin ve acı anlatımıyla bizi şehirlerimize 'ses'le 'bak'maya davet ediyor.

Sounds of the City*Short documentary film, HD, 11'*

January 2014

Diyarbakır

Directors: Murat Eşiyok (1990, lives in İzmir.)

Serdar Bayram (1991, lives in Diyarbakır.)

A quiet morning in the city, children slowly filling up the streets, blacksmiths, street vendors, the ringing of bells, prayers, slogans... **Dengên Bajêr (Sounds of the City)**

focuses on Diyarbakır, a city which has a unique and striking history with its complex and multilayered history via its sounds.

The film passes from the lost sounds of the multicultural structure of its past, to the singular sound of the official discourse, and then to the sounds of struggle and resistance, and documents not only these sounds transmitted from the past to the future, but also the spaces they belong to.

Developing an intersecting view of everyday life and politics in the city, the film's calm and fluid narrative invites us to 'look' at our cities with 'sound'.

Dengên Bajêr*Belgefilm metraj kurt, HD, 11'*

Rêbendana 2014'an

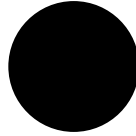
Diyarbakirê

Yên Derhêner:

Murat Eşiyok (1990, Li İzmirê dijî.)

Serdar Bayram (1991, Li Diyarbakirê dijî.)

Li bajêr beyaniyeke bêdeng, zarokên ku hêdî hêdî kuçeyan tijî dikin, koma hesinkaran, firoşkarên kuçeyan, dengên naqosan, dua û dirozgeh û dirûşm... **Dengên Bajêr** Diyarbakira ku tevî dîroka xwe ya girift û pirtewekî çîrokeke xwe ya xweserî xwe û kartêker heye bi rêya dengên bajêr vedikole. Filîma ku ji dengên ku di binyata rabirdûyê de ya pirrçandî de hatine windakirin dirêjî dengê yekejimar ê têgihana fermî dibe, ji wir jî dirêjî dengên têkoşan û berxwedanê dibe, li gel van dengên ku ji rabirdûya mane ji dahatûyê re cîgehên ku ew aydî wan in jî bi belge dike. Filîma ku ji aliyekî ve jiyana rojane û polîtîkaya bajêr di nava hev de heldisengîne, bi vegotina xwe ya aram û rewana me vedixwîne ku em bi 'deng' 'binihêr' in li bajarên xwe.

46

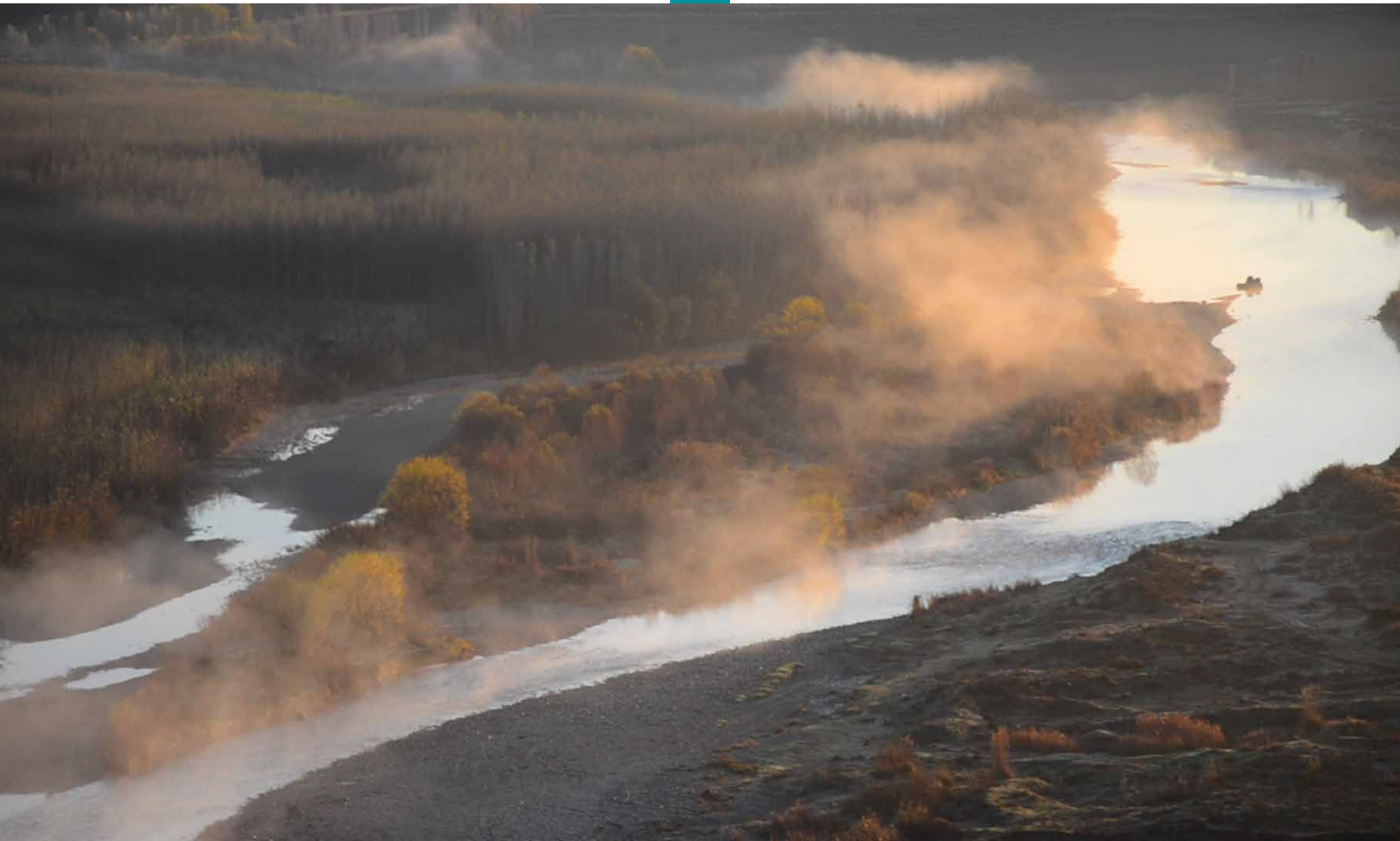

48

DÎJLE
(DICE)
(TIGIS)

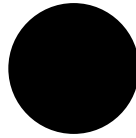

Tigris

Short documentary film, HD, 19'
January 2014
Diyarbakır, Maden (Elazığ)

Directors:

Ali Özkan (1988, lives in İzmir.)
Arif Temel (1991, lives in Diyarbakır.)

Dijle

Belgefilm metrajkurt, HD, 19'
Rêbendana 2014'an
Diyarbakır, Maden (Elazığ)

Yên Derhêner:

Ali Özkan (1988, Li İzmirê dijî.)
Arif Temel (1991, Li Diyarbekirê dijî.)

Dicle

Kisa metraj belgesel film, HD, 19'
Ocak 2014
Diyarbakır, Maden (Elazığ)
Yönetmenler:
Ali Özkan (1988, İzmir'de yaşıyor.)
Arif Temel (1991, Diyarbakır'da yaşıyor.)

Diyarbakır'dan yola çıkarak Dicle nehrinin kaynağı olan Hazar Gölü'ne kadar nehrin kıyısında süre gelen ve tahrip edilen hayatı belgelemeyi amaçlayan **Dijle (Dicle)**, nehrin aktığı hattı takip eden bir yol hikâyesi çevresinde kurgulanıyor. Belgeselde Dicle kıyısında yaşayan ve çalışan insanlarla röportajlar, nehir kenarında süren gündelik hayattan görüntüler ve tahribata yönelik kareler yer alıyor. Nehrin sakinlerinin gözünden geçmişi bugüne bağlayan *Dijle*, eskide kalana özlem duyan bir güzelleme değil; tıpkı Dicle Nehri gibi, yüzyıllarca etrafına hayat verdikten sonra artan tahribata karşı direnerek hayatta kalmaya çalışan doğayla insanın ilişkisinin güncel bir temsili.

Dijle (Tigris) aims to produce a record of the life that continues and is being destroyed along the river coast, following a trajectory from the city of Diyarbakır to Lake Hazar, the source of the river Tigris, and takes shape around a road story that follows the river bed. The documentary features interviews with people living and working along the River Tigris, images from the everyday life that continues in the area, and footage of the destruction that is taking place. Connecting the past to the present from the viewpoint of the inhabitants of the river basin, *Dijle* is not a song of praise to what has now become the past, but just like the River Tigris, a contemporary representation of the relationship between nature and human beings, trying to survive by resisting increasing destruction after having given life to its environs for centuries.

Dijleya ku ji Diyarbekirê bi rê dikeve, diçe heta Deryaçeya Hezarê ya ku çavkaniya Çemê Dijle ye û dike mebest wekî jiyana ku li perava çêm her berdewam bûye û tê rûxandin bi belge bike, li dora çîrokeke rêwîtiyê ya ku dide pey xeta ku çem tê re dikişe tê vehandin. Di belgefilimê de hevpeyvînên li gel mirovên ku li perava Dijleyê dijîn û dixebitin, dîmenên ji jiyana rojane ya ku li perava çêm berdewam e û wêneyên arasteyî rûxanê cî digirin. Dijleya ku bi çavên şênîyên çêm rabirdûyê bi îroyê ve girê dide ne sîrûdek e, ya ku bêriya heyne berê bike; nimandineke rojaneyî ya peywendiya xwezayê li gel mirovan e, ya ku her wekî Çemê Dijle ya piştî ku bi sedan salan jîn beşişandîye derdora xwe, li hemberî rûxana zêde bûyî li ber xwe dide û hewil dide ku sax bimîne.

58

**Dicle Nehri kuruyor
dediler. Kıyametin
alameti midir, nedir, bir
şeyler dediler işte.**

**Nehir kenarına çamaşıra
gider, kocaman kazanlarımızı
ateşe koyar, çamaşırlarımızı
yıklar, çocuklarımızın üstünü
başını yıklar, pılımızı pırtımızı
oraya götürüp yıkardık, tüm
işlerimizi orada görürdük.**

60

**Daha önce, mesela, zîver
dediğimiz bir balık çeşidi
vardı, kinnî vardı. Yani
bunların nesilleri tükendi
artık. Mesela şebot, daha
önce çoktu, Dicle'nin en
meşhur balıklarından biri.
Şimdi yok.**

**Barajın bize bir faydası falan
dokunmadı. Eskiden nehir
kenarına ekerdik, yani nehir
kenarında yetişen karpuzlar
daha iyi, daha güzel olurdu...**

62

**Me diçû li ber kiraşo dikirin, me
cilên xwe dişûşt, me serê gedên
xwe dişûşt, welehî. Me diçûn wê
derê û ev qa sîtilên xwe didan
ser û me li wê derê kiraşoya xwe
dikir, me ser û cilên gedên xwe
dişûşt, me cilikên xwe dibirin
wê derê û dişûşt, me her îşê xwe
li wê derê dikir.**

**Gotin, Çemê Dîjle
hişk dibe. Nîşana
qiyametê ye, çi ye,
de tiştin gotin.**

**Ev beraj çêkirin û şûn da, yanî,
sadece zerara berajê gîha me,
fayda mayda berajê negîha me.
Berê me ji xwe ra li devê çem
dadanîn, yanî devê çem, zebeşa wî
diha rind bûn, diha ew bûn...**

**Berê, bo nimûne,
celebekî masiyan
hebû, yê ku me
digotê, zîver
û kinnî hebû.
Ango êdî koka
van qeliyaye. Bo
nimûne, şebot,
sermesele, berê
pirr bû, yek ji
navdartirîn
masiyên Dîjle.
Niha nînin.**

66

They told us the Tigris River was drying up. A sign of doomsday or what, well, they kept telling us something.

In the past, for instance, there used to be this species of fish we call zîver, and also kinnî. But they are extinct now. And again, there used to be plenty of şebot, one of the most famous species of fish here. It's gone now.

The dam was of no benefit to us whatsoever. In the past, we used to farm along the riverside, I mean, the watermelons that grew along the riverside used to taste much better..

We used to go to the riverside to do our washing, place our huge cauldrons on the fire, wash our laundry, wash our kids, take all our stuff there to wash, we used to all our work there.

BİR RÜYAYA YOLCULUK

(Rêwîtiya Ber Bi Xewnekê Ve)

(A Journey to A Dream)

Bir Rüyaya Yolculuk

43 adet fine art baskı (güncel fotoğraflar, anı fotoğrafları, yağlı boya resim ve çeşitli çizimlerin reproduksiyonları) ve metinler (mektup alıntıları), çeşitli ebatlarda Haziran-Aralık 2013

Diyarbakır, Mazıdağı (Mardin)

Fotoğrafçılar:

Cihangir Duyar (1990, Çanakkale'de yaşıyor.)

Ekim Ruşen Kapçak (1989, Diyarbakır'da yaşıyor.)

Bir Rüyaya Yolculuk, Ekim Ruşen Kapçak'ın, 1980'lerde hapisanedeki babası ve dışarıdaki annesi arasında mektuplaşmaya dayanan iletişimlerini keşfetme sürecinden yola çıkıyor. Ruşen'in, 1992 yılında faili meçhul bir cinayet sonucunda hayatını kaybeden gazeteci babası Hatip Kapçak'a odaklanan çalışma, o dönemde yaşananlara dair hakikati cezaevinden gönderilen mektuplar, geride kalan insanlar, mekânlara ve fotoğraflar üzerinden bulmaya çalışıyor. *Bir Rüyaya Yolculuk*'ta, hem yitirilen babanın ardından onu arama ve anlama yolculuğuna şahit oluyoruz, hem de cezaevinde ve dışarıda büyük mücadelelerle geçen bir hayatın izlerini takip ederek bölgenin acı ve direnişle yazılan yakın tarihini tekrar hatırlıyoruz.

A Journey to A Dream

43 fine art prints (recent photographs, reproductions of souvenir photographs, paintings and drawings) and texts (excerpts from letters), several sizes

June-December 2013

Diyarbakır, Mazıdağı (Mardin)

Photographers:

Cihangir Duyar (1990, lives in Çanakkale.)

Ekim Ruşen Kapçak (1989, lives in Diyarbakır.)

Bir Rüyaya Yolculuk (A Journey to A Dream) departs from Ekim Ruşen Kapçak's process of discovering the correspondence in the 1980s between his father, who had been imprisoned, and his mother. The project focuses on Ruşen's father, the journalist Hatip Kapçak, who fell victim to an unsolved murder in 1992, and seeks the truth about the events of that period via letters sent from prison, and the people, places and photographs that remain. In *Bir Rüyaya Yolculuk* we bear witness to both the quest to seek and understand a lost father, and by following the traces of a life of great struggles both in prison and the outside world, remember once again the recent history of this region that was written with pain and resistance.

Rêwîtiya Ber Bi Xewnekê Ve

43 heb çapên fine art (wêneyên rojane, wêneyên yadîgar, reproduksiyonên wêneyên boyaxa neftî û xetên curecur) û deq

(jêwergiranên ji nameyan), bi pîvanên curecur

Pûşper-Berfanbara 2013'an

Diyarbakır, Şemrex (Mêrdîn)

Yên Wênekêş:

Cihangir Duyar (1990, Li Çanakkaleyê dijî.)

Ekim Rûşen Kapçak (1989, Li Diyarbakirê dijî.)

Bir Rüyaya Yolculuk (Rêwîtiya Ber Bi

Xewnekê Ve) ji qonaxa Ekim Rûşen Kapçak a vedîtina danûstandina bi rêya nameşandinê ya di navbera bavê wî yê di 1980'yan de li bendixaneyê û dayîka wî ya li derve de dest pê dibe. Xebata ku li bavê wî yê rojnamevan Xetîp Kapçak ê ku li dû kuştineke kiryar-nediyar di sala 1992'yan de jiyana xwe ji dest daye kom dibe, bi rêya nameyên ku ji bendixaneyê hatine şandin, mirovên ku li pey mane, cîgeh û wêneyan hewil dide ku rastiya der barê tiştên ku di wê serdemê de qewimîne peyda bike. Di *Bir Rüyaya Yolculuk* de em hem dibine govanên rêwîtiya ku li pey bavê ku hatiye jidestdayîn tê kirin ku li bavê xwe bigere û ji wî fam bike, hem jî em didine ser rêçên jiyaneke ku li bendixaneyê û li derve tevî têkoşaneke mezin derbas bûye û em dubare di bîra xwe tînin dîroka nêzîk a herêmê ya ku bi jan û berxwedanê hatiye nivîsîn.

9. Eylül 1987.

Sevgilim,
Hepinizi saygı ve sevgiyle selâmlayanak kutaklarım.

Tarih defterimize bir sahife daha ekleyerek görüşmelerini engelleyen tek sebebi bildirmiş oldum. O günün sonrasındaki haftada geleceğin diye sevinsinle depeleliydim. Ama duygularımı edaklaştırdığım gün gelmediğinde atıyorum doğru sarıhan nisanı gibi, grup vakti hüznü gibi bir dâlem hüznü bıpladı beni. İnaniyoramki sebep senden değildir ve sen de en az benim kadar üzülmüşsün. Günlük geleceğin diye şâzâo vardı. O kadar da büyütmeylelim canım. Bir başka hafta geleceğularımı sevinçlerimi tazelerisin. Ve beraber üzüntü nedenlerini aşarak atlattırız.

Birtarım; günler, aylar, yıllar durmamacasına bir sel taşkınlığıyla atmaktadır. Bıraden ve bizim durmamuzda şifanlardan bu sel, birerok soy kaptı. Ama bugün görüyoramki râlâ vana ve sevinçiniz ve sevinçiniz. Kavuştuğumuzda his selmamacasına yepereceğiz. His kurmamacasına, yok olmamacasına tşk salacağiz, damar salacağiz fopragin derinliklerine. Ve kuslusuz sevaplarımıza gülmelerimizi, iyiliklerimize de kötülüklerimize şifecik. Ve kuslusuz günün aydınlığı ve ısılığı doğra ve bizi şiflendiren yapam panuntarı daha da dâzelecek.

9'ê Rezbera 1987'an
Xoşewîsta min

Ez we hemûyan li gel rêz û hezkirinê silav û hambêz dikim. Me rûpeleke din jî li lînûska xwe ya dîrokê zêde kir û yekane sedem jî holê rakir, a ku dîdariya me asteng dikir. Ji şabûnê lêvên min nayên ser hev wekî hefteya piştî wê rojê tu yê werî. Lê dema ku ew roja ku min hestên xwe lê civandibûn nehat, wek kovana wexta payîzê ya berêvarkî, wek kovana hingora êvarê kovaneke ji bêriyê li min hukimî. Ez bawer im ku ne ji te qewimiye û yeqîn tu jî bi qasî min li ber ketiyî. Ji ber ku soza te hebû wekî tu yê bihatayî. Giyana min, de em ew qasî jî mezin nekin, tu yê hefteyeke din werî û coş û şabûna min teze bikî. Û em ê bi hev re sedemên xemgîniyê bibihêrin û bi pişt bixin. Çavekî min ê seriyar; roj, meh û sal bê sekn û rahet, bi sergermiya lehiyekê dikîşin û diçin. Vê lehiyê dada û ji me û ji yê di rewşa me de birrek tişt girtin û birin. Lê em îro dibînin ku em hê jî hene, em hez dikin û tîn hezkirin. Dema ku em bigihîjine hev, em ê bi awayekî nebûyî hêşin bê. Em ê wisa kok berdin wekî em qet hişk nebin û tune nebin, em ê reh berdin kûrayiyên axê. Û wê xêrên me gunehên me, pakiyên me jî nepakiyên me rêş bikin. Û ne ciyê gumanê ye xwezaya ku roj bi tava xwe ronî û germ dike, qanûnên jiyandê yê ku me eleqedar dikin dê hê bêtir bi keys bibin.

9 September 1987
My love,

I greet and embrace you all with respect and love. By adding another page to our diary we have succeeded in removing the only obstacle preventing us from seeing each other. I am full of happiness since I know you will be coming here a week after that. But when you couldn't come on the day, which all my emotions were focused on seeing you, I was immersed in a feeling of yearning, like the melancholy of autumn, or sunset. I believe it wasn't your fault, and that you were as disappointed as much as I was. Because you had promised to come. Let's not exaggerate it, you can come another week, and refresh my vigour and happiness. And we can overcome the reasons for sadness together. My one and only, days, months, years are flowing by with the ebullience of a flood. This flood has taken a lot away from us, and others in our position. But we see today that we are still here, and that we continue to love, and loved. We will blossom like never before when we finally meet again. We will spread roots and never dry or wither away; the veins of our roots will penetrate the depths of the soil. And our good deeds will wipe away our sins, and our merits will wipe away our ill deeds. And no doubt, that nature, illuminated by the warm rays of the sun, and the laws of life that concern us will improve to our advantage.

28 Aralık 2013

Bir rüyaya yolculuk nasıl tamamlanabilir?

Bu kimin rüyası? Senin mi? Benim mi? Kimin? Bu soru cevaplanabilir mi?

Yitiklerimizin hayalimiz peşinde bu cevapları arama süreci bazen kederli, bazen mutlu geçebilir. Ama hakikate ulaşma ihtiyas-
lı uzak değil. Hiç hatırlamadığım 3 yaşımdan yirmi iki yıl sonra
hakikati arayış, hiç bilinmeyen, kulaktan dolma bilgilerin gerçeklik-
te vücut bulması gerekliydi ve oldu. Mektupların bir kasepe sandığın-
da saklı olduğu gerçeği aslında hiçbir şeyi değiştirmesi. Var olmanın
belli bir süre sonra unutulmaya yüz tutması yada kaybolan yararın
kabuk bağlanmasında tecrübeyle bir gerçek... Oysa o kasepenin
sandığı bir gün aulip ve hakikat olarak aipallığıyla açığa çı-
kar. Göz altılar, alınan yaralar, geçirilen onca yıl ve aklıya yatmak
sonunda kavramsal olarak zihinlerde yer ediyor. Tarihin sayfa-
larında yaşadıklarımız ve bir zamanlar var olduğumuz yazılmayacak.
Ama zihinimizdeki var oluşumuz ben buradan çıktığımda bile son bulma-
yacak. Sizi aramak belki olabilecek yada benim mevcut şartlarda
yapabileceğim en iyi şeydi. Sizi buldum mu? Acaba varoluşunuz
dünyayı, çevremizi ve ailemizi ne şekilde değiştirebildi?

Yada değiştirebilir miydi?

Yaptıklarımız, hatıralarda kalmanız ve buna hiç ulaşamayaca-
ğım gerçeği bazen zoruna gidebiliyor. Sizi tekrar size anlatmak
sizi hatırlatmak tüm ihtisamıyla acımız ve acınız... Acaba yap-
abilir mi? Hiç sanmıyorum... Gerçekliğimiz, var oluşumuz, bellibir
süre önce beraber yaşadığımız bilimlerimize bizi kayıflandırıyor. Peki ya şimdi?

Kapınızı açtık ve karşımıza çıkan hatıralarımızla yüz yüzeyiz
Ama nedereye ulaşabiliyoruz, belliğimizde, kim olduğumuz? Saklı olduğ-
umuz tek somut nesne kendi mektup kutumuzdu.

Biz onu açtık ve artık sizinleyiz.

EKİM RUŞEN KAPRAL

Rêwîtiyeke ber bi xewnekê ve çawa çêdibe ku bê temamkirin.
Ev xewna kê ye? Ya te ye? Ya min e? Ya kê ye? Qey çêdibe ku ev
pîrs bê bersivandin?

Li dû xeyala yekî ku ji dest hatibe dayîn qonaxa lêgeranê ya
bo van bersivan çêdibe ku carinan bi kovanbarî, carinan jî bi
bextewarî bibihure. Lê ihtimala ku mirov xwe bigihîne rastiye
ne dûr e. Pêwîst bû ku lêgerana bo rastiye piştî bîst û du salan
piştî 3 saliya xwe ya ku hiç nayê bîra min, tiştê ku hiç nehatiye
zanîn, agahiye ku ji devên hinekan hatine sehkirin di rastiye
de bi laş û gewde bibûna û ev yek çêbû. Rastiya ku name di
sandoqa qenepeyekê de veşartî bûne di rastiya xwe de ti tiştî
naguherîne. Rastiye jê neger e ku tiştê heyî piştî demeke
diyar berê xwe bi jîrbûnê ve bike yan jî birîna ku xwîn jê diçe
qemûşk bigire jî... Lêbelê rojekê sandoqa wê qenepeyê tê vekir-
in û rastî bi hemû tazîbûna xwe ve derdikeve meydanê. Dest-
gîrkirin, birînên çêbûyî, ew qas salên ku li bendîxaneyan hatine
derbaskirin û mangirtin di dawiyê de bi şeweyekî têgehî di zêna
mirovan de çî digirin. Tiştên hatî serê we û wekî demekê hûn
hebûne dê di rûpelên dîrokê de neyên nivîsîn. Lê heyîna we ya
di zêna min de, ku ez ji vir çûm jî, dê bi dawî nebe. Lêgerîna ku
ez li we geriyam dibe ku baştirîn tişt bû, yê ku dibû ku çêbûya
yan jî min li jêr mercên heyî bikaribûya bikira. Min hûn peyda
kirin? Gelo heyîna we karî bi çî awayî cîhanê, civata me û mal-
bata me biguherîne? Yan jî gelo dikaribû biguheranda?
Tiştên we kirî, ku hûn di birhatiyên de man û rastiya ku ez ê hiç
nikaribim xwe bigihînim wê yekê çêdibe ku carinan li qara min
bê. Ku mirov dîsa qala we ji we re bike, we bîne bîra mirovan
tevî hemû mirêsa wê yekê, tevî bêhêzî û jana we... Gelo me
karî em bikin? Hiç jî min ne we ye... Lê hizra min ew e wekî qet
nebe me gavek avêt. Rastiya we, heyîna we û tiştên ku beriya
demeke diyar we karî hûn bijîr kêfa me tînin. Baş e, lê niha?
Me li deriyê we da û em rû bi rû ne li gel birhatiyên we yên ku
derketin pêşberî me. Lê li ser çî astê em dikarin xwe bigihînin
xwebûna we û bê ka hûn kî ne? Yekane tiştê berceste yê ku hûn
tê de veşartî ne di qûtîya we ya nameyan de ye. Me devê wê
vekir û êdî em li gel we ne.

How can a journey to a dream be completed? Whose dream is
it? Yours? Mine? Who does it belong to? Can this question be
answered at all?

Seeking answers for such questions after the image of some-
one you have lost, can be a sad, or happy process at times.
Nevertheless, it is possible to discover the truth. I was 3 years
old when I lost you, and I don't remember anything of that
time, so to search for the truth now, 22 years later, means that
the unknown, and hearsay have to become reality, and that is
what we have achieved. The fact that the letters were hidden
in a chest does not change anything. What exists, will begin to
be forgotten after a while, and a bleeding wound will inevitably
form a scab... Yet, the lid of that chest was bound to be opened
one day, and the truth was laid bare. Detentions, injuries, all
those years spent in prison, and the hunger strikes, begin to
form a clearer picture in the mind. The pages of history will
not feature what you experienced, or that you once existed.
But your presence in my mind will not end even after I am
gone. To look for you was perhaps the best thing I could do
under the present conditions. Have I found you? How much
has your existence succeeded in transforming the world, our
environment and our family? Or, could it have transformed it
in the first place?

I sometimes feel frustrated when I think that all you have done
can only exist in my memory, and that I will never have access
to it. To tell your story again, to evoke your memory, in all its
brilliance, all your failings and sufferings... Have we succeeded
in doing this? I don't think so... But at least we have taken a
step in the right direction. Your realness, your existence, what
you shared together some time ago, gives us enjoyment. But
what now?

We knocked at your door, and now we face you with your
memories. But how much can we access your true identity?
The only tangible object in which you were concealed was your
mailbox.

We opened it, and now we are with you.

84

Canım, bu ara havalar soğuk, doğrusu kendime pek dikkat etmeme rağmen mevsimin ilk gribini aldım. Üç gün fena oldum, hemen hemen hep yataktayım, halen de öksürüğüm geçmiş değil, yarın öbürgün tamamıyla geçer. Olsun da ufak-tefek hastalıklar olsun daha büyükleri değil. Size açık görüşte birkaç fotoğraf vermiştim. Onlardan arkası X işaretli üç tane vardı. Size söylemeyi unuttum. İşaretli üç fotoğrafın birer kopyasını çıkararak bana gönderin. Ayrıca mahkeme kararında bırakılmazsam; beş adet melamin yemek tabağı, beş ad. melamin çay bardağı, iki ad. kısa eros şort, üç adet yünlü veya pamuklu çorap. Çoraplar kesinlikle ya yünlü ya da pamuklu olsun, başka türlü değil.
"Hatib'in"
13 Ocak 1988

Cana min, vê pêlê dinya sar e, ya rast, tevî ku ez pirr guh didime xwe, ez bi bahora pêşin a demsalê ketim. Ez sê rojan ne baş bûm, çî bigire timî li nava nivîn im, hê jî kuxika min derbas nebûye, ew ê sibehê dusibehê ji binî ve derbas bibe. Ku bû, bila nexweşiyên negirîng bin, ne ku yê hê girantir. Di seredana vekirî de min çend wêne dabûne we. Ji wan sê heb hebûn, ku piştê wan bi Xyê hatine îşaretkirin. Min ji bîr kir ku ji we re bibêjim. Ji her sê wêneyên îşaret kirî her yekî jê kopiyekê wan derxin û ji min re bişînin. Her wiha, heke ez li dû biryara dadgehê neyê berdan; pênc heb tefîkên xwarinê yê melamîn, pênc h. qedehên çayê yê melamîn, du h. şortên eros î kin, sê heb goreyên rîs yan jî pembû. Teqez bila gore yan rîs bin yan jî pembû, ne wekî din.
"Xetîbê te"
13'ê Rêbendana 1988'an

Darling, it has been quite cold, and although I looked after myself quite well I caught a cold for the first time this season. It was quite bad for three days, I was almost always in bed, and I'm still coughing, but it should be gone in a few days. I don't mind small illnesses like this, as long as the worse ones keep away. I had given you a few photographs during the free visitation. Three of them were marked with an X on the back. I forgot to tell you. Please have copies made of the three marked photographs and send them to me. And if I do not get released when the court passes sentence; five melamine dinner plates, five melamine tea glasses, two short underpants, and three pairs of wool or cotton socks. The socks must be either wool or cotton, nothing else.
"Your Hatib"
13 January 1988

Şeker Bayramı dolayısıyla bir açık görüşte daha bir araya geldik. Size olan özlemimi, sevgimi bir nebze bile olsa giderebildim. Tekrar sizi görmek, konuşmak, dokunmak, kucaklayıp öpmek için Kurban Bayramını daha şimdiden sabırsızlıkla beklemeye başladım.

Beraber çektiğimiz fotoğraflardan dördünü size gönderiyorum. İkisi de benim albümümde. Fotoğraflardan birini teyzeme de verebilirsiniz. Fotoğrafta çok mahzunsun, derin düşünceli, gözlerin sanki ufukların ardını, denizlerin dibini arıyormuş gibi çok derin bakıyor. Takındığın bu poz yaşamımızın belli bir kesitinin göstergesi olarak kalacaktır. Boynuma sarılıp doyuya öpebileceğin yanaklarından güllerin açılacağı, ağzından gülücüklerin ve sevinçlerin düşmeyeceği günler uzak değildir. Ne kadar kaldı ki?

"Hatibiniz"

17 Haziran 1986

Bi boneya Cejna Remezanê em di seredaneke vekirî ya din de jî hatin ba hev. Hema piçekî be jî, min karî tîna bêrî û hezkirina xwe ya bo we bişikênim. Min ji niha ve dest pê kiriyê, ez bi bêtebatî li benda Cejna Qurbanê me wekî ez dîsa we bibînim, bi we re bipeyivim, destê xwe di we dim, we hembêz bikim û maç bikim.

Ez jî wêneyên ku me bi hev re kişandin çar heban ji we re dişînim. Du ji wan jî di albûma min de ne. Hûn dikarin ji wêneyan yekî bidin xaltiya min. Tu di wênê de pirr xemgîn têyî xuyanê, diponijî, çavên te pirr kûr dinihêrin, heçko li pişt asoyan, li binê deryayan digerin. Ev poza te dayî dê wekî nişaneya heyameke diyar a jiyana me bimîne. Ne dîr in ew rojên ku tu dest di stûyê min re biherî, bi tîra dilê xwe ramûsî, dêmên te gul vedin û zar û zimanê te ji bişîrîn û şabûnê venebe. Qey çî qas maye?

Xetîbê we

17'ê Pûşpera 1986'an

We came together at another free visitation during the Ramadan feast. I had the chance to fulfill my longing and my love for you to some extent. I am already impatiently waiting for the Feast of Sacrifice so I can see you again, talk to you, touch you, embrace and kiss you.

I am sending you four of the photographs we had taken together. Two of them are in my album. You could give one of the photographs to my aunt. You look very melancholic in the photograph, lost in deep thought, your eyes look as if they seek what lies beyond the horizon, or at the bottom of the sea. This pose of yours will remain a manifestation of a certain period of your life. Days when you can throw your arms around my neck and kiss me, when roses blossom on your cheeks, and smiles and happiness will grace your lips are not that far away. How long more?

"Your Hatib"

17 June 1986

90

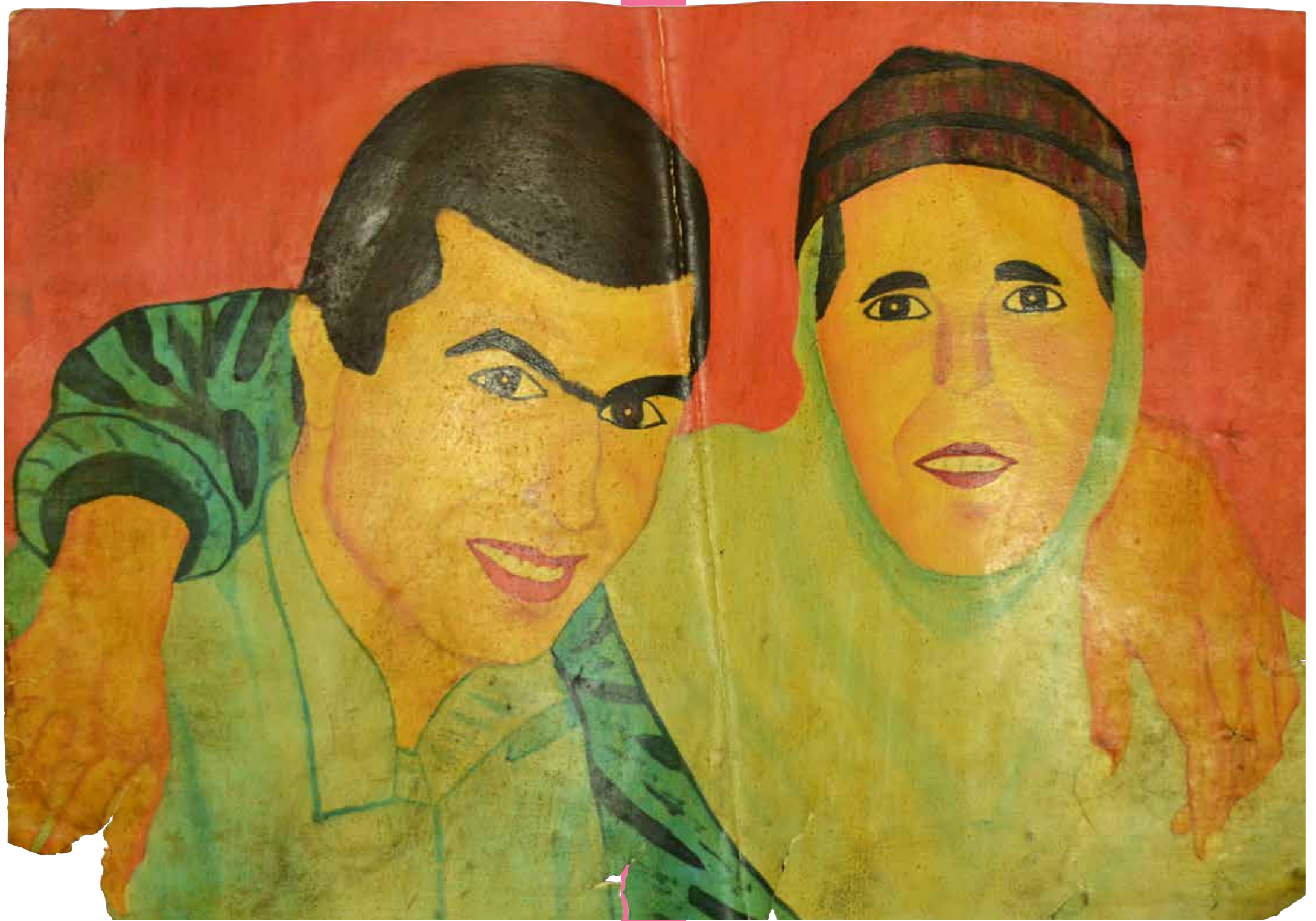

92

ŞIVANÊ MALA BAVÊ MIN

(Babamlarin Çobani)

(The Shepherd of Our Home)

Babamların Çobanı*Kısa metraj belgesel film , HD, 12'*

Ocak 2014

Batman

Yönetmenler:

Deniz Tüzün (1991, Batman'da yaşıyor.)

Halil Konar (1991, İzmir'de yaşıyor.)

Dengbêj: Muzaffer İzgi

Şivanê Mala Bavê Min (Babamların Çobanı)

Muzaffer dayınının 12 yaşında çobanlık yapan oğlunun gerillaya katılmasının ardından üç kızının dilinden yaktığı ağrıyı kayda alıyor. Bir oğulun kaybını ve baba ocağına düşen ateşi 3 kızkardeşin gözünden farklı açılardan anlatan ve baskılarla göç etmek zorunda kalmış bir ailenin acısına yakılan bu ağıt, aynı zamanda kayıpla baş etmeye çalışan bir babanın derdini söyleye

söyleye kederden dengbêj

olmasının hikâyesi. 20 yıldır oğlunu bekleyen Muzaffer dayının sesi, yalnızca kayıp çoban oğlunun ve ocağının yokoluşuna değil, yakın tarihte kitleleri etkisi altına alan bir yıkıma

da tanıklık etmeye çağırıyor bizi.

Şivanê Mala Bavê Min*Belgefilm metraj kurt, HD, 12'*

Rêbendana 2014'an

Batman

Yên Derhêner:

Deniz Tüzün (1991, Li Batmanê dijî.)

Halil Konar (1991, Li İzmirê dijî.)

Dengbêj: Muzaffer İzgi

Şivanê Mala Bavê Min zêmara Xalê Muzefer tomar dike, ya ku piştî ku kurê wî yê 12 salî yê ku şivanî dikir gihiştîye refên gerîla, wî bi zimanê sê keçên xwe avêtiye ser. Ev zêmara ku wî bi çavên 3 xwîşkan û ji hêlên cihêreng ve avêtiye ser windabûna kurekî, agirê ku bi mala bavekî ketiye û jana malbateke ku ji ber çewisandinan bê gav bûye ku koç bike, di heman katê de çîroka bavekî ye, yê ku dide xwe bi windakirina xwe re serederiyê bike, ku pê de pê de qala kula xwe kiriye û ji kesera dilê xwe bûye dengbêj. Dengê Xalê Muzefer ê ku ev 20 sal e çaverêya kurê xwe dike ne ku bi tenê gazî me dike em govaniyê li kurê wî yê winda û li jinavçûna mala wî bikin, lê her wiha em govaniyê li karesatekê jî bikin, a ku di mêjûya nêzîk de cemawer dane ber pêlên kartêka xwe.

The Shepherd of Our Home*Short documentary film, HD, 12'*

January 2014

Batman

Directors:

Deniz Tüzün (1991, lives in Batman.)

Halil Konar (1991, lives in İzmir.)

Dengbêj: Muzaffer İzgi

Şivanê Mala Bavê Min (The Shepherd of Our Home)

records the elegy sung by Muzaffer İzgi, narrated from the viewpoint of his three daughters, and about events after his 12-year old son, who while working as a shepherd joined the guerrilla forces. An elegy dedicated to the loss of a son and the suffering of a household forced to migrate from the different viewpoints of three daughters, is also the story of a father, trying to come to terms with his loss, becoming a *dengbêj* after beginning to recite the story of his suffering. The voice of Muzaffer İzgi, who has been waiting for his son to return for 20 years now, invites us to bear witness not only to the loss of his shepherd son and the destruction of his household, but also to a devastation that affected wide masses of people in recent times.

**Vah başımıza gelene!
Esêngul, imdat edip diyordu:
Vah Nûrê, vah... vah bacım,
vah ki ne vah!
Kıyım emri çıktı...
Ah, bugün baba ocağıma
kıyım emri çıktı,
Oy nazlı bacım, kıyım kıyım
kıysınlar diye bize...**

**Oy bacım, Qerqêşe kırlarına
vurup babamların çobanını
aramaya koyuldum...**

**Vardık Qerqêşe kırlarının
yukarılarına...
Baba ocağımanın koyunlarının
ağılda olduklarını gördüm,
Ama neyleyim ki babamların
çobanı görünmüyordu
ortalarda...**

**Oy, anamın gözleri yolları,
dereleri tepeleri, dağ yollarını
gözler oldu...
Oy, babam, dert ve keder
deryasına döndü...
Oy nazlı bacım, dünyanın
derdinden ve kederinden,
Babam, Dengbêj Evi'ne gider
oldu, Dengbêj Evi'ne gidip,
dünyanın derdinden ve
kederinden, dengbêj oldu,
ozan oldu...**

**Wêêê hêêê hêêêw...
De lê lê, Esêngulê gazî
dikir, digo:
Lê lê, way, Nûrê lê...
lê xwehê!
Ferman e...
Lê îro fermanek li mala
bavê min rabû,
Xwehkê, fermaneka pirr
giran e...**

**Me berê xwe daye Çola
Qerqeşe, em çûne bêriyê,
xwehkê, em meşiyane...
Le em îro derketine hafa
Çola Qerqeşe...**

**Mi dî pezê mala bavê min
mexel e, Ez çî bikim şivanê
mala bavê min ne xuyan e...
Xwehkê, ez ketime Çola
Qerqeşe, li şivanê mala bavê
xwe geriyame...**

**Le çavê dayîka min maye li riya,
gaz û gira, li riya çiyane...
Le bavê min ji xwe ra bûye
deftera derdan û kulan e
Lê xwehkê, bavê min rabûye ji
derdên dinyayê
Berê xwe daye Mala Dengbêjan,
Ê lê çûye Mala Dengbêjan, ji
derd û kulên dinyayê ji xwe ra
bûye dengbêj û hozan e**

110

**Oh my sister, I went out onto the
Qerqeşe meadows to search for my
father's shepherd...**

**Alas what has befallen us!
Esêngul asked for help and
said:**

**Alas Nûrê, alas alas my
sister, the trouble that has
befallen us!**

**The order for our massacre is
out... Oh, today the order for
the destruction of my father's
household has been issued,
Oh my elegant sister, so they
will slaughter us one by one...**

**So we arrived at the top of
the Qerqeşe meadows...
I saw that my father's sheep
were in the barn,
Yet my father's shepherd was
nowhere to be seen...**

**Oh, my mother's eyes were
then fixed on roads, rivers
and hills, and mountain
paths...**

**Oh, my father became a sea
of trouble and sorrow...**

**Oh my elegant sister, bev
cause of the sorrow and
trouble of this world,
My father has begun to
frequent to Dengbêj House,
Because of the sorrow and
trouble of this world, he has
become a dengbêj, a poet**

BİR DAĞIN BAŞI...

(Serê Çiyayekî...)

(Somewhere in the Mountains...)

Bir Dağın Başı...*Kısa metraj belgesel film, HD, 16'*

Ocak 2014

Diyarbakır, Kulp (Diyarbakır)

Yönetmenler:

Ferda Yılmazoğlu (1991, Diyarbakır'da yaşıyor.)

Pınar Pamuk (1990, Çanakkale'de yaşıyor.)

Anlatıcılar: Adnan Örhan, Mustafa Bayram

Film, 1990 sonrasında özellikle Kürtlerin yaşadığı güneydoğuda gerçekleşen faili meçhul cinayetler veya zorla kaybetmeler sonucunda aile fertlerini yitirmiş insanların 'kemik mücadelesini' iki hikâyeye odaklanarak anlatıyor.

Diyarbakır'ın Kulp ilçesinin farklı iki uç köyünden 90'lı yıllardaki köy boşaltmaları sırasında göç ettirilmiş ailelerden olan Mustafa amcanın oğlu Şirin 1996 yılında, Adnan'ın babası Selim Örhan ise 1994 yılında zorla kaybettirilmiş. Filmde, bu kişilerle yapılan röportajlar, kayıp hikâyelerinin geçtiği mekânlarla paralel olarak görülüyor. **Bir**

Dağın Başı..., kaybedilen ve mezarsız binlerce insana ait hikâyelerden ikisine yoğunlaşırken, kayda aldığı coğrafyayı yalnızca kayıpların değil, hatırlamanın ve mücadelenin mekânı olarak da konumlandırıyor.

Serê Çiyayekî...*Belgefilima metrajkurt, HD, 16'*

Rêbendana 2014'an

Diyarbakır, Pasûr (Diyarbakır)

Yên Derhêner:

Ferda Yılmazoğlu (1991, Li Diyarbakirê dijî.)

Pınar Pamuk (1990, Li Çanakkaleyê dijî.)

Yên ku vedibêjin: Adnan Örhan, Mustafa Bayram

Filîm li du çîrokên dicive û pê qala 'têkoşana bo hestiyar' a mirovên ku li devera başûrê rojhilat a kurdnişin dike, yên ku piştî 1990'î, li dû kuştinên kiryar-nediyar yan jî kiryarên bêserûşûnkirinê endamên malbata xwe wînda kirine. Ji du gundên ciyawaz î dûr û derez ên navçeya Pasûrê ya Diyarbakirê; Şirînê kurê apê Mistefayê ji malbatên ku di salên 90'î de, di henga valakirina gundan de hatine koçberkirin, di sala 1996'an de; Selîm Örhanê bavê Adnan jî di sala 1994'an de hatiye bêserûşûnkirin. Hevpeyvînên ku li gel van kesan hatine kirin li gel cîgehên ku çîrokên li ser bêserûşûnan qewimîne bi awayekî rastênhev têne dîtin. **Bir Dağın Başı...** (**Serê Çiyayekî...**), ku ji nava çîrokên li ser bi hezaran mirovên bê ser û şûn kirî û bê gor bi taybetî berê xwe dide du heban, erdnîgara ku tomar kiriyê ne ku bi tenê wekî cîgehê bêserûşûnan, her wiha wekî yê dibîranî û têkoşanê jî dihêwirîne.

Somewhere in the Mountains...*Short documentary film, HD, 16'*

January 2014

Diyarbakır, Kulp (Diyarbakır)

Directors:

Ferda Yılmazoğlu (1991, lives in Diyarbakır.)

Pınar Pamuk (1990, lives in Çanakkale.)

Interviewees: Adnan Örhan, Mustafa Bayram

This film is about 'the struggle to find the bones' of people who lost relatives as a result of unsolved murders or enforced disappearances carried out in the post-1990 period, on Kurds who especially live in the southeast, and focuses on two specific stories. From families forced to migrate from two different peripheral villages of the Kulp district of Diyarbakır during the village evacuations of the 90s, Mustafa Bayram's son Şirin was forcibly disappeared in 1996, and Adnan's father Selim Örhan in 1994. In the film, interviews with these relatives are presented parallel to images from the area where the enforced disappearances took place. **Bir Dağın Başı (Somewhere in the Mountains...)** focuses on two stories among those of thousands of people who were forcibly disappeared and have no graves, and positions the landscape it records as a space of remembrance and struggle.

122

Yani sekiz insanın kemikleri aynı torba içerisinde ve nasıl biz alalım ya da hangi aile alsın? Kim alsın? Sekiz tane aile var sonuç itibariyle. Mezarın açılmamasına karar verilmiştir şeklinde bir yazı gönderdi avukatlarımız ve şimdiye kadar da o mezarlık olduğu gibi duruyor. Sekiz insanın, bütün kemikleri demeyelim, kemik parçaları, mezarın içinde ve Kulp'ta.

Süre verdiler. Yarım saat zamanınız var dediler, bu yarım saat içerisinde ne boşaltdıysanız onu alın gidin, çekip gideceksiniz buradan dediler.

On sekiz buçuk yaşındaydı, nişanlıydı, hayatını kaybetti, fakat o hayatını kaybetti kaybedeli ben hâlâ onun o bilincine, aklına ve düşüncelerine hasretim. Onun hayatı elden gitti, ömrüne doyamadı, muradına eremedi, gençliğine doyamadı, dünyaya doyamadı. Ama ben derim ki, öyle inanıyorum, o ahretine doymuştur. Çünkü o, yanlış bir şey yapmadı!

126

**Hejdeh sal û nîv emrê
wî bû, nîşanlî bû,
talî li emrê xwe anî û
feqet wexta ku talî li
emrê xwe anî, ez îro bi
hesreta wî hişmendiya
wî, wî aqilê wî, wî fikr û
ramanê wî me.
Heyata wî çi bû?
Bi emrê xwe şa nebûye,
bi miradê xwe şa
nebûye, bi gêncîtiya
xwe şa nebûye, bi
dinyaya xwe şa nebûye.
Ez dibêm, baweriya min
ev e, bi axreta xwe şa
bûye. Çimkî şuxulekî
yanliş nekiriye!**

**Ango hestiyên 8 mirovan
di heman telîsî de û ka
em çawa bigirin yan jî
kîjan malbat wî bigire? Kî
wî bigire? Axirî 8 malbat
hene. Dozgêr nivîsek ji
parêzerên me re şand wekî
biryar hatiye wergirtin
ku gor neyê vekirin û
heta niha jî ew gor wisa
maye. Hestiyên, ne ku
giş, lê pirtikên hestiyên
8 mirovan, di gorê de û li
Pasûrê ne.**

**Molet dan. Gotin, nîv
saet wextê we heye,
gotin, we di nava vî
nîv saetî de çi vala kir,
rahêlin wan û biçin, hûn ê
lê din ji vir biçin.**

130

He was eighteen-and-a-half years old, he was engaged, he lost his life, however, since he lost his life, I still yearn for his awareness, his intelligence and thoughts. His life is gone, he could not live his life to the full, he could not fulfill his wish, he could not experience his youth, this world to the full. But I'd say, it's my belief that, he is satisfied in death. Because he never did anything wrong!

I mean, the bones of eight people in the same bag, how are we supposed to take it, or which family? Who is to take them. There are eight families involved after all. An official decree has been sent to our lawyers stating that the grave will not be opened, and it stands as it is to this day. Let us not say all, but parts of the bones of eight people are in a grave in Kulp.

They gave us some time. They said, you have half-an-hour, take whatever you can in that time, collect it and leave, you will clear this place out.

134

GRAFITİ GENÇLER
(Civanên Grafitî)
(Graffiti Youth)

LED-ZEPPELIN

Graffiti Gençler

100 adet renkli fotokopi baskı, metinler (el yazısı notların reproduksiyonları), maskeler, ses kaydı ((3') ve sprej kutuları, çeşitli ebatlarda

Haziran-Aralık 2013

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir

Fotoğrafçılar:

Serhat Güngördü (1989, Batman'da yaşıyor.)

Yusuf Berk Akpınar (1994, Çanakkale'de yaşıyor.)

Graffitiçiler:

Ayı (Çanakkale)

Kayi, Foers1, Foers2 (İzmir)

Paat, Wonk, Weto, Seed

(Diyarbakır)

Ghos (Batman)

Graffiti Youth

100 colour photocopy prints, texts (reproductions of notes), masks,

sound recording

(3') and spray paint cans,

several sizes

June-December 2013

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir

Photographers:

Serhat Güngördü (1989, lives in Batman.)

Yusuf Berk Akpınar (1994, lives in Çanakkale.)

Graffiti artists:

Ayı (Çanakkale)

Kayi, Foers1, Foers2 (İzmir)

Ghos (Batman)

Paat, Wonk, Weto, Seed (Diyarbakır)

Ciwanên Grafitî

100 heb çapên fotokopî yên rengîn, deq (reprodüksiyonên nîşeyên destnivîs), rûpoş, tomara deng (3') û qûtiyên sprejê, bi pîvanên curecure

Pûşper-Berfanbara 2013'an

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir

Yên Wênekêş:

Serhed Güngördü (1989, Li Batmanê dijî.)

Yusuf Berk Akpınar (1994, Li Çanakkaleyê dijî.)

Yên Grafitîkar:

Ayı (Çanakkale)

Kayi, Foers1, Foers2 (İzmir)

Paat, Wonk, Weto, Seed (Diyarbakır)

Ghos (Batman)

Graffiti Gençler, şehirlerindeki duvarlara ve mekânlara grafiti ile müdahale eden gençlerin neden grafiti yaptıklarını, grafiti yaparken karşılaştıkları zorlukları ve şehirlerde halkın grafitiye yaklaşımını; grafitiçi gençlerle yapılan kısa röportajlar ve grafiti yaparken çekilen fotoğraflarla aktarıyor. Çalışma bizleri Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'de yaşayan 9 genç grafitiçiyle tanıştırdı, bir yandan da bu gençlerle gece çıkılan grafiti çalışmalarını sırasında şehir sokaklarında yaşananları aktarıyor. Gençler, ortak dilleri grafiti ile kendi sorunlarını sokakta anlatıyor, şehirlerindeki ve ülke genelindeki olayları kendilerince yorumluyor, grafiti imzalarını kullanarak o şehirlerde var olduklarını gösteriyor ve diğer şehirlerden grafitiçiler ile bu yolla iletişim kuruyorlar.

Graffiti Gençlik (Graffiti Youth)

explores why young graffiti artists who carry out interventions on city walls and spaces make graffiti, the difficulties they face while making graffiti and how the inhabitants of a city see graffiti via short interviews with the young artists and photographs taken during their action. The project introduces 9 young graffiti artists from Batman, Çanakkale, Diyarbakır and İzmir, and conveys the atmosphere in city streets while these young graffiti artists go to work at night. The young artists talk about their own problems via graffiti, their common language, interpret events in their cities and across the country in their own way, show they exist in their cities, and communicate with graffiti artists in other cities by using their unique tags.

Graffiti Gençler (Ciwanên Grafitî) bi rêya kurtehevpeyvînên ku li gel ciwanên grafitîkar hatine kirin û wêneyên ku di henga çekirina grafitiyan de hatine kişandin vediguhêze bê ka ciwanên ku bi grafitiyan dest di dîwar û çêgehên bajarên xwe wer didin çima grafitiyan çêdikin, diwarîyên ku di henga çekirina grafitiyan de ew tûş tînê çî ne û nêzîktêdayîna gel a li grafitiyê bi çî awayî ye. Ji milekî ve ku xebat dihêle em bi 9 grafitîkarên ciwan re, yê ku li Batman, Çanakkale, Diyarbakır û İzmirê dijîn, nasiya xwe bidin hev, ji milekî din ve jî vediguhêze çî ka di henga xebatên grafitiyê ya li gel van ciwanan de li kuçeyên bajêr çî diqewime. Ciwan bi grafitiya ku zimanê wan ê hevbeş e li kuçeyê behsa arîşeyên xwe dikin, bûyerên li bajarên xwe û bi giştî li welêt ji xwe bi xwe re şirove dikin, îmzeyên xwe yê grafitiyê bi kar tînin, pê nîşan didin ku ew li wan bajarên hene û bi vê rêyê li gel grafitîkarên ji bajarên din dan û standîne dikin.

142

Halk grafitiyi daha yeni yeni tanımaya başladığından çok sıkıntı çekiyoruz. Grafitiye siyasal bir yazı mı yoksa daha farklı bir şey mi diye bakıyorlar, bakış açıları çok dar.

İnsanların evinde ağırlıklı olarak bir tek televizyon olduğu için, oradan öğrendikleri yalan yanlış şeyler var. Gerçekleri insanlara yansıtmak istiyoruz, grafitiye de bir tür haberleşme diyebiliriz. İnsanlara haber veriyoruz yani.

O bir grafiti sanatçısı, herhangi bir siyasi partinin ya da bir sivil toplum örgütünün üyesi değil. Bu çalışmayı kendisi düşündü ve yaptı.

Yasadışı olduğu için aslında geceyi tercih ediyoruz. İnsanlar olmuyor, sokaklar bizim sahamız oluyor adeta.

146

Ew hunermendekî
grafîtiyan e, endamê
çu partiyeke siyasî
yan jî rêxistineke
civakî ya sivil nîn e. Wî
bi xwe hizra vê xebatê
kir û çêkir.

Ji ber ku bi pirranî di
malên mirovan de bi tenê
televizyonek heye, tiştine
çewt û xwar hene, ku ew ji
wir hîn dibin. Em dixwazin
mirovan bi rastiyan
bihisînin, em dikarin
bo grafîtiyê jî bibêjin,
cureyekî ragihanê. Ango
em mirovan agahdar
dikin.

Ji ber ku derqanûnî
ye, ya rast em
çêtir digirin ku bi
şev çêkin. Wan
çaxan mirov nînin,
kuçe dibin qada
me heçko.

Ji ber ku gel hê nû nû dest
pê kiriye grafîtiyê nas
dike, em tengasiyan zehf
dikişînin. Dêhna xwe didinê
bê ka grafîtî nivîseke siyasî
ye yan tiştê hê ciyawaztir
e, pirr bergirtî ne.

150

We have a lot of difficulty because the people are only very recently getting to know graffiti. They look at graffiti trying to tell whether it's a political slogan, or something else, they have a very narrow viewpoint.

He is a graffiti artist, he is not a member of any political party, or a civil society organization. He conceived and carried out this work himself.

Most people only have TV at home, and they learn a lot of nonsense off it. We want to reflect the truth to them, so you could call graffiti a form of news communication. We present the news to the people, in a sense.

We prefer to work at night because it's illegal. There are no people around, and the streets become our zone, in a way.

Çanakkale (22 Temmuz 2013)
 Çekimlerimizin ilk durağı olan Çanakkale de 'Ayı' takma isimli graffiticî ile çalıştık. Strafor'dan yapılan 8 adet mezar taşı, sokaktaki binaların diplerine yapıştırmak için şehrin en işlek sokaklarından biri olan Fetvane Sokakına (Barlar Sokakı) gittik. Saat olarak sabaha karşı 3-4 arası seçildi. Etraf takilerin dikkatini çekmek için çalışmamızı çok gizli ve hızlı yapmak durumundaydık.

Çanakkale (22^{yê} Tirmeha 2013'an)

Li Çeneqeleya ku rawestgeha pêşîn a kêşanên me bû, em bi graffitikarekî bi bernavkê 'Ayî' (Hîrç) re xebitîn. Ji bo ku em 8 heb kêlên goran ên ji straforê çêkirî bi ber avahiyên li ser piyê kuçeyê ve bizeliqînin, em çûne Kuçeya Fetvaneyê (Kuçeya Meyxaneyan) a ku yek ji kuçeyan e, ku zêdetirîn çûn û hatin tê re heye. Ber destê sibehê navbera 3-4'an wekî saet hat hilbijartin. Diviya me xebata xwe zehf bi dîzî û bi lez bikira da ku me bala kesên li derdorê nekişanda.

Çanakkale (22 July 2013)

In Çanakkale, the first stop of our filming, we worked with a graffiti artist with the nick 'Ayî' [lit. 'The Bear']. We went to Fetvane Street (the street where all the bars are) one of the busiest streets in the city to stick 8 gravestones made of styrofoam at the foot of buildings. We decided to do this at 3-4 am. We had to be very fast and secretive in order not to attract any unwanted attention from the area.

Diyarbakır (17 Agustos 2013)
 İzmir çekimlerinden 3-4 hafta sonra çekimler için Diyarbakır'a gittik. Birinci gün 'Paat' lakaplı graffiticî ile çalıştık. Paat önce stadyumun yakınındaki bir duvar sonrada bir alt geçidin duvarını boyadı halk ilgine ve şaşkın bir şekilde bizi gözlemliyordu. Arada soru sormalar oluyordu. Ertesi gün Bağlarda 'Wonk' ve 'Weto' ile çekimlere başladık. Graffiticilerin arkadaşlarımız bizim gelirken için toplamda 10 ki, yi bulmuştu. Gayet yakın bir çekim gerçekleştireyorduk.

ama birden dört el silah sesiyle her taraf korktu. Graffiticiler hemen kaçmaya başladılar. Bayağı korktuk ve koşmaya başladık. İleride de bir ekip vardı, bizi yakalayıp çekimleri yaptığımız sokaktan götürdüler. Giderken yolda graffiticilerden biri maskesini değiştirmedi. Çalınan maskesini alıyorduk ki polislerden biri "Dur" diye bağırdı. Delil olduğunu söyle ve dokümanımızı istedi. Arkasına götürülmeyle ki valilikten alınmış bir çekim için mi vardı. Kısa bir gözaltı süreci yaşadık. Sonra suçlu olmadığımız anlaşıldı ve serbest bırakıldık.

Diyarbakır (17ê Gelawêja 2013'an)

Bi 3-4 hefteyan piştî kêşanên li İzmirê, ji bo kêşanan em çûn Diyarbakîrê. Roja yekem, em bi graffitikarekî bi bernavkê 'Paat' re xebitîn. Paat pêşî dîwarekî li nêzikî stadyomê, paşê jî dîware jêrebihurekê boyax kir. Gel bi awayekî seyr û bê deng em raçav dikirin. Di navê re hinek ji wan pirs dipirsîn. Dotira rojê, me li Baxleran, li gel 'Wonk' û 'Weto' dest bi kêşanan kir. Ji ber ku hevalên yê graffitîkar jî bi me re hatibûn, di sercemê de em bûbûne 10 kes. Me kêşaneke gelekî aram pêk dianî.

Diyarbakır (17 August 2013)

3-4 weeks after the İzmir filmings, we went to Diyarbakır to film. On the first day we worked with the graffiti artist with the nick 'Paat'. Paat first painted a wall close to the stadium, and then the wall of an underpass. People watched on with curiosity and amazement. Some asked questions. The next day we began filming with 'Wonk' and 'Weto'. There was about 10 of us since the friends of the graffiti artists had also come along. It was a perfectly easygoing filming session

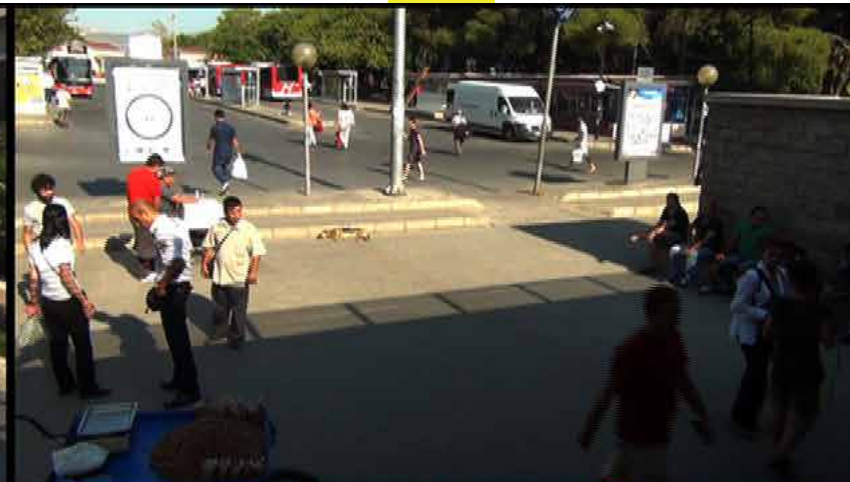
Lê ji nişkê ve bi çar derban li ser dengê gulleyan çekan her tişt tevî hev bû. Graffitîkaran bi dest xwe re dest bi revê kirin. Ziravê me qetiya û me dest pê kir em beziyan. Ji me û bi wê de jî ekîbek hebû, wan em zefî kîrin û birin kuçeya ku me kêşan tê de dikir. Li çuyînê bi rê de ji graffitîkaran yekî rûpoşa xwe xistibû. Me xwe xwar kir û me hema dikira rûpoş hildaya, ji polîsan yekî bi qîrînî got, "Raweste!" Got, delîl e û xwest ku em destê xwe tê nedin. Wan em birin qereqolê. Bextê me çê bû ku destûra me ya bo kêşanê hebû, ya ku ji parêzgarîyê hatibû wergirtin. Piştî desteserkirineke bo demeke kurt, hat famkirin ku em ne tawanbar in û em hatin berdan.

until suddenly there was chaos when four gun shots were heard. The graffiti artists immediately made a run. There was a police team closeby and they stopped and took us back to the street where we were filming. One of the graffiti artists had dropped his mask. Just when we were picking it up, one of the police officers shouted "Stop!". He said it was evidence and ordered us not to touch it. We were taken to the police station. Fortunately, we had an official permit for filming obtained from the governor's office. After a short period of detention, it became clear that we hadn't committed a crime and we were released.

158

GÜVENLİ BİR FİLM
(Etilmek Ewie)
(A Secure Film)

Güvenli Bir Film*Kısa metraj belgesel film, HD, 10'*

Ocak 2014

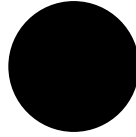
Diyarbakır, İzmir

Yönetmenler:

Fatma Çelik (1987, Diyarbakır'da yaşıyor.)

Musa İrşi (1989, İzmir'de yaşıyor.)

İzleniyor muyuz? Ne zaman izlenip izlenmediğimizi biliyor muyuz? İzlenmekle ilgili ne düşünüyoruz? **Güvenli Bir Film**, bu soruların cevaplarını almak için sokağa çıkıyor ve birbirinden uzak ve farklı iki şehirde, Diyarbakır ve İzmir'de, sokaktaki insanların güvenlik algısını ve izlenmekle ilgili duygu ve düşüncelerini kayda alıyor. Kamusal ve özel alanlarda gözetlenen insanların güvenlik kameralarına yönelik algısını hem olağan hem şaşırtıcı biçimlerde ifade ettikleri film, dünya şehirlerinin önemli bir kısmında gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelen gözetleme kültürünün güncel ve Türkiye'ye özgü kısa, ilgi çekici bir özetini sunuyor.

Filmeke Ewle*Belgefilm metraj kurt, HD, 10'*

Rêbendana 2014'an

Diyarbakır, İzmir

Yên Derhêner:

Fatma Çelik (1987, Li Diyarbakirê dijî.)

Musa İrşi (1989, Li İzmirê dijî.)

Gelo em têne raçavkirin? Gelo me hay jê heye bê ka em kîngê tîn raçavkirin yan jî nayên raçavkirin? Heke em bîn raçavkirin, dê hizra me çi be? **Güvenli Bir Film (Filmeke Ewle)** derdikeve kuçeyê ji bo ku bersivên van pirsan bigire û li du bajarên dûrî hev û cuda, li Diyarbakır û İzmirê, têgihana li ser ewlekariyê ya mirovên li kuçeyan û hest û hizrên wan ên der barê raçavbûnê de tomar dike. Filma mirovên ku di qadên gelemperî û taybet de têne raçavkirin têgihana xwe ya arasteyî kamerayên ewlekariyê hem bi şêweyên asayî hem jî bi yên ciyê matmayîne tê de derdibirrin kurteyêke kurt a serincrakêş a rojane û

xweserî Tirkiyeyê ya çanda raçavkirinê

pêşkêş dike, ya ku li beşeke girîng

a bajarên cihanê bûye parçeyekî

jiyanê yê ku jê naqete.

A Secure Film*Short documentary film, HD, 10'*

January 2014

Diyarbakır, İzmir

Directors:

Fatma Çelik (1987, lives in Diyarbakır.)

Musa İrşi (1989, lives in İzmir.)

Are we being watched? Do we know when we are being watched? How do we feel about being watched? **Güvenli Bir Film (A Secure Film)** goes out into the street to find answers to such questions, and records the perception of security and feelings and thoughts about being watched of people in the street in two distant and different cities, Diyarbakır and İzmir. This film, in which people who are being watched in public and private places express their perception of security cameras in both ordinary and surprising ways, presents, from a perspective unique to Turkey, a contemporary, brief and interesting summary of surveillance culture that has become an inseparable part of everyday life in the vast majority of world cities.

166

Bize bakılan göz, o
kameralardan bizi
izleyenlerin niyeti, artık o
sosyal düzeni sağlamaktan
öte baskıyı kurmaktır, bir
baskı aracı olarak bunu
kullanmaktır...

**Mesele o zaman
kameradan ziyade
o kamera ne tür
iktidarlar, iktidar
ilişkileri çerçevesinde
şekilleniyor, oraya
konuluyor, kim
bakıyor kim kontrol
ediyor...**

**Tek ben izlenmiyorum ki,
herkes izleniyor yani.**

**Mesela sürekli onu
düşünmesek bile onun
orada olduğunu biliyoruz
sonuçta yani, bunu
beynimiz biliyor yani.
Üzerimde bir göz olmasını
istemiyorum.**

**Aslında her yerde
bulunması lazım,
evlerde bile olsa iyi
olur...**

170

**Bo nimûne, em seraqet
hizra wê nekin jî, dawiya
dawî em pê dizanin ku ew li
wir e. Ango mêjîyê me bi vê
yekê dizane. Ez naxwazim
ku çavek li ser min hebe.**

**Bo nimûne, wê hingê, te dî, ji
kamerayê bêtir, gelo ew kamera di
çarçoveya desthilat û peywendiyên
desthilatê yên bi çi awayî de şêwe
digire? Kî li ber e? Kî lê dinihêre? Kî
kontrol dike?**

**Mebesta kesên ku di
wan kamerayan re me
raçav dikin êdî bêtirî
dabînkirina wê sazûmana
civakî ew e ku pêkutiyê
damezirînin û wê wekî
navgîneke çewisandinê bi
kar bînin...**

**A rast divê li her derê hebe.
Te dî, li malan jî hebe,
dê baş be...**

**Ma bes ez nayême
raçavkirin... Her kes tê
raçavkirin.**

174

**I think they
should actually
have them
everywhere,
they should
even have
them in
homes...**

**The intention of that eye, of the people
who watches through those cameras
is no longer providing social order, but
to exercise pressure, and to use the
camera as a tool of oppression...**

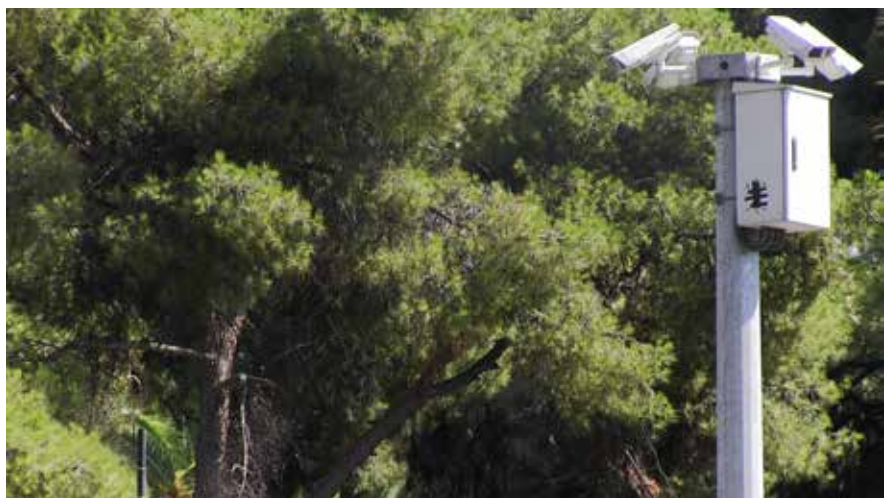
**For instance, the issue is,
rather than the camera
itself, what kind of power,
or power relations decide
to place that camera
there, who watches it, who
supervises it...**

**For instance, even if we
don't think about it all
the time, we know it's
there, I mean, our brain
does. I don't want an eye
watching me.**

**I'm not the
only one who's
being watched,
it's everyone.**

178

BAKarken
(T! NHERINe)
(DURING BAK)

BAKarken*Kısa metraj belgesel film, HD, 27'*

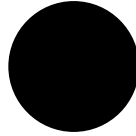
Ocak 2014

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir

Yönetmen: Şilan Okut (1989,

Diyarbakır'da yaşıyor.)

BAKarken, 2013 yılı boyunca Türkiye'nin dört şehrinden gençleri bir araya getiren BAK'ın farklı aşamalarını içeriden bir bakışla kayda geçiren içten bir belgesel. Filmde, ilk buluşma anından itibaren atölyelerden ve tüm ekibin birlikte zaman geçirdiği ortak buluşmalardan görüntülerin yanı sıra, film ve fotoğraf gruplarının çekim sırasında yaşadıkları deneyimler ve birbirleriyle olan ilişkileri de en doğal haliyle yer alıyor. Hem yaşadıkları yere, hem de bir diğerinin şehrine farklı bir gözle bakan, birlikte keşfeden ve birlikte üreten gençler, aynı zamanda beraber bir yaşamın imkânını ve ortak bir deneyimin keyfini paylaşmaya çağırıyorlar bizi.

Li NIHÊRÎNê*Belgefilmîna metrajkurt, HD, 27'*

Rêbendana 2014'an

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir

Derhêner: Şilan Okut (1989, Li Diyarbekirê

dijî.)

BAKarken (Li NIHÊRÎNê) belgefilmîmeke bi dil û can e, ya ku ji kêliyên hevîtina pêşîn û pê de bi awirtêdaneke ji hundir ve gihanekên BAK'ê tomar kirine, ya ku sala 2013'an pê ve ji çar bajarên Tirkiyeyê ciwan gihandine hev. Di filmê de ji kêliya hevîtinê ya pêşîn û pê de li gel dîmenên ji kargehan û ji hevîtinên hevbeş ên ku tîmê gîşî bi hev re tê de dem bihurand, ezmûnên ku komên film û wêneyan di henga kêşanê de bi dest xistin û peywendiyên wan ên li gel yek û din jî bi xwezayîtirîn şêweyê xwe ve cî digirin. Ciwanên ku bi awirekî cihêreng berê xwe didin hem ciyê ku lê dijîn, hem jî bajarê yekî/e din, bi hev re kifş dikin û bi hev re hildiberînin, pê re jî gazî me dikin ku em kêfa delîveya bo pêkvejiyanekê û ezmûneke hevbeş parî hev bikin.

During BAK*Short documentary film, HD, 27'*

January 2014

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir

Director: Şilan Okut (1989, lives in

Diyarbakır.)

BAKarken (During BAK) is a documentary that provides an insider's view of the various stages of BAK, a project that brought together young people from four cities in Turkey throughout 2013. The film contains, in addition to footage from the first moment of meeting to workshops and joint meetings where the whole team spend time together, experiences of the film and photography groups during filming, and their relationship in the most natural manner. Young people who develop a new perspective both towards the place they live and the cities of their partners, and explore and produce together, invite us to share in the enjoyment of the possibility of coexistence, and a shared experience.

BAK GÜNLÜKLERİ
(Rojnîvîskên BAK'ê)
(BAK Diarîes)

Şehrin Görünmeyen Yüzleri*Fotoğraf ve metinlerden oluşan blog*

Ocak 2014

Çanakkale, Diyarbakır

Hazırlayan: Gökhan Özdemir (1990,
Batman'da yaşıyor.)

Şehirlerde erkeklerle bağdaştırılan çeşitli mekân ve mesleklerin, kadınlar tarafından kullanılmasını mesele edinen bir fotoröportaj projesi olarak yola çıkan Biz de Varız'ın çekimleri planlandığı gibi sonuçlanamayıp ekip birlikte devam etmeme kararı alınca, fotoğrafçılardan birisi elindeki malzeme ve geçirdiği süreçlere odaklanan bir blog sayfası geliştirdi. **Şehrin Görünmeyen Yüzleri**'nde Çanakkale ve Diyarbakır'dan kasap, pazarcı ve belediye başkanı olan üç kadının kısa hikâyelerini ve portrelerini, kendi mekânlarındaki fotoğrafları eşliğinde görmek mümkün. Çalışma, Batmanlı bir gencin, alışılmadık mekânlarda karşılaştığı kadınlarla ilgili geniş bir çalışmanın bir parçasını aktarması anlamında dikkat çekici.

Rûyên Bajêr ên ku Xuya Nabin*Bloga ku ji wêne û deqan pêk tê*

Rêbendana 2014'an

Çanakkale, Diyarbakır

Amadekar: Gökhan Özdemir

(1990, Li Batmanê dijî.)

Dema ku kêşanên Em Jî Hene'yê ya ku wekî wênehewpeyvînekê dest pê kir, a ku bikarhatina cîgeh û pişeyên curecure ên ku li bajarên qaşo bi tenê bi mêran dikevin ji aliyê jinan ve wekî babetekê danî ber xwe, çênebû ku bi awayê hatî plankirin bi dawî bibe û tîmê biryar girt ku nema bi hev re pê berdewam bibin, ji wênekêşan yekî rûpeleke blogê bi pêş xist, a ku kereseya di destê wî de û qonaxên derbas kirî diçespîne. **Şehrin Görünmeyen Yüzleri (Di Rûyên Bajêr ên ku Xuya Nabin)**ê de pêkan e ku çîrokên kurt û portreyên sê jinên goştîroş, bazarvan û şarevan ên li Çanakkale û Diyarbakirê li gel wêneyên wan ên li cîgehên wan bi xwe bîn dîtin. Ev xebat, ji ber ku xortekî Batmanî parçeyekî xebateke fireh a peywendîdarî jinên ku ew li cîgehine seyr rastî wan tê vediguhêze, balkêş e.

Invisible Faces of the City*A blog made up of photographs and texts*

January 2014

Çanakkale, Diyarbakır

Prepared by: Gökhan Özdemir (1990, lives in
Batman.)

The filming of We Too Exist, a photointerview project focusing on the use by women of various spaces and professions in cities associated with men, were not completed according to plan, and the team took the decision to dissolve itself; but one of the photographers in the team, developed a blog focusing on the material he had in hand, and the process of production he experienced: **Şehrin Görünmeyen Yüzleri (Invisible Faces of the City)** presents the short stories and portraits of three women, a butcher, a market vendor and a mayoress, in Çanakkale and Diyarbakır, accompanied by photographs taken within their professional environment. The work is striking in that it transmits the observations of a young person from Batman about women he encounters in unexpected places.

Ada Günleri

Fotoğraf, video ve metinlerden oluşan blog

Ocak 2014

Bozcaada (Çanakkale)

Hazırlayan: Kenan Onur (1993, Diyarbakır'da yaşıyor.)

Türkiye'deki çok kültürlü geçmişin farklı bölgelerdeki tezahürlerini sanat üzerinden takip etmek isteyen BAK gruplarından biri, Terk Edilmiş Şarkılar isimli bir proje çerçevesi oluşturarak Çanakkale Bozcaada'da Rum müziğinin izlerini sürmek üzere harekete geçti ancak çalışma planlandığı şekilde sonuçlanmadı. Bu blog, doğudan batıya yolculuk eden grup üyelerinden birinin adayla ilk tanışması, araştırma süreci, adadaki gözlemleri ve deneyimlerinden oluşuyor. Grup arkadaşlarıyla beraber ve tek başına yapılmış video kayıtları, fotoğraflar ve adada geçen günlerle ilgili anekdotların yer aldığı metinlerden oluşan blog, bizi bambaşka bir kültürel arkaplandan gelen ve tanımadığı bir yere merak ve ilgiyle bakan bir gencin gözü ve iç sesiyle tanıştırıyor.

Rojên Li Dorgeyê

Bloga ku ji wêne, vîdyo û deqan pêk tê

Rêbendana 2014'an

Bozcaada (Çanakkale)

Amadekar: Kenan Onur (1993, Li Diyarbakirê dijî.)

Yek ji komên BAK'ê yên ku dixwestin xuyabûnên rabirdûya pîrçandî ya li Tirkîyeyê bi rêya hunerê bişopînin çarçoveyêke projeyê ya bi navê Stranên Terikandî pêk anî û bi mebesta ku li Bozcaadaya Çanakkaleyê rêçên muzîka Rûman bigerînin dest hilanîn, lêbelê xebat bi awayê ku hate pîlankirin bi dawî nebû. Ev blog ji gava ku yekî ji endamên komê yê ku ji rojhilat ber bi rojava ve rêwîtiyê dike dorgeyê nas dike, ji qonaxa wî ya lêgeranê, ji çavdêrî û ezmûnên wî yên li dorgeyê pêk tê. Bloga ku ji tomarên vîdyoyê yên li gel hevalên komê û bi tena serê xwe hatî kirin, ji wêneyan û ji deqên ku anekdotên peywendîdarî rojên li dorgeyê bihurî cî girtine pêk tê, nasiya me dide dengê navxweyî û çavê xortekî ku ji paşxaneyêke çandî ya ji binî ve cihêreng tê û bi mereq û baldarî berê xwe dide ciyekî ku jê ve ne nas e.

Days on an Island

A blog made up of photographs, videos and texts

January 2014

Bozcaada (Çanakkale)

Prepared by: Kenan Onur (1993, lives in Diyarbakır.)

One of the BAK groups, who wanted to trace, via art, the multicultural past of Turkey in various regions, developed a project framework titled Abandoned Songs and set out to discover the roots of Greek Music in Bozcaada, Çanakkale; however the project could not be completed as planned. This blog is made up of the first meeting with the island, the research process, and observations and experiences on the island of one of the group members who travelled from the east of Turkey to west. The blog, made up of video recordings made both with group friends and alone, photographs and texts featuring anecdotes of days spent on the island, reflects the vision and inner voice of a young man who comes from an entirely different cultural background and projects a curious and interested gaze onto a place he is alien to.

PROJE GRUPLARI VE DANIŞMANLAR

(Tîmên Projeyên û Rawêjkar)

(Project Groups and Advisors)

Sanaz Atasaygin 1992 Urumiye (İran) doğumlu, İzmir'de yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü 3. sınıf öğrencisi. 2011 yılından beri fotoğraf çalışmalarını çeşitli sergilerde yer aldı. Katıldığı sergilerden bazıları: Parlayan Bakış (Şubat 2011), Negatif (Ağustos 2012), Moon and Stars Project - Genç Fotoğrafçılar Ödülü Sergisi (Kasım 2012), Contemporary İstanbul (Kasım 2012), 2. Uluslararası İzmir Fotoğraf Günleri (Ekim 2013). *BAK kapsamında üretilen Hatırla projesinin fotoğrafçılarından.*

Türkiye'nin batısından ve doğusundan 24 kişi bir araya geliyor. Kültür farklı, yaşadıkları hayatlar farklı, düşünceler farklı. Birbirimizle karşılaşıncı aklımda iki taraf da birbirinden çok şey öğrenmiş oluyor... Bir yıl boyunca beraber çalışıyorsunuz, birlikte proje yürütüyorsunuz, birlikte düşünüyorsunuz, bu yüzden de bir bütün oluşturuyorsunuz... Biz aslında çok farklıyız ama bir yandan da çok aynıyız.

Sanaz Atasaygin, sala 1992'yan, li Ürmîyeyê (İran) ji dayîk bûye, li İzmirê dijî. Xwendekarê pola 3. a Beşa Wênekêşiyê ya Fakûlteya Hunerên Ciwan a Zankoya Dokuz Eylûlê ye. Ji sala 2011'an û vir ve ye xebatên wî yên wênekêşiyê di pêşangehên curecur de çî girtin. Hin pêşangehên ku ew beşdar bûye: Awirê Ku Dibirûse (Reşemiya 2011'an), Negatif (Gelawêja 2012'an), Projeya Moon and Stars - Pêşangeha Perûya Wênekêşên Ciwan (Sermaweza 2012'an), Contemporary İstanbul (Sermaweza 2012'an), 2. Rojên Wêneyan a İzmirê ya Navneteweyî (Kewçêra 2013'an). *Ji wênekêşên projeya Hatırla (Di Bîra Xwe Bîne) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

24 kesên ji rojava û rojhilatê Tîrkiyeyê tîn ba hev. Ferhenga wan cîyawaz, jiyana wan cîyawaz, hizrên wan cîyawaz. Ku em pêrgî hev tîn, di rastiyê de her du alî jî ji hev hînî gelek tiştan dibin... Hûn salekê pê ve bi hev re dixebitin, bi hev re projeyê bi rê ve dibin, bi hev re dihizirin, ji ber vê yekê jî hûn yekbûniyekê pêk tînin... A rast em jî hev pîrr cîyawaz in, lê ji hêlekê ve jî em pîrr hemanî hev in.

Sanaz Atasaygin was born in 1992 in Urumiye (Iran), and lives in İzmir. She is a 3rd year student at the Department of Photography of the Fine Arts Faculty at Dokuz Eylül University. Her photographic work has been included in various exhibitions since 2011. Some of the exhibitions the artist has taken part in include: Parlayan Bakış [The Shining Gaze] (February 2011), Negatif [Negative] (August 2012), Moon and Stars Project - Young Photographers Award Exhibition (November 2012), Contemporary İstanbul (November 2012), 2nd International İzmir Photography Days (October 2013). *She is a photographer that participated in the Hatırla (Remember) project, produced within the scope of BAK.*

24 people from the west and east of Turkey come together. Their cultures are different, they lead different lives, and have different thoughts. When we met each other, both sides learned a lot actually... You work together for a year, you carry out a project together, you think together, and therefore, you form a whole... We are, in fact, quite different, but on the other hand, we are very

Esra Ekinci 1990 Batman doğumlu, Batman'da yaşıyor. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Radyo Televizyon Programcılığı 2. sınıf öğrencisi. Batman Gençlik Kültür Evi ve Batman Kültür ve Sanat Derneği'nde fotoğraf ve kısa film çalışmalarına katıldı. 2009 yılından beri Batman'da bir özel hastanede genel cerrahi sekreteri olarak çalışıyor. *BAK kapsamında üretilen Hatırla projesinin fotoğrafçılarından.*

Bu proje başlı başına bizim için sevgi, dostluk, arkadaşlık ve deneyim oldu.

Esra Ekinci, sala 1990'î, li Batmanê ji dayîk bûye, li Batmanê dijî. Xwendekara pola 2. a Bernameçêkeriya Radyo û Televizyonê ya Fakûlteya Hînkirina Ji Dûr ve ya Zankoya Anadoluyê ya Eskişehirê ye. Li Mala Ciwanan a Çandê ya Batmanê û li Komeleya Çand û Hunerê ya Batmanê beşdarî xebatên li ser wêne û kurtefiliman bû. Ji sala 2009'an û vir ve ye di nexweşxaneyêke taybet de wekî sekretera neştergeriya giştî dixebite. *Ji wênekêşên projeya Hatırla (Di Bîra Xwe Bîne) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Ev proje bi serê xwe ji bo me bû hezkirin, hogirî, hevaltî û ezmûn.

Esra Ekinci was born in 1990 in Batman, and she lives in Batman, too. She is a 2nd year student at the Department of Radio and Television Broadcasting at the Open Education Faculty of Eskişehir Anadolu University. She has taken part in photography and short film projects organized at the Batman Youth Home and the Batman Culture and Art Association. She has worked as a general surgery secretary at a private hospital in Batman since 2009. *She is a photographer that participated in the Hatırla (Remember) project, produced within the scope of BAK.*

This project was love, friendship and a unique experience for us.

Şerife Gamze Kulaç 1992 Çanakkale doğumlu, 2011-2013 arasında Çanakkale'de yaşadı. 2013 yılı başında BAK'a başvurduğunda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümü 2. sınıf öğrencisiydi. Eylül 2013'te mezun olduktan sonra Manisa Soma'ya ailesinin yanına taşındı. *BAK kapsamında üretilen Hatırla projesinin fotoğrafçılarından.*

İlk başta mekânsal şeyler akla geliyordu şehir hakkında, ama şimdi o şehrin içinde yaşayanların da şehri nasıl yansıtıklarını görüyoruz.

Şerife Gamze Kulaç, sala 1992'yan, li Çanakkaleyê ji dayîk bûye, di navbera 2011-2013'an de li Çanakkaleyê ma. Dema ku wê di serê sala 2013'an de serî li BAK'ê da, bi xwe xwendekara pola 2. a Beşa Wênekêşî û Kamerakêşiyê ya Dibistana Bilind a Pîşeyan a Zankoya Onsekiz Martê ya Çanakkaleyê bû. Piştî ku wê di Rezbera 2013'an de dibistan kuta kir, bar kir û çû Somaya Manîsayê, ba malbata xwe. *Ji wênekêşên projeya Hatırla (Di Bîra Xwe Bîne) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Serê pêşin der barê bajêr de tiştên cîgehî dihatine hişê mirov, lê niha em dibînin bê çawa kesên ku li hundirê wî bajirê dijîn ji bajêr didin der.

Şerife Gamze Kulaç was born in 1992 in Çanakkale, and lived from 2011 to 2013 in Çanakkale. She was a 2nd year student at the Department of Photography and Cinematography at the Çanakkale Onsekiz Mart University Vocational School when she applied to BAK. She moved to Soma, Manisa, after her graduation in September 2013. *She is a photographer that participated in the Hatırla (Remember) project, produced within the scope of BAK.*

What at first came to mind about the city was things about space, but now we can see how people who live in the city also reflect the city.

Murat Eşiyok 1990 İzmir doğumlu, İzmir'de yaşıyor. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümü'nden 2012'de mezun oldu. 3 yıl boyunca Evrensel Gazetesinde gönüllü fotomuhabirlik yaptı. Halen Ege Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü 4. sınıf öğrencisi. Fotoğraf ve sinema çalışmalarını toplumsal gerçekçi belgeseller çekerek yürütüyor. **BAK kapsamında üretilen *Dengên Bajêr (Şehrin Sesleri)* projesinin yönetmenlerinden.**

Çekim sırasında daha çok bizi sevindiren gelişmeler oldu. Diyarbakır'da Serdar ile çekim yaparken halkla diyalogumuz çok iyiydi, keyif alıyorduk. Bu önemliydi ve bu içselliği de filmimizde yakaladığımızı düşünüyorum.

Murat Eşiyok, sala 1990î, li İzmirê ji dayîk bûye, li İzmirê dijî. Di sala 2012'an de Beşa Wênêkêşî û Kamerakêşiyê ya Fakûlteya Hînkirina Ji Dûr ve ya Zankoya Anadoluyê kuta kir. Wî 3 salan pê ve di Rojnameya Evrenselê de bi şandilxwazî wênepeyamhênerî kir. Hê xwendekarê pola 4. a Beşa Şûnwarnasiya Klasik a Zankoya Egeyê ye. Bi kişandina belgefilimên civakî yê rastîparêz bi xebatên xwe yê li ser wêneyan û sînemayê berdewam e. Ji derhênerên projeya ***Dengên Bajêr*** a ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhêmhênan. *Di henga kêşanê de bêtir rûdanên ku em şa kirin çêbûn. Dema ku min û bi Serdar ve proje dikişand, diyaloga me bi gel re zehf baş bû, kêfa me dihat. Ev girîng bû û bi hizra min, me ev dilgermî ji di filima xwe de zeft kir.*

Murat Eşiyok was born in 1990 in İzmir, and he lives in İzmir. He graduated from the Department of Photography and Cinematography at the Open Education Faculty of Eskişehir Anadolu University. He worked as a volunteer photojournalist for 3 years at Evrensel newspaper. He currently is a 4th year student at the Department of Classical Archaeology at Ege University. He continues his photography and film work by shooting social realist documentaries. *He is one of the two directors of the ***Dengên Bajêr (Sounds of the City)*** project, produced within the scope of BAK.*

During the filming, we mostly witnessed events that made us happy. Our dialogue with the people while we filmed with Serdar in Diyarbakır was great, we enjoyed ourselves. This was important, and I think we managed to capture that inner mood in our film as well.

Serdar Bayram 1991 Diyarbakır doğumlu, Diyarbakır'da yaşıyor. Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü 4. sınıf öğrencisi. Aynı zamanda Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Aram Tigran Kent Konservatuvarı Sinema Bölümü'ne devam ediyor. **BAK kapsamında üretilen *Dengên Bajêr (Şehrin Sesleri)* projesinin yönetmenlerinden.**

Bu projede yer alan arkadaşlar artık bir yolda, sokakta yürüdüklerinde eskisi gibi yürümez, bakarak ve görenek yürür. İyi bir bellek oluşturduk, iyi bir ekip olduk kocaman.

Serdar Bayram, sala 1991'ê, li Diyarbekirê ji dayîk bûye, li Diyarbekirê dijî. Xwendekarê pola 4. a Beşa Cıvakanasiyê ya Fakûlteya Wêjeyê ya Zankoya Dijleyê ye. Pê re jî bi xwendina xwe ya li Beşa Sînemayê ya Konserwatiwara Bajêr a Aram Dîkran a bi ser Şarevaniya Bajêrê Mezin a Diyarbekirê ve berdewam e. Ji derhênerên projeya ***Dengên Bajêr*** a ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhêmhênan.

Hevalên di vê projeyê çî girtî êdî dema ku di rêyekê re, di kuçeyekê re bimeşin, ew ê wek berê nemeşin, ew ê lê binihêrin, bibinin û bimeşin. Me bireke baş pêk anî, em bûn tîmeke baş, mezin.

Serdar Bayram was born in 1991 in Diyarbakır. He is a 4th year student at the Department of Sociology at the Faculty of Literature at Dicle University. He also continues to attend the Department of Film at the Aram Tigran City Conservatory affiliated with Diyarbakır Metropolitan Municipality. *He is one of the two directors of the ***Dengên Bajêr (Sounds of the City)*** project, produced within the scope of BAK.*

Friends who have taken part in this project will no longer walk along the street the way they used to, they will look and see as they walk. We formed a good memory, we became a big, good team.

Arif Temel 1991 Mardin Mazıdağı doğumlu, Diyarbakır'da yaşıyor. Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü'nde 2. sınıf öğrencisi. 2008'den beri fotoğraf çalışmaları gerçekleştiriyor. **BAK kapsamında üretilen *Dijle (Dicle)* projesinin yönetmenlerinden.**

İster istemez insanın yaşadığı şehirle ilgili belleğinde anılar, bir şeyler vardır. Bu proje bilişaltımızdaki ya da belleğimizdeki bazı şeyleri açığa çıkartmamızda yardımcı oldu. Ben yaşadığım şehirle ilgili bir çok sorun gözlemliyordum ve bunları anlatmaya çalıştık.

Arif Temel, sala 1991'ê, li Şemrexa Mêrdînê ji dayîk bûye, li Diyarbekirê dijî. Di Beşa Mamostetiya Çanda Olê û Zanyariya Li Ser Exlaq a Fakûlteya İlahiyatê ya Zankoya Dijleyê de xwendekarê pola 2. e. Ji 2008'an û vir ve ye xebatên li ser wêneyan pêk tîne. Ji derhênerên projeya ***Dijleyê*** ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhêmhênan.

Bivê nevē, peywendîdarî bajarê ku mirov lê dijî di bîra mirov de bîrhatî û tiştin hene. Vê projeyê alîkarî bi me re kir ku em hindek tiştên di binhişê xwe yan jî di bîra xwe de xuya bikin. Min gelek kêşeyên peywendîdarî bajarê ez tê de didîtin û me hewil da ku em van vebêjin.

Arif Temel was born in 1991 in Mazıdağı, Mardin, and lives in Diyarbakır. He is a 2nd year student at the Department of Religious Culture and Knowledge of Ethics Teaching at the Faculty of Theology at Dicle University. He has produced photographic work since 2008. *He is one of the two directors of the ***Dijle (Tigris)*** project, produced within the scope of BAK.*

There are certain memories, certain things in our memory about the city we live in, that's inevitable. This project helped us unearth certain things in our subconscious, or memory. I observed a lot of problems in the city I lived, and we tried to discuss them.

Ali Özkan 1988 İzmir doğumlu, İzmir'de yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü'nden 2010 yılında mezun oldu. İzmir Selçuk Kent Müzesi'nde 2 yıl arkeolog olarak çalıştı. Halen Dokuz Eylül Üniversitesi Klasik Arkeoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi, fotoğrafla ilgileniyor. **BAK kapsamında üretilen *Dijle (Dicle)* projesinin yönetmenlerinden.**

Daha önce Ankara'dan ötesine gitmemiştim ve bu şehri coğrafyayı merak ediyordum. Mezopotamya'nın o kentsel örgüsünü, karmaşık ve sürekli devinim halindeki o kenti gördüm. Kaosun içerisindeki düzen. Çok kültürlülüğe dair bir şey var, hâlâ yozlaşmamış bir kültür var burada. İzmir'e oranla çok kültürlü bir şehir diyebilirim Diyarbakır'a.

Ali Özkan, sala 1988'an, li İzmirê ji dayîk bûye, li İzmirê dijî. Di sala 2010'an de Beşa Şûnwarnasiyê ya Fakûlteya Wêjeyê ya Zankoya Dokuz Eylûlê kuta kir. Di Mûzexaneyê Bajêr a Selçûkê ya İzmirê de 2 salan wekî şûnwarnas xebitî. Niha jî xwendekarê Bernameya Lîsansa Bilind a Şûnwarnasiya Klasik a Zankoya Dokuz Eylûlê û bi bala wî li wênêkêşiyê ye. Ji derhênerên projeya ***Dijleyê*** ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhêmhênan.

Beriya vê, ez ji Enqereyê û bi wê de neçûbûm û min mereqa vî bajarî, vê erdnigarê dikir. Min ew honana şaristaniyî, ew bajarê aloz û her tim di rewşa bizavê de dît. Pergala di nava kaosê de. Li vir tiştêkî der barê pirrçandîtiyê de heyê, çandek heyê, ku hê jî li ser esî û feslê xwe ye. Ez dikarim bo Diyarbekirê bibêjim ku li gorî İzmirê bajarekî pirrçandî ye.

Ali Özkan was born in 1988 in İzmir, and he lives in İzmir. He graduated from the Department of Archaeology at the Faculty of Literature at Dokuz Eylül University in 2010. He worked as an archaeologist at the İzmir Selçuk City Museum for 2 years. He currently is a master's student at the Classical Archaeology postgraduate program of Dokuz Eylül University, and is interested in photography. *He is one of the two directors of the ***Dijle (Tigris)*** project, produced within the scope of BAK.*

I had never gone beyond Ankara before, I was curious about this city, and the landscape. I witnessed the urban texture unique to Mesopotamia, and the city, complex and in constant flux. Order within chaos. There is something about multiculturalism, a culture that has not yet been corrupted. I would call Diyarbakır a more multicultural city compared to İzmir.

Ekim Ruşen Kapçak 1989 Mardin Mazıdağı doğumlu, 2009-2013 yılları arasında Diyarbakır'da yaşadı. 2013 yılı başında BAK'a başvurduğunda Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü 4. sınıf öğrencisiydi. Dicle Üniversitesi Fotoğraf Kulübü'nde (DÜNiGS) fotoğraf eğitimlerine katıldı, çeşitli fotoğraf çalışmalarında yer aldı. Eylül 2013'te mezun olduktan sonra tekrar taşındığı Mazıdağı'nda bir ilköğretim okulunda sınıf öğretmeni olarak çalışmaya başladı. *BAK kapsamında üretilen Bir Rüyaya Yolculuk projesinin fotoğrafçılarından.*

Kaç gece uykusuz kaldım. Nasıl yüzleşeceğim bu hikâyeye. Babanın gittiği yerlere gidiyorsun ve orayı fotoğraflıyorsun. Etkilendim çok. Cihangir olmasaydı bunu yapamazdım, çok destek oldu bu konuda. Yüzleşmeye çalışıyorsun ama çok zor oluyor. Özlediğin biri var ama ne olduğunu bilmiyorsun. Sonrasında fark ediyorsun.

Ekim Rüşen Kapçak, sala 1989'an, li Şemrexa Mêrdîne ji dayîk bûye, di navbera salên 2009-2013'an de li Diyarbakirê ma. Dema ku wî di serê sala 2013'an de serî li BAK'ê da, xwendekarê pola 4. a Beşa Hunerên Ciwan a Fakûlteya Perwerdehiyê ya Zankoya Dijleyê bû. Li Klûba Wênekêşiyê ya Zankoya Dijleyê (DÜNiGS) beşdarî perwerdehiya li ser wênekêşiyê bû, di xebatên wênekêşiyê yên curecur de cî girt. Piştî ku wî di Rezbera 2013'an de dibistan kuta kir, li Şemrexa ku wî careke din berê xwe dayê, di dibistaneke seretayî de wekî mamosteyê polê dest bi xebatê kir. *Ji wênekêşên projeya Bir Rüyaya Yolculuk (Rêwîtiya Ber Bi Xewnekê Ve) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Ez çendî şevan bê xew mam. Wekî ez ê çawa rûbarî vê çirokê bikevim. Tu diçî ciyên ku bavê te çûbûyê û wênayên wê derê dikişîni. Vê bandor li min kir. Ne ji Cihangir bûya, min ê nikaribûya ev yek bikira, di vê derheqê de wî pîrr piştevani kir. Tu hewil didî ku rûbarî wê yekê bikevî, lê zehf zehmet çêdibe. Yek heye, ku tu bêriya wî diki, lê tu pê nizanî bê ka çî ye. Bi dû re tu pê dihîsi.

Ekim Ruşen Kapçak was born in 1990 in Mazıdağı, Mardin, and he lived in Diyarbakır from 2009 to 2013. When he applied to BAK in early 2013, he was a 4th year student at the Department of Fine Arts at the Faculty of Education at Dicle University. He participated in photography training organized by the Dicle University Photography Club (DÜNiGS) and took part in various photography projects. Following his graduation in September 2013, he began work as a class teacher at a primary school in Mazıdağı where he returned. *He is one of the two photographers of the Bir Rüyaya Yolculuk (A Journey to a Dream) project, produced within the scope of BAK.*

I don't know how many sleepless nights I have had. How am I to confront this story. You go to places your father has gone and take photographs. It affects me a lot. I couldn't have done this without Cihangir, he provided great support to me. You try to confront the facts, but it is very difficult. There is this person you miss, but you do not know what happened. You only realize later.

Cihangir Duyar 1990 Sakarya doğumlu, 2011'den beri Çanakkale'de yaşıyor. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümü 3. sınıf öğrencisi olarak eğitimine devam ediyor. *BAK kapsamında üretilen Bir Rüyaya Yolculuk projesinin fotoğrafçılarından.*

Sıcak. Yirmi beş gün geçirdim ben burada. Şimdi sen bana dersin ne hissettin, ben yarım saat de konuşurum, bir saat de. Burada gelip hikâyesini dinlediğim insanlar vardı. Çoğu grup yaptı bunu ama ben biraz daha derin yaşadım. Mesele, benim yirmi beş gün yanlarında, yakınlarında olduğum insanların meselesiydi. O yüzden biraz zor bir süreçti.

Cihangir Duyar, sala 1990î, li Sakaryayê ji dayîk bûye, ji 2011'an û vir ve li Çanakkaleyê dimîne. Wekî xwendekarê pola 3. a Beşa Sînema û Televizyonê ya Fakûlteya Hunerên Ciwan a Zankoya Onsekiz Martê ya Çanakkaleyê bi perwerdehiya xwe berdewam e. *Ji wênekêşên projeya Bir Rüyaya Yolculuk (Rêwîtiya Ber Bi Xewnekê Ve) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Germ. Min li vir bîst û pênc roj derbas kirin. Niha ku tu bibêji min, te hest bi çî kir, ez ê niv soetê ji biaxivim, soetekê jî. Li vir mirov hebûn, ku ez hatim û min li çiroka wan guhdarî kir. Pîrraniya wan wekî kom ev kir, lê bi awayekî piçekî hê kûrtir li min qewimî. Mesele meseleya wan mirovan bû, yên ku ez bîst û pênc rojan li ba wan, li nêzikî wan bûm. Ji ber wê yekê qonaxeke piçekî dijwar bû.

Cihangir Duyar was born in 1990 in Sakarya, and has lived in Çanakkale since 2011. He is a 3rd year student at the Department of Film and Television at the Faculty of Fine Arts of Çanakkale Onsekiz Mart University. *He is one of the two photographers of the Bir Rüyaya Yolculuk (A Journey to a Dream) project, produced within the scope of BAK.*

It's hot. I've spent twenty-five days here. If you were to ask me what I felt, I could talk for half an hour, or an hour. There are people I came here to listen to their stories. Many other groups did similar things, but I experienced it a bit deeper. The issue was the issue of the people I spent twenty-five days with. That's why it was a bit of a difficult process.

Deniz Tüzün 1991 Batman doğumlu, Batman'da yaşıyor. Haziran 2013'te Açıköğretim Lisesi'nden mezun oldu, üniversite sınavlarına hazırlanıyor. Grafik tasarımı işleriyle uğraşiyor, Batman Şehir Tiyatrosu'nda oyunculuk çalışmaları yürütüyor. Yönettiği kısa filmi 'Portakal', 2012 yılında Batman Yılmaz Güney Film Festivali'nde gösterildi. *BAK kapsamında üretilen Şivanê Mala Bavê Min (Babamların Çobanı) projesinin yönetmenlerinden.*

İlk önce Halil'le proje ortağı olarak anlaşamayacağımı düşünüyordum ama şimdi çok iyi anlaşıyoruz. Ben yorulduğumda Halil'e anlatıp işi ona bırakabiliyordum, aynı şekilde o da.

Deniz Tüzün, sala 1991'ê, li Batmanê ji dayîk bûye, li Batmanê dijî. Wî di Pûşpera 2013'an de Dibistana Amadeyî ya Hînkirina Ji Dûr ve kuta kir û xwe ji ezmûnên zankoyê re amade dike. Bi karên sêwirana grafîkî radibe, li Şanoya Bajêr a Batmanê bi xebatên ekteriyê berdewam e. Kurtefilîma 'Porteqal' a wî derhênayî di sala 2012'an de, di Mihrîcana Filîman a Yılmaz Güney a Batmanê de hat pêşkêşkirin. *Ji derhênerên projeya Şivanê Mala Bavê Min a ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Pêşî ez difikirim ku ez ê nikaribûma wekî hevbeşê projeyê bi Halil re bi rê ve biçûma, lê niha em pîrr baş bi hev re bi rê ve diçin. Gava ku ez diwestiyam, min ji Halil re qal dikir û dikaribû kar ji wî re bihiştin, her bi heman awayî wî jî.

Deniz Tüzün was born in 1991 in Batman, and lives in Batman. He graduated from the Open Education High-School in June 2013, and is preparing for the university exams. He is interested in graphic design, and continues to act at the Batman City Theatre. His short film *Portakal (Orange)* was screened in 2012 at the Batman Yılmaz Güney Film Festival. *He is one of the two directors of the Şivanê Mala Bavê Min (The Shepherd of Our Home) project, produced within the scope of BAK.*

At first I thought we wouldn't get along with Halil as project partners, but now we get along perfectly. When I get tired, I can describe the work to Halil, and he will continue it, and the same goes for him.

Halil Konar 1991 İzmir doğumlu, İzmir'de yaşıyor. 2013 yılı başında BAK'a başvurduğunda Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Dramatik Yazarlık 2. sınıf öğrencisiydi. Eylül 2013'te okulu bıraktı, sinemayla ilgilenmeye devam ediyor. Yönettiği kısa filmi 'Çark', 2012 yılında 14. Uluslararası Eskişehir Film Festivali'nde gösterildi. *BAK kapsamında üretilen Şivanê Mala Bavê Min (Babamların Çobanı) projesinin yönetmenlerinden.*

Hayatımda hiç Kürt bölgesi hikâyesi anlatacağımı düşünmüyordum. Bir ülkenin iki uzak noktasında dostlar edindik ve buranın hikâyesini anlattık.

Halil Konar, sala 1991'ê, li İzmirê ji dayîk bûye, li İzmirê dijî. Dema ku wî di serê sala 2013'an de serî li BAK'ê da, xwendekarê pola 2. a Nivîskariya Dramayê ya Beşa Hunerên Sehneyê ya Fakûlteya Hunerên Ciwan a Zankoya Kocaeliyê bû. Wî di Rezbera 2013'an de dibistan berda û pê berdewam e bala wî li sînemayê ye. Kurtefilîma 'Çark' a wî derhênayî, di sala 2012'an de, di 14. Mihrîcana Filîman a Eskişehirê ya Navneteweyî de hat pêşkêşkirin. *Ji derhênerên projeya Şivanê Mala Bavê Min a ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Di temenê xwe de min hiç hizir nedikir ku ez ê çirokeke herêma Kurdan bibêjim. Li du deverên dûr ên welatekî, hogirên me çêbûn û me çiroka vê derê got.

Halil Konar was born in 1991 in İzmir, and lives in İzmir. When he applied to BAK in early 2013, he was a 2nd year student at the Department of Performing Arts-Dramaturgy at the Faculty of Fine Arts at Kocaeli University. He quit university in September 2013, and he continues to develop his interest in cinema. 'Çark' the short film he directed was screened at the 14th International Eskişehir Film Festival in 2012. *He is one of the two directors of the Şivanê Mala Bavê Min (The Shepherd of My Our Home) project, produced within the scope of BAK.*

I never thought I would tell a story of the Kurdish region. We made friends from two distant areas of one country, and told the story of this region.

Pinar Pamuk 1990 İzmir doğumlu, 2010'dan beri Çanakkale'de yaşıyor. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümü 4. sınıf öğrencisi. 'Yuva' ve 'İçimdekiler' isimli iki kısa film çalışması var. 2013 sonunda Hafıza Merkezi'nin desteği ile yeni bir film üzerinde çalışmaya başladı. *BAK kapsamında üretilen Bir Dağın Başı... projesinin yönetmenlerinden.*

Daha önce hiç bulunmadığın bir coğrafyada, hiç duymadığın hikâyeleri kayıt altına almak, o hikâyelerin yaşadığı mekânları birebir görmek etkileyiciydi. Bütün bunların yaşandığı yerde kayıpların yokluğunu hissetmek zordu ve değerliydi.

Pinar Pamuk, sala 1990'î, li İzmirê ji dayik bûye, ji 2010'an û vir ve li Çanakkaleyê dijî. Xwendekara pola 4. a Beşa Sînema û Televizyonê ya Fakûlteya Hunerên Ciwan a Zankoya Onsekiz Martê ya Çanakkaleyê ye. Du xebatên wê yên kurtefilîman ên bi navê 'Hêlîn' û 'Yên Di Hundirê Min De' hene. Bi piştewaniya Navenda Bîrê, di dawiya 2013'an de, wê dest pê kir li ser filîmeke nû dixebite. *Ji derhênerên projeya Bir Dağın Başı... (Serê Çiyayekî...)* ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.

Kartêker bû ku mirov li erdnîgareke ku berê qet lê nemabe çirokên ku qet nebîhîstibe tomar bike û çîgehên ku ev çirok tê de qewimîbin bi çavên serê xwe bibîne. Li cîyekî ku ev yek hemû qewimîne hestkirina bi bêserûşûnbûyîyan dijwar û hêja bû.

Pinar Pamuk was born in 1990 in İzmir, and has lived in Çanakkale since 2010. She is a 4th year student at the Department of Film and Television at the Faculty of Fine Arts of Çanakkale Onsekiz Mart University. She has directed two short films, titled 'Yuva' and 'İçimdekiler'. As of late 2013, she has been working on a new film, supported by Hafıza Merkezi, the Truth, Justice and Memory Center. *She is one of the two directors of the Bir Dağın Başı... (Somewhere in the Mountains...)* project, produced within the scope of BAK.

It was an impressive experience to record stories you had never heard before in a landscape you had never visited before, and to see the places where those stories took place. And it was difficult, and valuable to feel the absence of the disappeared where all of this had taken place.

Ferda Yilmazoğlu 1991 Mardin Nusaybin doğumlu, 2010'dan beri Diyarbakır'da yaşıyor. Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü 4. sınıf öğrencisi. Aynı zamanda Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Aram Tigran Kent Konservatuvarı Sinema Bölümü'ne devam ediyor. *BAK kapsamında üretilen Bir Dağın Başı... projesinin yönetmenlerinden.*

Hatırlamak için değil de unutmamak için bakıyorum şehre ben. Çok şey yaşadık. Çok köy gezdik... Mesela her köyden bir çakıl taşı, odun parçası gibi şeyler alıyorduk hatırlamak için, bütünleşmek için o yerle.

Ferda Yilmazoğlu, sala 1991'ê, li Nisêbîna Mêrdînê ji dayik bû, ji 2010'an û vir ve li Diyarbekirê dijî. Xwendekara pola 4. a Beşa Mamostetiya Erdnîgarê ya Fakûlteya Perwerdehiyê ya Zankoya Dîjleyê ye. Pê re jî bi xwendekariya xwe ya di Beşa Sînemayê ya Konservatiwara Bajêr a Aram Dîkran a bi ser Şarevaniya Bajarê Mezin a Diyarbekirê ve berdeyam e. *Ji derhênerên projeya Bir Dağın Başı... (Serê Çiyayekî...)* ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.

Ez li bajêr dinîherim ne ku ji bo ku di bir binim, lê ji bo ku ji bir nekim. Me zehf tişt dîtin û binan. Em li gelek gundan geriyam... Bo nimûne, me ji her gundekî xîçek, tiştên mîna pirtîkek êzing digirtin wekî me di bir bianiya û em bibûna yek bi wê derê ve

Ferda Yilmazoğlu was born in 1991 in Nusaybin, Mardin, and has lived in Diyarbakır since 2010. She is a 4th year student at the Department of Teaching Geography at the Faculty of Education of Dicle University. She also continues to attend the Department of Film at the Aram Tigran City Conservatory of Diyarbakır Metropolitan Municipality. *She is one of the two directors of the Bir Dağın Başı... (Somewhere in the Mountains...)* project, produced within the scope of BAK.

I look at the city not to remember, but in order not to forget. We experienced a lot. We visited many villages... For instance, we took a pebble, or a piece of wood from every village, in order to remember, to become part of that place.

Yusuf Berk Akpınar 1994 Hopa doğumlu, Çanakkale'de yaşıyor. Çanakkale Hüseyin Arif Terzioğlu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden 2012 yılında mezun oldu. 2013 yılı başında BAK'a başvurduğunda üniversite sınavlarına hazırlanıyordu. Eylül 2013'ten beri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çan Meslek Yüksekokulu Mimari Dekoratif Sanatları 1. sınıf öğrencisi. *BAK kapsamında üretilen Graffiti Gençler projesinin fotoğrafçılarından.*

Batıdan baktığında doğuyu Diyarbakır'ı anlayamıyorsun. Benim Diyarbakır'da grafiti yapıldığına dair bir düşüncem bile yoktu.

Yusuf Berk Akpınar, sala 1994'an, li Hopayê ji dayik bûye, li Çanakkaleyê dijî. Wî di sala 2012'an de Dibistana Amadeyî ya Hunerên Ciwan a Anadoluyê ya Hüseyin Arif Terzioğlu ya Çanakkaleyê kuta kir. Dema ku wî di serê sala 2013'an de serî li BAK'ê da, xwe ji ezmûnên zankoyê re amade dikir. Ji Rezbera 2013'an û vir ve xwendekarê pola 1. a Hunerên Dekoratif ên Avahîsaziyê ya Dibistana Bilind a Pîşeyan a Çanê ya Zankoya Onsekiz Martê ya Çanakkaleyê ye. *Ji wênêkêşên projeya Graffiti Gençlik (Ciwânê Grafitî)* ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.

Gava ku tu ji rojava de li rojhilat dinîhêrî, tu nikarî Diyarbekirê fam bikî. Yê min hizreke min jî tunebû ku li Diyarbekirê grafitî tê çêkirin.

Yusuf Berk Akpınar was born in 1994 in Hopa, and lives in Çanakkale. He graduated from the Çanakkale Hüseyin Arif Terzioğlu Anadolu Fine Arts High School in 2012. When he applied to BAK in early 2013, he was preparing for the university exams. Since 2013, he has been a 1st year student at the Department of Architectural Decorative Arts at the Çan Vocational School of Çanakkale Onsekiz Mart University. *He is one of the two photographers of the Graffiti Gençler (Graffiti Youth) project, produced within the scope of BAK.*

You can't understand the East, or Diyarbakır, when you look from the West. I had no idea there was graffiti in Diyarbakır.

Serhat Güngördü 1989 Batman doğumlu, Batman'da yaşıyor. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Sosyal Hizmetler Bölümü 2. sınıf öğrencisi, fotoğrafla ilgileniyor. *BAK kapsamında üretilen Graffiti Gençler projesinin fotoğrafçılarından.*

Proje gözümü açtı. İnsanların günlük yaşamlarını ve hareketlerini daha iyi gözlemleyebileceğim ve bu ilerdeki fotoğraf çekimlerimde etkili olacak.

Serhat Güngördü, sala 1989'an, li Batmanê ji dayik bûye, li Batmanê dijî. Xwendekarê pola 2. a Beşa Xizmetên Cıvaki ya Fakûlteya Hînkirina Ji Dûr Ve ya Zankoya Anadoluyê ye û bala wî li wênayan e. *Ji wênêkêşên projeya Graffiti Gençlik (Ciwânê Grafitî)* ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.

Projeyê çavê min vekir. Ez ê bikaribim jiyana rojane ya mirovan û lebt û livên wan baştir raçav bikim û wê vê yekê di kêşanên min ên wênayan de kartêka xwe hebe.

Serhat Güngördü was born in 1989 in Batman, and lives in Batman. He is a 2nd year student at the Department of Social Services at the Faculty of Open Education at Anadolu University, and he is interested in photography. *He is one of the two photographers of the Graffiti Gençler (Graffiti Youth) project, produced within the scope of BAK.*

This project opened my eyes. From now on, I will be able to better observe the everyday lives and movements of people, and that will have an influence on my photography in the future. I Serhat Güngördü

Fatma Çelik 1987 Diyarbakır doğumlu, Diyarbakır'da yaşıyor. Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü'nden 2009 yılında mezun oldu, Diyarbakır'da bir ilköğretim okulunda rehber öğretmen olarak çalışıyor. 2010 yılından beri fotoğrafla ilgileniyor, NarPhotos ile çalışıyor. *BAK kapsamında üretilen Güvenli Bir Film projesinin yönetmenlerinden*

Bulduğum, yıllarca yaşadığım kenti anlayabilmek ve gözlemlemek açısından ciddi bir deneyimdi. Çok değişti ilk bakış açıyla şimdiki bakış açım. Kente farklı noktalardan dokunuyorsun. Sokak röportajları yaptığım da farklı şeyler deneyimledim ve şehirle yüzleştim.

Fatma Çelik, sala 1987'an, li Diyarbekirê ji dayîk bûye, li Diyarbekirê dijî. Wê di sala 2009'an de Beşa Rawêjkariya Derûnî û Rêberiyê ya Fakûlteya Perwerdehiyê ya Zankoya İnönüyê ya Meletê kuta kir. Ew li Diyarbekirê, di dibistaneke seretayî de wekî mamosteya rêber dixebite. Ji sala 2010'an û vir ve bala wê li wênêkêşiyê ye, li gel NarPhotos dixebite. *Ji derhênerên projeya Güvenli Bir Film (Filîmeke Ewle) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Ezmûneke cidî bû da ku min bikaribûya ji bajarê ez lê me û bi salan lê jiyame beşer bikira û çavdêrî lê bikira. Êdî bergeha min pîrr guherî. Tu ji deverên cihêreng de destê xwe di bajêr didî. Dema ku min li kuçeyan hevpeyvîn çêdikirin, min tiştên pîrr cuda seh kirin û ez bi rûbarî bajarê xwe ketim.

Fatma Çelik was born in 1987 in Diyarbakır, and lives in Diyarbakır. She graduated from the Department of Psychological Counseling and Guidance at the Faculty of Education of Malatya İnönü University. She has been interested in photography since 2010, and she works with NarPhotos. *She is one of the two directors of Güvenli Bir Film (A Secure Film), a project produced within the scope of BAK.*

This was a serious experience in terms of understanding and observing the city I have been living in for years. My viewpoint now is hugely different from what it was in the beginning. You touch the city from different points. I had different experiences whilst carrying out street interviews and confronted my city.

Musa İrşi 1989 İstanbul doğumlu, 2008 yılından beri İzmir'de yaşıyor. 2013 yılı başında BAK'a başvurduğunda Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 4. sınıf öğrencisiydi, Eylül 2013'te mezun oldu. Ege Üniversitesi İletişim Çalışmaları Topluluğu'nda film atölyeleri ve belgesel çalışmalarında yer aldı. *BAK kapsamında üretilen Güvenli Bir Film projesinin yönetmenlerinden.*

Kentler kontrol altına alınıyor, kentler bir gözlem evine dönüşüyor. Bu şekilde kentte yaşayan birey de kendini ifade ediş ve yaşama biçimini, davranışlarını değiştirmeye başlıyor. Bunlar kentin genel havasına da yansıyor. Kente güvenlik adıyla yapılan bu gözetim sistemi bir soruydu, bunun üzerine gitmek istedik.

Musa İrşi, sala 1989'an, li Stembolê ji dayîk bûye, ji sala 2008'an û vir ve li İzmirê dijî. Dema ku wî di serê sala 2013'an de serî BAK'ê da, xwendekarê pola 4. a Beşa Rojnamevaniyê ya Fakûlteya Ragihandinê ya Zankoya Egeyê bû, wî di Rezbera 2013'an de ew der kuta kir. Wî li Civata Xebatên Bo Ragihandinê ya Zankoya Egeyê, di xebatên li ser atolyeyên filman û belgefîlman de çî girt. *Ji derhênerên projeya Güvenli Bir Film (Filîmeke Ewle) ya ku di çarçoveya BAK'ê de hat berhembênan.*

Bajaran dîkin bin kontrolê, bajar vediguherin û dibin çavdêrxane. Bi vî awayî takekesê ku li bajêr dijî ji dest pê dike şêweyê xwe yê xwederbirranê û jiyînê, refarên xwe diguherîne. Ev di seqaya giştî ya bajêr de jî diyar dibin. Ev pergala raçavkirinê ya ku li bajêr bi navê ewlekariyê tê kirin pîrsek bû û me xwest ku em bi ser wê de biçin.

Musa İrşi was born in 1989 in İstanbul, and she has lived in İzmir since 2008. When he applied to BAK in early 2013, he was preparing for the university exams. When he applied to BAK in early 2013, he was a 4th year student at the Department of Journalism at the Faculty of Communication of Ege University, he graduated in September 2013. He has participated in film workshops and documentary work at the Ege University Communication Studies Group. She is one of the two directors of Güvenli Bir Film (A Secure Film), a project produced within the scope of BAK.

Cities are being taken under control, cities are turning into observatories. An individual who lives in such a city begins to change the ways in which he or she expresses himself or herself, his or her life-style and behaviour. This is reflected in the general atmosphere of the city, too. This system of surveillance, installed in the city in the name of security, raised a question, this was what we wanted to challenge.

Şilan Okut 1989 Kulp doğumlu, Diyarbakır'da yaşıyor. Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde 4. sınıf öğrencisi. Diyarbakır'da çeşitli fotoğraf ve sinema atölyelerine katıldı. *BAK sürecini ve katılımcılarını belgeleyen BAKarken'in yönetmeni.*

Beni en etkileyen şey onlar mutsuzken de, mutluken de, olumlu olumsuz hallerde hep yanlarında bulunmak. Zordu, sıkıldığımız oluyordu, birbirimize kızdığımız anlar oluyordu, onları rahatsız ettiğim anlar oluyordu ama yine de çok güzeldi. Onlarla beraber zaman geçirmek güzeldi benim için. Bu süre boyunca en çok keyif aldığım iş diyebilirim.

Şilan Okut, sala 1989'an, li Pasûrê ji dayîk bûye, li Diyarbekirê dijî. Di Beşa Mamostetiya Polê ya Fakûlteya Perwerdehiyê ya Zankoya Dîjleyê de xwendekara pola 4. e. Li Diyarbekirê beşdarî kargehên wênêkêşiyê û sînemayê yên curecur bûye. *Derhênera BAKarken (Li NIHÊRÎNÊ) ya ku qonaxa BAK'ê û beşdarên wê bi belge dike.*

Tiştê ku pîrrtirîn kartêk li min dikir ew bû ku ew xemgîn jî bûna, bextewar jî bûna, çî erênî çî jî nerênî, di hemû rewşan de ez her tim bi wan re bûm. Çetin bû, car hebû ku em bê zar dibûn, gav hebûn ku em li hev hêrs dibûn, gav hebûn ku min ew aciz dikirin, lê dîsa jî pîrr xweş bû. Ji min re xweş bû ku min bi wan re wext derbas kir. Ez dişem bibêjim ku ew bû karê ku ve hengê pê ve min pîrrtirîn kêf jê girt.

Şilan Okut was born in 1989 in Kulp, and she lives in Diyarbakır. She is a 4th year student at the Department of Primary School Teacher Training at the Faculty of Education at Dicle University. She has taken part in various photography and film workshops in Diyarbakır. *She is the director of BAKarken (During BAK), a documentary of the BAK process and its participants*

The thing that most affected me was to always be with them, whether they were unhappy, happy, under all conditions, whether positive or negative. It was difficult, there were times when we felt bored, or got angry with each other, times when I disturbed them, but still it was very beautiful. It was great for me to spend time with them. I could say it was the work I enjoyed most during this time.

204

Kenan Onur 1993 Ergani doğumlu, Diyarbakır'da yaşıyor. Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kimya Öğretmenliği Bölümü'nde 2. sınıf öğrencisi. Dicle Üniversitesi Görsel Sanatlar ve İletişim Kulübü / Fotoğraf Topluluğu (DÜNİGS) üyesi. *BAK kapsamında BAK Günlükleri'nden biri olan Ada Günleri'ni* hazırladı.

Ben bu projeye başvurduğumda yeni yetme bir fotoğrafçıydım. Kursu kayıt yapalı iki ay olmuştu. Fotoğraf makinasını teknik açıdan yeni öğrenen biriydim. Bu proje benim için heyecan verici bir şeydi.

Kenan Onur, sala 1993'yan, li Erxeniyê ji dayik bûye, li Diyarbekirê dijî. Di Beşa Mamostetiya Kîmyayê ya Fakûlteya Perwerdehiyê ya Zankoya Dîjleyê de xwendekarê pola 2. e. Endamê Klûba Hunerên Dîtbarî û Ragihandinê / Civata Wênekêşiyê ya Zankoya Dîjleyê (DÜNİGS) e. *Wî di çarçoveya BAK'ê de Ada Günleri (Rojên Li Dorgeyê) amade kir, a ku yek ji Rojnivîskên BAK'ê ye.*

Dema ku min serî li vê projeyê dabû, ez hê wênekêşekî nûhatî bûm. Hê du meh çêbûbû ku min qeydiya xwe li qursê çêkiribû. Ji hêla teknik ve ez li ser makîneya wênekêşiyê yekî naşî bûm. Ev proje ji bo min tişteki kelecanebexş bû.

Kenan Onur was born in 1993 in Ergani and lives in Diyarbakır. He is a 2nd year student at the Department of Chemistry Teaching at the Faculty of Education at Dicle University. He is a member of the Dicle University Visual Arts and Communication Club / Photography Association (DÜNİGS). *He prepared Ada Günleri (Days on an Island) within the scope of BAK.*

I was a beginner photographer when I applied to this project. It had only been two months since I had enrolled on a course. In technical terms, I was only just learning about the camera. This project was a source of great excitement for me.

Gökhan Özdemir 1990 Batman doğumlu, Batman'da yaşıyor. Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümü 2. sınıf öğrencisi. Web tasarımı, sosyal medya, fotoğrafçılık, sinema ve kurgu ile ilgileniyor. Batman Kültür Sanat Derneği'nde (BART) çeşitli atölye çalışmalarına katılıyor. Drama İstanbul Film Atölyesi ile 'Bildığın Gibi Değil' belgesel film çekiminde yer aldı. *BAK kapsamında BAK Günlükleri'nden biri olan Şehrin Görünmeyen Yüzleri'ni* hazırladı.

Büyük bir projeydi ve batıdan gelen arkadaşlarımız olacaktı. Onlarla nasıl anlaşacağımızı dair bir endişe oldu. İdeolojik anlamda çatışır mıyız diye düşündüm ve böyle bir şey olmadı. Çok güzel günler geçti buluşmalar çok eğlenceliydi.

Gökhan Özdemir, sala 1990'î, li Batmanê ji dayik bûye, li Batmanê dijî. Xwendekarê pola 2. a Beşa Sinema û Televizyonê ya Fakûlteya Hunerên Ciwan a Zankoya Batmanê ye. Bala wî li ser websazî, çapemeniya civakî, wênekêşiyê, sinema û vehanê ye. Li Komeleya Çand û Hunerê ya Batmanê (BART) beşdarî xebatên kargehî yên curecur dibe. Wî li gel Kargeha Filman a Drama Stembolê di kêşana belgefilma 'Ne Wekî Ku Tu Pê Dizanî' de cî girt. *Wî di çarçoveya BAK'ê de Şehrin Görünmeyen Yüzleri (Rûyên Bajêr ên ku Xuya Nabin) amade kir, a ku yek ji Rojnivîskên BAK'ê ye.*

Projeyeke mezin bû û wê hevalên me yên ji rojava hatî hebûna. Fikarek çêbû wekî em ê çawa bikaribûna bi wan re bi rê ve biçûna. Ez fikirîm wekî gelo em ji ber bîrdozê nekevin ber hev û tişteki wiha neqewimî. Rojên pîrr xweş bihurîn, didarî pîrr bi şahînet bûn.

Gökhan Özdemir was born in 1990 in Batman, and lives in Batman. He is a 2nd year student at the Department of Film and Television at the Faculty of Fine Arts at Batman University. He is interested in web design, social media, photography, film and editing. He continues to take part in various workshops at the Batman Culture and Art Association (BART). He also was part of the Drama İstanbul Film Workshop team that produced the documentary 'Bildığın Gibi Değil'. *He prepared Şehrin Görünmeyen Yüzleri (Invisible Faces of the City) within the scope of BAK.*

It was a big project and we were going to have friends who come from the west [of Turkey]. There was some concern about how we would get on with them. I thought whether we would clash ideologically, but that didn't happen. We had some very beautiful days together, the meetings were very enjoyable.

Berke Baş Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde lisans, New School'da Medya İncelemeleri programında yüksek lisans eğitimi gördü. 1998'den beri çeşitli medya projelerinde yapımcı, yönetmen ve kurgucu olarak çalışıyor. 2002 yılından bu yana İstanbul Bilgi Üniversitesi Sinema TV ve Kültürel İncelemeler yüksek lisans programlarında ders veriyor, bireysel ve kolektif belgesel çalışmalarına devam ediyor. Baş, docİstanbul ve Filmist kolektifinin kurucu üyelerindedir. Kendi yönettiği *Transit* (2005), *Nahide'nin Türküsü* (2009) ve *Beton Park* (2010) dışında *Bu Ne Güzel Demokrasi!* (2008), *Galata Gezegeni: İstanbul'da bir Köprü* (2010) ve *Bağlar* (2014) belgesellerinin ortak yönetmenliğini üstlendi.

Türkiye'de çok fazla konu var, çok irdelenmesi gereken, araştırılması gereken, çalışılması gereken başlık var. Gençlerde de bunu anlatma arzusu var. Fakat her genç bu tür imkânlara sahip değil. Bu sadece kamera sahibi olmakla, fotoğraf makinesine sahip olmakla baş edilebilecek bir şey değil. Biz teknik bir destek, bir eğitim programı yürütmek dışında. Biraz ufuk açmayı ve onların anlatmak istediği şeyleri anlatabilecekleri yollar konusunda ilham verebilmeyi amaçladık.

Berke Baş Di beşa Zanista Siyasetê û Peywendiyên Navneteweyî ya Zankoya Boğaziçiyê de perwerdeya lîsansê, di bernameya Lêkolînên Li Ser Medyayê ya New Schoolê de ya lîsansa bilind kuta kir. Ji 1998'an û vir ve di projeyên medyayê yê curecur de wekî berhemhêner, derhêner û pevbestîner kar dike. Ji sala 2002'yan û vir ve di bernameyên lîsansa bilind ên Lêkolînên Li Ser Sînema TV'yê û Çandê yê Zankoya Bilgiyê ya Stembolê de dersdar e û bi xebatên xwe yê belgefîlmî yê takekesî û kombendî berdeyam e. Baş ji endamên sazkar ên kombenda docİstanbul û Filmistê ye. Ji bilî derhêneriya belgefîlmên *Transit* (2005), *Kilama Nahideyê* (2009) û *Parka Bêton* (2010), wê derhêneriya hevbeş a belgefîlmên *Ev Çi Xweş Demokrasiye!* (2008), *Rojgêrana Galatayê: Pirek Li Stembolê* (2010) û *Baxlar* (2014) kir.

Li Tirkiyeyê qewî zêde babet hene, sernav hene, yê ku divê mirov zehf bi hûrgilî berê xwe bidiyê, wan vekole û li ser wan bixebite. Bi ciwanan re jî vîyan heye ku vê yekê bibêjin. Lêbelê her ciwanek xwediyê/a derfetên bi vî cureyî nîn e. Ev ne tiştekî wisa ye, ku mirov bi tenê bibe xwediyê/a kamerayekê, bibe xwediyê/a makîneyeke wênekêşiyê û pê re serberdîyê bike. Ya rast me piştewaniyeye teknik, bernameyeye perwerdehiyê bi rê ve nebîr. Me armanç kir ku em bikaribin asoya wan piçêkî fireh bikin, li ser mijara rêyên ku ew pê bikaribin tiştên ku wan dil heye vebêjin peyxamê bidin.

Berke Baş Berke Baş completed his graduate studies at the Department of Political Science and International Relations at Boğaziçi University and her master's degree at the Department of Media Studies at New School. She has worked as producer, director and editor of various media projects since 1998. She has been teaching at the Film and TV, and Cultural Studies master's programmes of İstanbul Bilgi University since 2002, and continues to work on individual and collective documentary work. Baş is a founding member of docİstanbul and the Filmist collective. She has directed the documentaries *In Transit* (2005), *Nahide's Song* (2009) and *Concrete Park* (2010), and co-directed *What a Beautiful Democracy!* (2008), *Planet Galata: A Bridge in İstanbul* (2010) and *Bağlar* (2014).

There are many issues in Turkey that need to be explored, researched, worked on. And young people have the desire to talk about them. However, not every young person possesses the means to do that. This is not only about owning a camera. What we carried out wasn't in fact a technical support, or training programme. We aimed to expand their horizons a little, and inspire them about various paths they could tell their stories the way they want to.

Can Candan Belgesel sinemacı ve akademisyen Can Candan lisans derecesini ABD'de Hampshire College'dan sinema-televizyon dalında, sanatta yeterlik (doktora seviyesi) derecesini de ABD'de Temple University'den sinema ve medya sanatları dalında aldı. Yönetmenliğini yaptığı filmler *Boycott Coke* (1989), *Exodus* (1991), *DuvarlarMauernWalls* (2000), *3 Saat* (2008) ve *Benim Çocuğum* (2013) üniversitelerde, festivallerde, sinemalarda ve televizyonlarda gösterildi, çeşitli ödüller kazandı. 2000'e kadar ABD'de, sonrasında da Türkiye'de film ve medya sanatları konularında çeşitli üniversitelerde ve kurumlarda dersler verdi. İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi'nden sonra 2007'de Boğaziçi Üniversitesi'nin öğretim kadrosuna katıldı. Aynı yıl Belgesel Araştırmaları Merkezi docİstanbul'un kurucuları arasında yer aldı.

Biz aslında birlikte yaşamayı yeni yeni keşfediyoruz. Bu keşif sürecinde bu hikâyelerin anlatılması, bu karşılaşmaların yaşanmasını çok önemli görüyorum. Gençlerin sesini duymak, ifadelerini görmek, onları duymak ve buna yer vermek bence çok önemli.

Can Candan Sînemavanê belgefîlman û akademîk Can Candan pileya xwe ya lîsansê di warê sînema-televizyonê de li DYE'yê, ji *Hampshire Collegeê*, pileya xwe ya besayiya bo hunerê (pileya doktorayê) jî li DYE'yê, di warê hunerên sînema û medyayê de ji *Temple Universityyê* wergirt. Filimên *Boycott Coke* (1989), *Exodus* (1991), *DîwarMauernWalls* (2000), *3 Saet* (2008) û *Zarokê Min* (2013) ên wî derhêneriya wan kirî, li zankoyan, li mihrîcanan, li sînemayan û li televizyonan hatin nîşandan û perûyên curecur bi dest ve anîn. Wî heta sala 2000'î li DYE'yê, di pey re jî li Tirkiyeyê li ser babetên hunerên filimên û medyayê li zanko û saziyên curecur ders dan. Piştî Zankoya Bilgiyê ya Stembolê û Zankoya Sabancı, di 2007'an de tevî kadroya hîndekariyê ya Zankoya Boğaziçiyê bû. Heman salê, beşdarî sazkarên docİstanbula Navenda Lêgeranên Li Ser Belgefîlman bû. z sazkarên docİstanbula Navenda Lêgeranên Li Ser Belgefîlman bû.

A rast em hê nû nû pêkvejiyanê kişî dîkin. Ez pîrr girîng dibînim ku di vê qonaxa kişî de ev çîrok bînin û ev rastîhevhatin biqewimin. Bi min pîrr girîng e ku mirov dengê ciwanan bibihîze, şêwegotinên wan bibîne, dengê wan bike û cî bide vê yekê.

Can Candan Documentary filmmaker and academist Can Candan completed his graduate studies in film-television at Hampshire College in the USA, and his PhD in art in film and media arts at Temple University in the USA. The films he has directed, including *Boycott Coke* (1989), *Exodus* (1991), *DuvarlarMauernWalls* (2000), *3 Hours* (2008) and *My Child* (2013) have been screened at universities, festivals, movie theatres and television channels, and he has won several awards. He has taught in the field of film and media arts at various universities and institutions in the USA until 2000, and in Turkey since then. He worked on the teaching staff of İstanbul Bilgi University and Sabancı University, joining Boğaziçi University in 2007. The same year he became a founding member of docİstanbul, the Center for Documentary Studies.

We are only recently discovering how to live together. I find it very important in this process of discovery that these stories are told, and these encounters take place. I think it is highly significant to hear the voice of young people, see their expressions, hear them, and give them exposure.

Refik Akyüz Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü mezunu. 1997 yılında üniversitenin fotoğraf kulübü BÜFOK çatısı altında ilk sayısı çıkan ve 2000'den itibaren bağımsız yayımlanan Geniş Açık Fotoğraf Sanatı Dergisi'nin kurucu ekibinde yer aldı ve dergi on yılın sonunda yayın hayatını sonlandırana dek genel yayın yönetmenliğini yürüttü. Bir dönem İstanbul Saydam Günleri'nin organizasyon ekibinde ve Altyazı Aylık Sinema Dergisi'nin yayın kurulunda yer aldı. 2007'den beri GAPO bünyesinde editörlük, küratörlük, eğitimlik yapan ve proje geliştirme alanında çalışan Akyüz permakültür ve doğal tarımla da ilgileniyor.

Fotoğraf ve video disiplininin bir araya getirilmesi önemli bence. Çünkü bu sayede farklı bakış açılarını görme şansımız oluyor ve katılımcıların da fotoğraf ve video disiplinini aynı anda öğrenme şansları oluyor. Bunun da birbirini besleyen şeyler olduğunu düşünüyorum. Sadece fotoğraf eğitimi verildiğinde ve iki disiplin bir araya geldiğinde konuşulan şeyler daha farklı. Sadece tek bir alanda eser verseler bile bu yine de disiplinler arasında bir platform sağlıyor.

Refik Akyüz Derçüiyê Beşa Biyolojiya Moleküler û Genetikê ya Zankoya Boğaziçiyê. Di koma sazkar a kovara Geniş Açık ya hunera wênekêşiyê de cî girt, kovara ku hejmara wê ya pêşîn di sala 1997'an de li jêr banê BÜFOK'a klûba wênekêşiyê ya zankoyê derçû û ji sala 2000'î û pê de wekî kovareke serbixwe hat weşandin, heta ku kovarê piştî deh salan dawî li weşana xwe anî, Akyüz rêberiya weşanê ya giştî kir. Wî bo serdemekê di koma lidarxistinê ya İstanbul Saydam Günleriyê û desteya weşanê ya kovara sînemayê ya mehane ya Altyaziyê de cî girt. Akyüzê ku ji 2007'an û vir ve li binkeya GAPO'yê edîtorî, kûratorî û perwerdekariyê dike û di warê geşepêdana projeyan de dixebite, bala wî li ser kişawerza berdewamîbar û kişawerza xwezayî ye jî.

Bi raya min, girîng e ku disiplinên wênekêşiyê û vîdyoyê bigihîjine hev û din. Ji ber ku bi saya wê yekê me delîve çêdibe bo dîtina bergehên cihêreng û yêr beşdar jî dibin xwediyên derfeta ku di heman katê de fêrî disiplinê wênekêşiyê û vîdyoyê bibin. Bi hizra min be, ev jî tişt in, ku hev û din xwedî dikin. Gava ku bes perwerdehiya li ser wênekêşiyê bê dayîn, tiştê e, gava ku du disiplin bigihîjine yek û din, ev tiştê din e. Ku bi tenê di yek warî de jî berheman biafirînin, ev dîsa jî di navbera disiplinên de platformekê dabîn dike.

Refik Akyüz A graduate of the Department of Molecular Biology and Genetics at Boğaziçi University, he was a founding member of the Geniş Açık Journal of Photography Art, the first issue of which was published in 1997 under the roof of BÜFOK, the photography club of the university, and was published independently after 2000; and was its chief editor during the ten year life span of the journal. He was also a member of the organization team of İstanbul Slide Film Days and the editorial board of Altyazı Monthly Film Magazine. Since 2007, Akyüz has worked as editor, curator and educator at GAPO, and contributed to project development, and he is also interested in permaculture and natural farming.

I find it important that photography and video are brought together. This enables us to see different viewpoints, and participants get the chance to learn about photography and video together. I think the two disciplines can productively interact with each other. Isolated photography education, and the education of both disciplines together produce different discussions. Even if the participants produce work in one of the fields, dual education does provide an interdisciplinary platform.

Serdar Darendeliler Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü mezunu. Geniş Açık Fotoğraf Sanatı Dergisi'nin kurucu ekibinde yer aldı ve dergi 2006 Kasımında 50. sayısıyla yayın hayatına son verene dek editörlüğünü üstlendi. Bir dönem İstanbul Saydam Günleri'nin organizasyon ekibinde ve Altyazı Aylık Sinema Dergisi'nin yayın kurulunda yer aldı. GAPO bünyesinde editörlük, küratörlük, eğitimlik ve grafik tasarımı yapmaya devam eden Darendeliler'in fotoğraf çektiği de rivayet ediliyor.

Özellikle bellek kısmı, fotoğrafın da kendine ait bir bellek özelliği taşıması ve bunun üzerine gidiyor olmak, bununla ilgili en ufak temas bile olması beni heyecanlandırıyor.

Serdar Darendeliler Derçüiyê Beşa Aboriyê ya Zankoya Boğaziçiyê. Wî di koma sazkar a kovara hunera wênekêşiyê ya Geniş Açık de cî girt û heta ku kovarê di Sermaweza 2006'an de bi hejmara xwe ya 50. dawî li weşana xwe anî, wî edîtoriya wê kir. Bo serdemekê di koma lidarxistinê ya İstanbul Saydam Günleriyê û desteya weşanê ya kovara sînemayê ya mehane ya Altyaziyê de cî girt. Darendelilerê ku li binkeya GAPO'yê bi edîtorî, kûratorî, perwerdekarî û sêwirana grafikî berdewam e, gotina gotiyan e ku wêneyan jî dikişîne.

Bi taybetî beşa wê ya bîrê, ku wêne jî xwedîya taybetiyeke bîrî ya aydî xwe ye û ku mirov bi ser wê yekê de biçê, biçûktirîn têkiliya li gel yekê jî min bi keleşanê dixê.

Serdar Darendeliler A graduate of the Department of Economy at Boğaziçi University, Darendeliler was a founding member of the Geniş Açık Journal of Photography Art, and acted as its editor until the journal closed in November 2006 with its 50th issue. He was also a member of the organization team of İstanbul Slide Film Days and the editorial board of Altyazı Monthly Film Magazine. Darendeliler has worked as editor, curator, educator and graphic design at GAPO, and there have been unconfirmed reports that Darendeliler also takes photographs.

Especially the issue of memory, the fact that photography is also a form of memory in itself, to explore and to have even the slightest contact with this quality excites me.

210

İrem İnceoğlu Dr. İrem İnceoğlu, ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Lisans) ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı (Y.Lisans) derecelerinden sonra Surrey Üniversitesi Medya ve Kültürel Çalışmalar bölümünde doktorasını tamamladı. 2007-2012 yılları arasında Londra'da Middlesex Üniversitesi'nde medya ve kültürel çalışmalar alanında dersler verdi. 2012 yazında İstanbul'a taşındı ve Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaya başladı. İnceoğlu'nun araştırma alanları arasında toplumsal hareketler ve aktivizmin yanı sıra, yeni medya teknolojilerinin kullanımı, dijital kültür, radikal demokrasi ve söylem kuramı bulunmaktadır. İrem İnceoğlu aynı zamanda içlerinde 1. Uluslararası İstanbul Tasarım Bienali'nde 'İstanbul'dan 40 Nasihat' bölümünde sergilenen "Yün Bahane, Muhabbet Şahane"nin de olduğu çeşitli video ve fotoğraf projelerinin kolektif üretiminde yer aldı.

Genel olarak katılımcıların birbirine hikâyelerini anlatma biçiminden etkilendim açıkçası. Birbirlerini dinleme, buna açık olma, birbirleriyle diyaloga girme kısmı beni çok heyecanlandırdı. ... Bence bu projeden çıkarılacak bir tane ders varsa: Herkes anlatmayı ve dinlemeyi ister, herkesin anlatacağı bir hikâye vardır ve herkesin dinlemeyi istediği bir hikâye de... Bu böyle gittikçe bunun kanalları açılabilir.

İrem İnceoğlu Dr. İrem İnceoğluyê, piştî pileyên xwe yê Zanista Siyasetê û Birêvebirina Gelemperî ya ODTÜ'yê (Lisans) û Şaxa Zanista Serekî ya Xebatên Der Barê Jinan De (Lisansa Bilind), di beşa Medyayê û Xebatên Çandî ya Zankoya Surreyê de doktoraya xwe bire sêrî. Wê di navbera salên 2007-2012'an de, li Zankoya Middlesexê, di warê medyayê û xebatên çandî de dersbêjî kir. Di havîna 2012'an de wê bar kire Stembolê û di Fakûlteya Ragihandinê ya Zankoya Kadir Has de wekî hîndekar dest bi xebatê kir. Di nava warên lêgeranê yê İnceoğluyê de li gel bizavên civakî û çalakbûn, her wiha bikaranîna teknolojiyên medyayê yê nû, çanda dijital, demokrasiya radikal û dozîneya bilêvkirinê hene. İrem İnceoğluyê her wisa jî beşdarî li berhemhênana kombendî ya projeyên vîdyoyan û wênekêşiyê kir, ku "Rîs Behane ye, Muhabbet Şahane ye" yek ji wan e, ya ku di 1. Bîenala Sêwiranê ya Stembolê ya Navneteweyî de, di beşa 'Ji Stembolê 40 Şîret' de hat pêşandan.

A rast, bi giştî şeweyê ku beşdaran pê ji yek û din re çirokên xwe gotin bandor li min kir. Beşa ku ew tê de li yek û din guhdarî kirin, bervekirîbûna ji wê yekê re û sazîkirina diyalogan li gel hev ez pîrr bi kelecane xistim. ... Bi raya min, heke yekane dersa ku dê ji wê projeyê bê girtin hebe, ew jî ev e: Her kes dixwaze bibêje û guhdarî bike, her kesekî/ê çirokek heye, ku bibêje û her kesî/ê çirokek heye, ku dixwaze lê guhdarî bike... Ku ev wiha biçê, reng e ku kanalên wê vebin.

İrem İnceoğlu Following her graduate degree at the Department of Political Science and Public Administration and her master's degree in Women's Studies at METU, dr. İrem İnceoğlu completed her PhD at the Media and Cultural Studies at Surrey University. From 2007 to 2012 she taught media and cultural studies at Middlesex University in London. She moved to Istanbul in 2012 and began work as lecturer at the Faculty of Communication at Kadir Has University. In addition to social movements and activism, İnceoğlu's fields of research include the use of new media technologies, digital culture, radical democracy and the theory of discourse. İrem İnceoğlu has also taken part in the collective production of various video and photography projects, including the work titled "Yün Bahane, Muhabbet Şahane" exhibited at the 'İstanbul'dan 40 Nasihat' section of the 1st International Istanbul Design Biennial.

Frankly, I was generally impressed by the way participants told each other their stories. I was very excited by the way they listened to each other, that they were open to this, and the way in which they entered into dialogue. [...] If there is one lesson to be learned from this project, it's this: Everyone loves to tell and listen to stories, and everyone has a story to tell, and a story one wants to listen to... As long as we recognize this, channels of communication can be opened.

Zeynep Gönen Dr. Zeynep Gönen, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden aldığı İktisat lisans derecesinin ardından New York Binghamton Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora yaptı. Çalışmaları büyük ölçüde kentsel yoksulluk, suçlulaştırma ve polis mekanizmaları üzerine yoğunlaşıyor; devlet ve hukukla ilgili konuların yanı sıra beden konusuyla da yoğun olarak ilgileniyor. Diğer bir çalışma alanı olarak yogayla da ilgilenen Zeynep Gönen, 2002'den beri yoga eğitmeni olarak çalışıyor ve yoga ile meditasyonu öğretim ve yazı alanıyla ilişkilendirme konusunda denemeler yapıyor.

Beni etkileyen ilk buluşma aslında. Birden büyük bir duygusallıkla kaynaşmanın, iletişimin, diyalogun gerçekleştiği ve bir sürü konunun birden çok derinlemesine konuşulduğu bir alan oldu; ilk buluşmada ortaya çıkan dinamik etkileyiciydi.

Zeynep Gönen Dr. Zeynep Gönenê, piştî pileya xwe ya lîsansê ya Aboriyê ya ji Zankoya Teknikê ya Rojhilatê Navîn wergirti, di Zankoya Binghamton a New Yorkê de lîsansa bilind û doktora qedand. Li ser asteke bilind xebatên wê li ser xizaniya bajarîyî, krîmînalîzekirin û mekanîzmayên polîs hûr dibin; li gel babetên peywendîdarî dewlet û hiqûqê, her wiha bala wê bi hûrgilî li ser mijara bedenê ye jî. Zeynep Gönen a bala wê li ser yogayê ye jî, ku jê re warekî xebatê yê din e, ji 2002'yan û vir ve wekî perwerdekara yogayê dixebite û ceribandinan dike ku yoga û medîtasyonê li gel warê hînkirin û nivîsê bike peywendîdar.

A rast, ya ku bandor li min kir dîdariya pêşîn e. Bû warekî ku ji nişkê ve bi hestênîkiyê zêde hogirî, ragihan û diyalog tê de pêk hat û ji nişkê ve kûr û dûr ji gelek babetan hat qalkirin; çalakbûna ku bi dîdariya pêşîn re derkete holê kartêker bû.

Zeynep Gönen Following her graduate degree in economy at Middle Eastern Technical University, Dr. Zeynep Gönen completed her master's and PhD studies at New York Binghamton University. Her work mostly focuses on urban poverty, criminalization and mechanisms of policing; and in addition to state and law, she is also interested in issues related to the body. Her interest in body-related studies also connects to yoga, and having worked as a yoga trainer since 2002, Zeynep Gönen also carries out experiments in linking yoga and meditation with the field of writing.

What affects me most is the first meeting. The first meeting created a space where with great emotion, a merging, communication and dialogue took place, and many issues were discussed in great depth; the dynamics of that first meeting were impressive.

212

BAK 2013

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir
Ekim 2012 – Mart 2014

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK, 2013 yılında Türkiye'nin farklı bölgelerinden dört şehirden gençlerin katılımıyla gerçekleştirilen bir kültürel işbirliği ve ortak sanatsal üretim projesi. Birbirinden uzak şehirler ve bölgelerden gelen gençlerin, yaşadıkları farklı coğrafyaları ve birbirlerini tanımalarını amaçlayan BAK; Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'den gençlerin, bu şehirlerin hikâyelerini video ve fotoğraf projeleri aracılığıyla ve beraber çalışarak aktarmalarını sağlıyor.

Batman, Çanakkale, Diyarbakır ve İzmir'de yaşayan, video ve fotoğrafla ilgilenen 18-26 yaşları arasındaki gençlere açık çağrı yapılarak belirlenen katılımcılar, proje süresince üç eğitim ve atölye çalışması için bu şehirlerde buluştular. Başvuran 140 kişi arasından seçilen 24 katılımcı, bu buluşmalarda fotoğraf ve video ile belgeleme yöntemlerinin yanı sıra, şehir ve hafıza ilişkisi üzerine de eğitimler aldılar, şehri ve insanlarını tanıyabilecekleri görüşmeler yapıp, gruplar halinde kendi fotoğraf ve video projelerini ürettiler. Atölyeler sonucunda üretilen çalışmalar bir sergi ve gösterim programı çerçevesinde İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Çanakkale ve Batman'da sunuldu.

BAK 2013

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir
Kewçêra 2012'an – Adara 2014'an

BAK: Li Bajêr Binijêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî projeyê hevkariya çandî û berhemhênana hunerî ya hevbeş e, ya ku di sala 2013'an de bi beşdariya ciwanên ji çar bajarên ji deverên ciyawaz ên Tirkiyeyê hat pêkanîn. BAK'a ku armanc kir wekî ciwanên ji bajar û deverên dûrî hev hatî erdnîgarên cihêreng ên ku ew li ser dijîrî û hev û din nas bikin, dabîn kir ku ciwanên ji Batman, Çanakkale, Diyarbakır û İzmirê hatî çîrokên van bajaran bi rêya projeyên vîdyoyan û wênekêşiyê û bi xebata hevkar veguhêzin.

Beşdarên ku ji nava ciwanên ku li Batman, Çanakkale, Diyarbakır û İzmirê dijîrî, bala wan li ser wênekêşiyê ye û di navbera temenên 18-26'î de ne, bi rêya banga eşkere hatin diyarkirin, di maweya projeyê de ji bo sê xebatên perwerdehiyî û kargehî li van bajaran hev dîtin. 24 beşdarên ku ji nava 140 kesan hatin hilbijartin, di van hevdiyan de li gel rêbazên bibelgekirina bi wênekêşiyê û vîdyoyan li ser peywendiya bajêr û bîra mirov jî perwerde bûn, çavpêketinên ku pê bikaribûna bajar û mirovên wî nas bikirana kirin û kom bi kom projeyên xwe yê wênekêşiyê û vîdyoyan berhemhênan. Xebatên li dû kargehan berhemhênayî di çarçoveya pêşangehekê û bernameya pêşandanê de li İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Çanakkale û Batmanê hatin pêşkêşkirin.

BAK 2013

Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir
October 2012 – March 2014

BAK: Revealing the City through Memory is a cultural collaboration and artistic production project realized in 2013 with the participation of young people from four cities in different regions of Turkey. The aim of BAK is for young people from cities and regions that are distant from each other to get to know each other and the different areas they live in; and it enables young people from Batman, Çanakkale, Diyarbakır and İzmir to work together to record the stories of these cities in film and photography projects.

Participants were determined by an open call made to young people aged 18 to 26 interested in video and photography and living in Batman, Çanakkale, Diyarbakır and İzmir, and during the project met in these cities for three training and workshop sessions. At these meetings, the 24 participants selected from 140 applicants, received training on photographic and video documentation methods, and also on the relationship between the city and memory; and went on to carry out interviews enabling them to get to know the city and its people, and produced their own photography and video projects in groups. The works produced at the workshops were presented within the framework of an exhibition and screening program in İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Çanakkale and Batman.

KARGEH

Banga Eşkere û Serlêdan
22'yê Rêbendana – 15'ê Reşemiya 2013'an

Hilbijartina Beşdaran
Adara 2013'an

Xebata Kargehî | Diyarbekir - Batman
20 – 24'ê Nîsana 2013'an

Xebatên Komî yê Lêgeranê
Gulan – Pûşpera 2013'an

Xebata Kargehî | Çanakkale - İzmir
20 – 28'ê Pûşpera 2013'an

Serdema Kêşana Projeyan
Tîrmeh – Rezbera 2013'an

Xebata Kargehî | Diyarbekir
29'ê Sermaweza – 4'ê Berfanbara 2013'an

Amadekariyên Bo Pêşangehê
Berfanbara 2013'an

ATÖLYELER

Açık Çağrı ve Başvurular
22 Ocak – 15 Şubat 2013

Katılımcıların Seçilmesi
Mart 2013

Atölye Çalışması | Diyarbakır ve Batman
20 – 24 Nisan 2013

Araştırma Grup Çalışmaları
Mayıs – Haziran 2013

Atölye Çalışması | Çanakkale ve İzmir
20 – 28 Haziran 2013

Projeler Çekim Dönemi
Temmuz – Eylül 2013

Projeler Post-produksiyon
Ekim – Kasım 2013

Atölye Çalışması | Diyarbakır
29 Kasım – 4 Aralık 2013

Sergi Hazırlıkları
Aralık 2013

WORKSHOPS

Open Call and Applications
22 January – 15 February 2013

Selection of Participants
March 2013

Workshop | Diyarbakır - Batman
20 – 24 April 2013

Research Group Work
May – June 2013

Workshop | Çanakkale - İzmir
20 – 28 June 2013

Project Shooting
July – September 2013

Project Post-production
October – November 2013

Workshop | Diyarbakır
29 November – 4 December 2013

Exhibition Preparations
December 2013

SERGİLER

İstanbul
DEPO

24 Ocak – 16 Şubat 2014
Açılış: 23 Ocak 2014 Perşembe 18:30

Diyarbakır

Sümerpark Amed Sanat Galerisi
8 – 26 Şubat 2014

Açılış: 8 Şubat 2014 Cumartesi 15:00

İzmir

Fransız Kültür Merkezi
22 Şubat – 16 Mart 2014

Açılış: 22 Şubat 2014 Cumartesi 18:00

Batman

Batman Gençlik ve Kültür Evi
3 – 16 Mart 2014

Açılış ve Filmlerin Gösterimi:

28 Şubat 2014 Cuma 19:00
Yılmaz Güney Sinema Salonu

Çanakkale
Mahal

22 Mart – 13 Nisan 2014

Açılış: 22 Mart 2014 Cumartesi 17:00

PÊŞANGEH

İstanbul
DEPO

24'ê Rêbendanê – 16'ê Reşemiya 2014'an
Vebûn: 23'yê Rêbendana 2014'an Pêncşem 18:30

Diyarbekir

Galeriya Hunerê ya Amedê ya Sümerparkê
8 – 26'ê Reşemiya 2014'an

Vebûn: 8'ê Reşemiya 2014'an Şemî 15:00

İzmir

Navenda Çandê ya Fransiz
22'yê Reşemiyê – 16'ê Adara 2014'an

Vebûn: 22'yê Reşemiya 2014'an Şemî 18:00

Batman

Mala Ciwanan û Çandê ya Batmanê
3'yê-16'ê Adara 2014'an

Vebûn û Pêşandana Filman:

28'ê Reşemiya 2014'an Înê 19:00
Hola Sînemayê ya Yılmaz Güney

Çanakkale
Mahal

22'yê Adara – 13'ê Nîsana 2014'an
Vebûn: 22'yê Adara 2014'an Şemî 17:00

EXHIBITIONS

İstanbul
DEPO

24 January – 16 February 2014
Opening: 23 January 2014 Thursday 18:30

Diyarbakır

Sümerpark Amed Art Gallery
8 – 26 February 2014

Opening: 8 February 2014 Saturday 15:00

İzmir

French Cultural Institute
22 February – 16 March 2014

Opening: 22 February 2014 Saturday 18:00

Batman

Batman Youth and Culture Center
3 – 16 March 2014

Opening and Film Screenings:

28 February 2014 Friday 19:00
Yılmaz Güney Cinema Hall

Çanakkale
Mahal

22 March – 13 April 2014
Opening: 22 March 2014 Saturday 17:00

220

YÜRÜTÜCÜLER VE ORTAKLAR

Anadolu Kültür ve Diyarbakır Sanat Merkezi tarafından yürütülen BAK projesi kapsamındaki eğitim ve atölye programları, docistanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi ve Geniş Açık Proje Ofisi (GAPO) işbirliğiyle hazırlandı ve uygulandı.

Anadolu Kültür 2002 yılında, kültür ve sanatın farklı alanlarından ve sivil toplumdan kişilerin, Türkiye'nin farklı şehirlerinde ve yurtdışında kültürel ve sanatsal projeler yürütmek amacıyla bir araya gelmesiyle kuruldu. Sanatın paylaşılması ve kültürel işbirliğinin; farklı toplumsal geçmişlere, ulusal veya etnik kimliklere sahip bireyler arasında diyalog ve karşılıklı anlayış gelişmesine katkı sağlayacağına inanarak çalışmalarını sürdüren Anadolu Kültür; sanatsal işbirliği ve eleştirel tartışmalara alan açacak mekânlar yaratırken, kültürel çeşitliliğin çatışma unsuru değil zenginlik olarak algılandığı, çoğulculuğu önemseyen, önyargılardan arınmış bir toplumun gelişimine ve toplumsal değişime katkı sunmayı amaçlıyor. www.anadolukultur.org

Kuruluşundan itibaren Türkiye'nin farklı şehirlerinde çok sayıda çalışma yürüten Anadolu Kültür'ün 2002 yılında eş zamanlı olarak hayata geçirdiği **Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM)**, sanat ve kültürün Diyarbakır ve çevresinde üretilmesine ve izlenmesine katkı sağlama amacıyla kuruldu. Diyarbakır'da sivil toplum ve kültür sanat alanında faaliyet gösteren yerel ortaklarıyla, Türkiye'de ve uluslararası alanda geliştirdiği kurumsal ve bireysel ortak projelerle çalışmalarını sürdüren DSM, geliştirdiği kültür sanat projeleri ve işbirlikleriyle kuruluş amacına sadık bir biçimde Diyarbakır'ın yerel potansiyelinin hem Türkiye'nin diğer kentleriyle hem de uluslararası mecralarla ilişkilenmesinde bir köprü görevi üstlenmeyi sürdürüyor. www.diyarbakirsanat.org

2007'de kurulan **docistanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi**, belgesel sinemanın geçmişi, bugünü ve yarınını odaklanarak, tüm açılımları ile ilgilenen ve özellikle de Türkiye'de yaratıcı belgesel sinemanın tanınması, anlaşılması ve de üretilmesi için çalışan bir araştırma, eğitim, politika ve iletişim merkezidir. <http://docistanbul.blogspot.com>

Geniş Açık Proje Ofisi (GAPO), Geniş Açık Fotoğraf Sanatı Dergisi (1997-2006) sürecinde kazanılan deneyim ve bilgi birikimiyle fotoğraf alanında başka projeler gerçekleştirmek amacıyla 2007 yılında kuruldu. Organizasyonel ve küratoryal bir ekip olan GAPO, ulusal ve uluslararası sanat kurumlarıyla işbirliği içinde sergiler, atölyeler, eğitim programları düzenlemek ve yayınlar yapmanın yanı sıra fotoğrafçılara danışmanlık hizmeti verir, gezici sergiler ve paralel etkinliklerinin koordinasyonunu yapar ve fotoğraf alanında ileri seviyede kurslar düzenler. www.gapo.org

YÊN BİRÊVEBİR Û HEVPAR

Bernameyên perwerdehiyê û kargehî yê di çarçoveya projeya BAK'ê de, ya ku ji aliye Anadolu Kültürê û Navenda Hunerê ya Diyarbakirê ve tê birêvebirin, bi hevkarîya docistanbul – Navenda Lêgeranan Bo Belgefilîman û Ofîsa Projeyan a Geniş Açık (GAPO) hatin amadekirin û sepandin.

Anadolu Kültür a ku di sala 2002'yan de bi hevkarîya kesên ji warên guhartî yê hunerê û ji civaka sivil, ji bo ku piştevanî li berhemhênan û temaşebûna çand û hunerê li bajarên ji bilî Stembolê jî bihata kirin, wekî saziyeke çandê ya ku kar û sûd ne armanca wê ye hat damezirandin, bi bawerîya ku heke huner li hev û din bê biparvekirin, dê hevtêgîştin û hestyarî bikaribe geşe bide, ciyawazî û pêşdarazî bêne bihartin, bi jiyana çandî re têgehên wek welatîbûn, nasnav û xwebûn bêne gengeşîkirin û gengeşiyên ku li ser vê xetê pêk bînin, dê tevkarîyê li lihevhatina civakî bikin, bi xebatên xwe berdewam e. www.anadolukultur.org

Navenda Hunerê ya Diyarbakirê (Diyarbakır Sanat Merkezi-DSM) a ku li ser destê Anadolu Kültürê hat bilaşûgewdekirin, a ku ji damezirana xwe û pê de li bajarên cihêreng ên Tirkiyeyê gelek xebat bi rê ve birin, bi armanca ku tevkarî bê dabînkirin ku huner û çand li Diyarbakirê û li dewr û berê wê were berhemhênan û lê were temaşekirin hat damezirandin. DSM'ya ku li gel hevparên xwe yê herêmî yê ku li Diyarbakirê di warê civaka sivil û hunerê û çandê de çalak in, bi rêya projeyên hevbeş ên saziyê û takekesî yê ku bi xwe li Tirkiyeyê û di warê navneteweyî de bi pêş dixê bi xebatên xwe berdewam e, bi projeyên çand û hunerê ve, yê ku ew bi pêş dixê, û bi hevkarîyên xwe ve, bi şêweyekî dilsoz li gel armanca xwe ya dameziranê, berdewam e bi erka xwe ya pîrebûnê radibe, ya ku dike wekî hêza veşarî ya herêmî ya Diyarbakirê hem li gel bajarên din ên Tirkiyeyê, hem jî li gel deravên navneteweyî peywendîyan bibeste www.diyarbakirsanat.org

docistanbul – Navenda Lêgeranan Bo Belgefilîman a ku di 2007'an de hat damezirandin navendeke lêgeran, perwerdehî, politîka û ragihanê ye, ya ku bi hûrgilî berê xwe dide rabirdû, îro û sibeha sînemaya belgefilîmê, bala xwe dide hemû pêngavên wê û dixêbite da ku bi taybetî sînemaya belgefilîmî li Tirkiyeyê were naskirin, têgîhiştin û berhemhênan. <http://docistanbul.blogspot.com>

Ofîsa Projeyan a Geniş Açık (GAPO), bi armanca ku bi daneheva ezmûn û zanyariyan a di qonaxa kovara hunera wênekêşiyê ya Geniş Açıyê (1997-2006) de bi dest ve hatî di warê wênekêşiyê de projeyên dîtir bêne sepandin, di sala 2007'an de hat damezirandin. GAPO'ya ku komeke organîzasyonel û küratoryal e, di nava hevkarîya li gel saziyên hunerê yê neteweyî û navneteweyî de pêşangeh û kargehan û bernameyên perwerdehiyê û weşanan bi rê ve dibe, her wiha xizmeta rawêjkariyê dide wênekêşan, koordinasyona pêşangehên gerok û çalakiyên rastêhev dike û di warê wênekêşiyê de qursên astbilind li dar dixê. www.gapo.org

COORDINATORS AND PARTNERS

The training and workshop programs within the scope of the BAK project carried out by Anadolu Kültür and Diyarbakır Arts Center were prepared and implemented in partnership with docistanbul – Center for Documentary Studies and Geniş Açı Project Office (GAPO).

Anadolu Kültür was established in 2002 by people active in the fields of arts and culture in order to carry out artistic and cultural projects in cities across Turkey and abroad. Implementing these projects with the belief that cultural exchange and cooperation can lead to dialogue and mutual understanding among individuals with different social backgrounds and national or ethnic identities; Anadolu Kültür works to create open spaces for artistic collaboration and critical debates, aiming to contribute to the social change and development of a society free of prejudices which values pluralism and where cultural diversity is perceived as an asset rather than a source of contention.
www.anadolukultur.org

Diyarbakır Arts Center (DSM) was founded to make a contribution to the production and sharing of art and culture in Diyarbakır and its environment in 2002 by Anadolu Kültür, which has carried out many activities in different cities of Turkey since its foundation. DSM continues its work with local partners active in the field of civil society and culture and arts in Diyarbakır, and with both institutional and individual joint projects developed in Turkey and the international field, and loyal to its founding aim, hopes to sustain its role as a bridge in binding Diyarbakır's local potential to both other cities of Turkey and international fields with culture and art projects and collaborations it develops.
www.diyarbakirsanat.org

Established in 2007, **docistanbul - Center for Documentary Studies** is a non-profit training, research, policy and networking center based in Istanbul, focused on all facets of non-fiction film-making, past, present and future, with a particular emphasis on the development of the understanding, appreciation and indeed production of the creative documentary film in Turkey.
<http://docistanbul.blogspot.com>

Geniş Açı Project Office (GAPO) was founded at the beginning of 2007, based on the experience and expertise of Geniş Açı Photography Magazine, which was published between 1997-2006. GAPO is an organizational and curatorial team working in coordination with both national and international art institutions to organize exhibitions, workshops and educational programmes and publish books, as well as providing advice for photographers, coordinating traveling exhibitions and parallel events, and giving advanced level lectures in the field of photography.
<http://www.gapo.org>

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

Afiyet Olsun
Teşekkür ederiz

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

hatırlamak ve anlatmak için şehre **BAK**

Afiyet Olsun
Teşekkür ederiz

Afiyet Olsun
Teşekkür ederiz

Afiyet Olsun

hatırlamak
ve anlatmak
için şehir

BAK

